

ANNALIUM PROVINCIAE S. JOSEPHI

Ordinis Excalceatorum SSS. TRINITATIS
Redemptionis captivorum.

LIBER I. SYNOPSIS.

Post Operis introductionem memoratur Sacrum Foedus adversus Portam Ottomanicam inter Augustissimum Casarem, Serenissimas Poloniarum & Venetiarum Republicas, ex quo tanquam fonte manavit Introductio Ordinis SSS. TRINITATIS Redemptionis captivorum in Poloniam, ac inde Viennam Austriae Hereditariasque Austriacae Domus Provincias annutu praesertim & comendatione INNOCENTII XI. Sanctissimi Pontificis, datisque Litteris ad Augustissimum LEOPOLDUM I. Romanorum Imperatorem, & aliorum ad alios. Opus urgent Eminentissimi Cardinales Borvisius & Kolloniczius, inducti desiderio & utilitate redimendorum captivorum. Suffragatur Celsissimus Princeps Ernestus e Comitibus Trauthson Episcopus Viennensis, cui tamen cepto multi adversantur. Ope tandem ac industria Excellentissimi Comitis Harrachii apud Casarem facultas impetratur, Vienna Austriae construendi Ordinis nostri Templum & coenobium. Aegre situs acquiritur, & donatione Caesaris ampliatur. Demum succincta Urbis Viennensis descriptio subjicitur; & an olim in Polonia, Pannonia & Bohemia Redemptionis Institutum floruerit, brevi Corollario contra quosdam Scriptores discutitur.

CAPUT I.

Operis Introductio Praelimiris.

Ordinem Sanctissimae TRINITATIS proavorum nostrorum nemo unquam se in patria vidisse gloriari potuit. Parentes, nati & nepotes post ultimam Viennae obsidionem eundem ex remotissimis Hispaniarum finibus ab Occidui Solis litore in Septentrionem usque sub Arctoum Sidus ad novas quaerendas Sedes evocatum per maximum Europae tractum tranire mirati Redemptionem tam luculentam charitatem,

In Poloniam evocatus Ordo occasio- nem praebet Austriae eundem implan- tandi.

Ordinis Institutum sibi suisque utile, nec non corporibus, animisque salutare, ac prorsus necessarium suspexerunt. Id nostri longius sepositis Russis, Sarmatisque haecenus piâ quâdam, sanctâque æmulatione inviderant, donec ejusdem Ordinis Institutum in suum quoque gremium suscepissent. Sic rebus omnibus sua sunt penes occasionem tempora & momenta, nihilque ante maturitatem fuit certum aut firmum; atque illud stabile coalescit, quod suis intervallis accidit opportunum. Cùm verò mihi potissimum hujus Historiæ describendæ provincia injuncta fuerit, aggrediar Ordinis nostri his in terris propagines ad DEI Trini & Unius Gloriam commemorare; atque adeò litteris exequar, qualiter sacra Religio nostra Divini Numinis amabili Providentiâ sub Augustissimis LEOPOLDO Patre, Filiisque JOSEPHO & CAROLO Germanis Fratribus Augustis, Piis, Perpetuis & Felicissimis ex parvis initiis tam latè excreverit, ut ductis per plura loca Colonis intra annos omninò quadraginta justò cœnobiorum numerò in Provinciam assurrexerit, *Augmenti* memoriâ S. JOSEPHO CHRISTI Nutricio dedicatam. Candidâ proinde, quamvis incompta narratione referam, quomodò Trium Augustissimorum Cæsarum ope ac beneficentiâ, aliorumque piorum, sive munere, sive adminiculò Austriam primò ingressa, subinde verò in Hungariam, Bohemiam, Transilvaniam & Serviam effusa, Byzantium quoque sive Constantinopolim, ac demùm etiam recentissimo conatu in Moraviam penetraverit. Perstringam pariter decumanos in redimendis captivis exantlatos labores, superata molestissimorum itinerum tædia, aliâsque res speciatim ad DEI gloriam, animarumque salutem præclare gestas, insignium virorum virtutes & merita, ornamenta quædam, varios prætereà ac memorabiles eventus integra fide, atque ut veritas est simplicitatis amica, stylò simplicî, qui meæ tenuitati competit, & succinctâ methodò exponere conabor.

II. Hæc Sparta cùm mihi a Superioribus meis, quorum nuntus ceu tacita quædam Numinis oracula venerari consuevi, demandata fuisset, neque difficilis admodum, nec periculis obnoxia ostendebatur, simul & confestim urgebatur. Arbitror idem ab altioris Consilii mente providè inspiratum, quippe cùm hujusmodi commentaria non ex vetustis lapidibus, nummis, majorum carminibus, aut abstrusis evisceranda monumentis fuerint, sed in propatulo etiamnum, & ut ita loquar, sub luce meridiana versentur, inde factum est, ut eodem ferè tempore, quo nata, sive peracta, etiam litteris commendata sint. Quinimò plerâque hominum non admodum provectæ ætatis circumferuntur memoriâ, quorum alii rerum gestarum testes, alii etiam actorum participes fuerunt. Neque his contentus, nullum non movi lapidem, ut quod muneris mei ratio postulabat, omnia ex ipsis originalibus documentis eruerem, & quæ non satis explorata videbantur, laboriosâ solertiâ investigarem. Ingenuè itaque fateor, atque eodem testor animi candore, me nullatenus passurum vel minimam veritati labem aspergi, unde mihi foret erubescendum;

prom-

Historiæ hujus
proposita
summa,

S. JOSEPHO
dedicata hæc
Ordinis Pro-
vincia,

Præsentium
temporum
Historia secu-
laris scribitur.

Ex Origina-
libus docu-
mentis.

promptus etiam rectius monenti ejusdem studiò Veritatis cantare palinodiam.

III. Nihil tamen moror, quidquid alii non ita pridem de rebus nostris scriptò evulgaverunt; qui cum eas perfunctoriè duntaxat attingerent, nec vigili fati curâ illis penitiùs cognoscendis incumberent, in diversas faciliè, ut fieri assolet, opiniones abiverunt. Contra quoscunque professa veritas est mihi scutum: illa eadem est mihi, & posteris Auctoritas: nota siquidem & examinata, compertaque sunt mihi ex officio, quæ refero. Et, absit invidia verbò, ausim asserere, admodum pauca fuisse, quæ meam extra memoriam acta, vel confecta reperiantur. Itaque: *Nec nos, ut scribit Aeneas Silvius, falsa pro veris astruemus, scientes, nihil tam contrarium esse Historiæ, quàm mendacium; nugæ in fabulis, in Historia verum quærimus & serium.* Equidem si cor meum inspiciam, mentemque meam penitiùs scruter, mihi certus sum atque securus omninò, quantum homini datum est præcavere, adversus sanctitatem Historiæ, vel conscientiæ religionem me nihil prorsus peccare voluisse. Qua de causa propitii Numinis ope, & ut in re ipsa sunt, atque per temporum contigère differentias, posterorum memoriæ consulturus, eadem ab imminente oblivionis rubigine mihi sumpsi vindicanda, ne subsequens ætas antecessorum culpæ jure possit desidiæ, aut pro veris veri minùs simile intrudere, vel obscuras sequendo conjecturas legitimis destituta documentis audeat quidpiam in contrarium comminisci.

IV. Illum autem, qui exilem hanc lucubratiunculam benignò oculò dignatus, nec humile scriptionis argumentum aspernatus fuerit, majorem in modum rogatum velim, ut præsentis Annales suo favore complectatur; nequit enim fieri, ut Historia etiam domestica sine utilitate aut scribatur, aut legatur, cum non minùs ex ea (quem sibi scopum omnis Historia præfixit) rectè vivendi regulæ depromi, prudentia disci, & ex gestorum diversitate judicium quàm limatissimè acui valeat. Multùm præterea ad rerum experientiam confert temporum præteritorum cognitio; hæc enim ex variis quandòque eventibus, quid in præsens, vel futurum sit consulendum, quid sectandum, & quid fugiendum demonstrat.

V. Etsi verò non sim nescius, nos in hujus temporis sive genium, sive vitium incidisse, quò recentium parùm curiosi vetera tantummodò admirari solemus, & audita visis præferre, hæc namque invidiæ & obtreccionibus obnoxia sunt, illa etiam quandòque cæca veneratione prosequimur: Scio tamen, neminem ad fastigium eruditionis ascensurum, qui novarum rerum cognitionem negligit; præstantius autem, & ad meum propositum altius erexit cogitationes suas Claudius Minos, dum in Alciatum scribens ait:

*Nam si tam Græcis novitas invisæ fuisset
Quàm nobis, quid nunc esset vetus, aut quid haberet,
Quod legeret, tererètque viritum publicus usus?*

A 2

Ergo

Obiter alii de nostris rebus scripserunt.

Silvius in præfat. Historiæ rerum ubique gestarum.

Præsentis scribuntur, ut posteris certa habeant documenta.

Utilitas Historiarum.

Nova negligere temporis est vitium.

Claudius Minos, pag. 805.

Numinis in-
vocatio.

Ergo narrationem auspicaturus præprimis Divini Numinis præsentiam mihi suppliciter deprecor: Det igitur fons omnis Boni Deus ad devotam Scriptionis mentem pias cogitationes, ad labores alacritatem & industriam, ac in finem usque studium diligens. Pater luminum ad candorem animi stylum moderare, ut Superis honor, decus Patriæ, amicis hostimentum, benefactoribus gratitudo, & Superiorum mandatis debitum a me præstetur obsequium.

CAPUT II.

Vienna Austriae a Turcis obsidione premitur, illata clade hostes profligantur, Caesaris victoriâ cultus Sanctissimi Nominis MARIAE promovetur.

1683.
Status Sæculi.

Vienna a Tur-
cis obsidione
premitur,

DEUS i ma-
china de ma-
lo bonum e-
licit.

I. **A**nnus agebatur reparatæ salutis millesimus sexcentessimus octogesimus tertius: præsidente in Apostolicæ Sedis Cathedra Clarissimæ memoriæ Sanctissimô Dominô INNOCENTIO XI. & habenas Romani Imperii moderante Augustissimo LEOPOLDO I. Gestorum Splendore MAGNI cognomentum adeptô; quo tempore subortis perniciosis motibus Christiana Respublica concuti, & graviore, quàm unquam aliàs, urgeri discrimine cœpit. Mahometus namque hujus nominis IV. Turcarum Tyrannus secundissimo victoriarum cursu impotenter elatus Christianorum cervicibus insultans Urbi orbique jugum minabatur aut excidium. Is enim ancillantibus Asiæ viribus fretus, & latissimô Europæarum Provinciarum Dominiô turgidus, variis circa Istrum Nationibus subactis & occupata propemodum totâ Hungariâ reliquam hujus quoque regni laciniam domesticis alioquin simultatibus exulceratam, civilibusque bellis inter se commissam spe jam devoraverat. Majoris autem adhuc Imperii actus cupiditate annô supramemoratô pestilentibus suoribus Purpuratorum consiliis illectus, quamvis ipse aliàs mollissimi esset Princeps ingenii, otio & voluptatibus ultra modum mancipatus, vicennale induciarum fœdus violare, & conscripto exercitu, qui demptâ innumerabili calorum & lixarum colluvie centum & sexaginta armatorum millia superabat, Viennam Austriae arctissima obsidione circumvallare, mœnia muralibus machinis verberare, vicinum agrum ferrô flammisque depopulari, ac demum ferocissimis pro-
cursionibus ingentem hominum multitudinem nullo ætatis aut sexûs discrimine neci dedere, vel in servitutem omni morte amariorum abripere nihil pensi habuit.

II. Ernestus Rudigerus Comes Starebergius exercitissimus belli Dux, cui Cæsar Urbis obsessæ defensionem commiserat, hostili sese furori ceu aggerem quemdam objecit; militari namque præsidio armatas civium & Academicorum turbas adjunxit, eorundemque manibus truculentissimos Barbarorum afflatus longo satis tempore repressit & elusit. Sed cum res haud procul exitiô abessent, Clementissimus DEUS tam lugendis Chri-

Christianorum calamitatibus velut *e machina* opem tulit, suâque infinitâ sapientiâ effecit, ut deploratæ propemodùm & afflictæ res nostræ præter expectationem reflorescerent, adeò quidem, ut hæc obsidio, quæ in exterminium Christianæ Reipublicæ cessura putabatur, totius demùm subsecutæ prosperitatis initium fuerit. Siquidem Augustissimus LEOPOLDUS I. Romanorum Imperator, cui molitiones hostium multò priùs innotuerant, de populo suo sollicitus Pater ad exteros Principes acceleratis Legationibus & nunciis jam proximum parietem ardere conclamat, vicinis demonstrat omnes eodem secum involvendos incendiò, nî properatò auxiliò rebus lapsantibus opem ferrent. Igitur ad sua vota Serenissimum Regem & Rempublicam Poloniarum jam in hujus anni mense Aprili in societatem armorum exciverat, qui tanto propensiore studio ad propulsandum commune periculum advolaverat, quantò probius noverat, ipsam quòque Cracoviam, Polonorum Regiam, vindice LEOPOLDI manu olim in libertatem assertam, nec incruenta expugnatione Suecis ereptam fuisse.

1683.

Regis Poloniæ
pacta subsidia.

III. Imperii quoque Status & Ordines in causa communi advocantur: Imperator cum MAXIMILIANO & JOANNE GEORGIO Bavarie & Saxonie Ducibus Electoribus stipendiarios milites pro temporis compendio atque summo periculo celerius, quò fieri poterat, ad pugnam congregat, & brevi adversus crudelissimos hostes justum constat exercitum. Serenissimus Poloniarum Rex JOANNES III. militari gloriâ dudum commendatissimus cum selecta militum & Nobilium suorum manu promptus, nostris sub Archistratego Serenissimo Carolo V. Duce Lotharingie militantibus in tempore adest. INNOCENTIUS XI. Supremus Ecclesie Pastor & Pontifex hæc rebus in afflictissimis velut de salute ipsius Urbis Romanæ ageretur, sollicitus more Majorum decumatis in usum sacri belli Sacerdotum proventibus, atque aliis non contemnendis opitulatus est nummorum subsidiis, sed imprimis cum fidei CHRISTI populo susis ad DEUM ardentissimis precibus nutantem Christianæ Reipublicæ Statum opportunò auxiliò fulcire contendit.

Imperialis
convocatus
auxilia.Regis Poloniæ
suppetiæ.Summi Pontificis
subsidia.

IV. Re tandem ad armorum arbitrium devoluta acerrimum prælium exarsit, utroque exercitu incredibili animorum contentione dimicante: sed pulsus sensim Turcarum manipulis, qui itineri nostrorum per angustias montis Ceti in planitiem urbis Viennensis eluctantium, rabido furore resistere præsumperant, victoria haud obscuris indicis causam meliorem respexit; illis namque cruentissimo certamine profligatis, Turcicarum copiarum reliquæ tanto sunt pavore correptæ, ut abjectò pugnandi consilio ocyus in pedes se conjecerint, præcipitque fugâ vitas suas Christianorum ferro subdixerint, ingenti prædâ in castris relicta cum toto ærario, tabulario, ac tormentis omnibus. Insignis hæc Victoria Christianis obtigit duodecimâ mensis Septembris, Dominicâ post Natæ Virginis DEIPARÆ Solemnitatem, annò ejusdem sæculi tertio & octogesimo. Quæ Dominica hodie sanctissimo Nomini ejusdem Beatæ Virginis dedicata ob universale

Certamea
acre.Victoria, &
Vienna ab
obsidione li-
beratur.12. Septem-
bris, dies Vi-
ctoriæ Nomi-
ni B. V. per-
petuò solem-
nis.

1683. beneficium atque publicum Orbis Christiani gaudium sacris Fastis adscribi meruit, instituta Viennæ anniversaria pro agendis DEO gratiis Cleri populique supplicatione.

C A P U T III.

Occasione sacri foederis inter Principes Christianos, & intuitu Redemptionis captivorum Ordo Trinitarius in Poloniam evocatur.

DEI Previ-
dencia ex ma-
gis elicit bona,

I. SUAVISSIMA Divini Numinis Providentia in tempore, modo, & ordine ita sapienter disponit universa, ut humanus intellectus, nisi superiore lumine illustretur, eam minimè assequi possit. Altissima DEI Judicia, quæ ut rectè monet sapiens ille scriptor, nemo comprehendit, & nemo justè reprehendit, adoranda sunt, nec temerè scrutanda. Ingruunt sæpenumerò miseris mortalibus mala exitialia, quæ licèt aliquamdiu grassari permittat, neutiquam tamen ea prævalere sinit, qui potens est DEUS & misericors Dominus: vel enim illa promptis & opportunis avertit remediis, vel ex ipsis malis boni producit occasionem, aut subita mutatione, venenò velut in antidotum versò, noxia in optima quæque & saluberrima solet convertere. Hujus veritatis, quamvis obvia & quotidiana deessent argumenta, locupletissimus testis est fulgidum Ecclesiæ luminare S. Augustinus, qui cum DEI magnifica opera intenta acie contempleretur, more suo eleganter in hæc verba prorupit: *DEUS Omnipotens*, inquit, *nullò modò sineret malum aliquod in operibus suis, nisi aded esset omnipotens & bonus, ut beneficeret de malo.* Idem Divinæ humanæque litteræ locis propè innumeris contestantur. Idipsum quòque nostris temporibus, ut præcedente capite memoravi, usuvenit: cum videlicet Ottomanna rabies ruptis velut aggeribus suos egressa limites implacabilis odiò atque furore fundendo Christianorum sanguini inhians, evastatis circumquaque regionibus, profanatis aris, perfundatis sacris, incolisque vario tormentorum genere interemptis, aut quod est multò acerbius, in lentam mortem, & ad longam ac miserabilem servitutem abreptis in Catholicæ Ecclesiæ viscera sæviret, DEUS Ter optimus maximus, *cujus natura bonitas, cujus Voluntas potentia, cujus opus Misericordia*, effrenato furori metam posuit, hostium arma coercuit, scutum, gladium & bellum confregit, vulnus populi sui misericorditer alligavit, Cæsareis Aquilis terrificum fulmen subministravit, ut ejus operâ vires hosticas attereret, ausus temerarios compesceret, foedifragam irruptionem puniret, a regionibus nostris Mahometani Imperii tyrannidem arceret, novasque terras infidelium unguibus extractas legitimo Domino postliminiò assereret, labantem Ecclesiam validis præsiidiis firmaret, CHRISTI oves violenter abstractas & in cruentis luporum faucibus diu miserè hærentes ad proprium Ovile, id est, fidelem DEI populum in luto, palea, & lateribus

S. Aug. in En-
chirid. cap. 1.

Ex obsidionis
Viennensis ca-
lamitate Chri-
stianis major
contra Turcas
succellus.

S. Leo in Na-
tiv. Dom.

In ducendi Re-
demptionis
captivorum
Instituti occa-
sio.

ser-

servientem missis Redemptoribus in Christianam libertatem & patriam reduceret : quod inter cætera præcipuum deinceps erit hujus nostræ scriptionis argumentum.

1683.

II. Ad usam verò faciliorem & uberiolem rerum dicendarum intelligentiam, juvat rem ab ipsis principiis exordiri, ut prudenter monet Polybius clarissimi nominis Historiographus, cujus hæc sunt verba : *Quando principium aut ignoratur, aut parum est certum, ne eorum quidem, quæ deinceps sequuntur, quidquam assensum, aut fidem potest mereri, ubi verò certa & indubitata hujus notitia fuerit hominibus tradita; tunc & omnis, quæ deinceps subjicitur narratio, cum assensu ab audientibus admittitur.* Sic ille, nos congruenter ad propositum, ut clariùs universa cognoscantur, ab origine rem paulò altiùs repetere operæ pretium esse duximus.

Res sunt ab origine deprecandæ.

Polyb. in Histor. Rom. lib. 1. cap. 5. in fine.

III. Ergò partâ ad Viennam Austriæ tam memorabilî victoriâ, Urbèque ab obsidione liberata, paucis post diebus nostri recreatis viribus secundum ripam Danubii Turcas ab hausto in medullas terrore paululùm respirantes affecuti ad Parcanum Hungariæ oppidum novo calore aggressi fuerunt. Confertò præliò vario Marte aliquamdiu pugnatum est : cæsis tandem, fusisque Otomannis copiis, quarum major pars præterfluentis Danubii vorticibus hausta ibi exitium invenit, ubi salutem quæsierat, Christiani insignem alteram victoriam reportârunt, madidasque barbarorum neces in triumphî materiam converterunt, cujus præmium fit Strigonium, nobile ac munitum oppidum, Metropolitanâ Sede olim insignis, octava & vigesima die Octobris deditione receptum. Secundissimo hoc belli successu erecti militum animi ulterioribus victoriis avidè inhiabant, sed anno totis jam viribus in hyemem vergente, aliud nimirum consilium suscipi, & victoriosus miles multo pulvere non ingloriè resperfus in stativa hyberna dimitti debuit. Serenissimus Poloniarum Rex Nominis, Gentisque suæ gloriâ tot lauris & victoriis in immensum auctâ, Autumno jam inclinante absoluta feliciter expeditione in Poloniam reversus est, & vigesimâ tertiâ Decembris Cracoviam totius populi gratulatione Triumphali apparatu intravit, Obsidionali simul & Murali coronâ decorus, ibidemque Natalitia Divinissimi Salvatoris nostri festa lætus celebravit. Interim factò suorum censu ex tot conflictibus multi sunt desiderati, quos partim gladius absumpsit, partim atrox captivitas ad Turcas abstraxit. Protinùs ergò restaurandis Legionibus animum adhibuit, & ut imminencia pericula anteverteret, militarem disciplinam in officio continuit, præsertim cum satis agnosceret Regnorum suorum confinia, quâ Orientem attingunt, cum Tartaris gente prædatrice non admodum securè coherere.

Ad Parcanum 10. Octobris Turcarum cades.

28. ejusdem Strigonium deditur.

Rex Poloniarum Cracoviam venit 23. Decembris.

Vires & Legionis iustaurat.

IV. Insequente mox Vere ad Borysthenem in Ucrainam expeditionem eduxit, adscitisque Cosaccis, qui in Regis fide perstitierant, victoricia signa in Tartaros convertit, ut ita Turcarum subsidiarios belli socios armis attereret, a Regno suo hostiles populationes procul arceret, & Rempublicam providè communitet. Tartari namque gens fera, fœdâque subitis, Scytharum

1684. In Tartaros movet.

1684.

Regno Poloniae infestior.

more, assueta irruptionibus Regnum Poloniae immanibus saepe damnis afflixit, & perpetuis grassationibus provinciam late pervagata innumeros utriusque sexus homines in tristissimam servitutem abstraxit: hujuscemodi plagiariis excursionibus quantum Christiani opprobrium ac detrimentum pertulerunt, tantum Tartari viribus opibusque creverunt, utpotè qui mancipiorum & servilium corporum mercimoniò haud vulgares divitias coacervare solent. Hinc illi quotidie instauratis late depopulationibus, spoliis, ac latrociniis insolenter elati maleficia sua velut trophaea ostentabant; quibus coercendis Rex totam industriam exeruit, eventu, ut fama tulit, vario, nec aequali studio, unde & Caesari major semper belli moles incubuit.

Bellum facti sociale foedus a. Septembris conficitur.

V. Augustissimus LEOPOLDUS I. Romanorum Imperator par animò zelòque per Pannoniam adversus Ottomannos, juvante DEO, feliciter profecuturus Victorias cum JOANNE III. Poloniarum Rege, & Venetiarum Republica ad deprimentam terrarum marique Sultanorum veterem superbiam, & labefactandam Orientis potentiam sociale foedus meditatur; cujus Protector & Conservator esset INNOCENTIUS XI. Pontifex Maximus, atque ejus in aevum Successores, quod inter partes certis quibusdam conditionibus IV. Nonas Septembris probe confectum est annò hujus saeculi quartò & octogesimò totius sacri belli fundamentum atque compendium.

Idem S. Foedus occasione dedivinitum redimendorum captivorum propagandi.

VI. Hoc ipsum Foedus, cum adhuc sub incude versaretur, ut amabilem Numinis Providentiam admireris, occasionem dederat maximè opportunam Sacri Ordinis nostri in Septentrionem propagandi, quod fusiùs nunc declarare constitui. Cum mutuo partium consensu id maximè ageretur, ut tam salutare, totique Reipublicae Christianae summè proficuum Foedus quantocyùs conficeretur, Reverendissimus & Illustrissimus D. Joannes Casimirus Denhoffius Praeceptor Hospitalis S. Spiritus in Saxia, & Abbas ad Claram Tumbam, qui tandem post biennium ab hoc foedere absoluto in amplissimum Purpuratorum Ecclesiae Patrum Collegium cooptatus fuit, & Cardinalis creatus sub titulo S. Joannis ante Portam Latinam, ac tandem Caesenensis in Italia Episcopus, a Serenissimo Rege & Republica Poloniae delectus est Orator ad Supremum in terris CHRISTI Vicarium INNOCENTIUM XI. ut sua dexteritate arduum hoc negotium ad optatum exitum deduceret. Is suo munere sapientissimè functus inter caetera quoque secum reputare coepit ingentia mala & calamitates, quas dubii belli casus secum afferre consueverunt. Angebatur verò potissimum, quòd facile dispiceret, fieri non posse, ut in tam saevo bello innumeri patriae cives, militesque in crudelissimam servitutem non abriperentur. Quamobrem, ut erat Regis sui, suaeque Reipublicae studiosissimus, coepit multa secum revolvere, quibus imminentes patriae clades aut omninò avertere, aut certè resarcire posset. Ad extremum rebus omnibus maturò consilio discussis perspicuè agnovit, nihil posse Regi utilius, nihilque Reipublicae commodius accidere, quam si in Poloniam accerseretur Ordo

Oratoris Polonici operi.

Ex necessitate causae.

aliquis Religiosus, cujus pium esset Institutum captivos Christianos e vinculis barbarorum eripere, eosque in libertatem postliminò reducere; cum enim Sarmatia irruptionibus & grassationibus Tartarorum potissimum sit obnoxia, novam semper hujus muneris exercendi segetem suppeditat, ut proinde magna operariorum copia ei summè sit necessaria.

1684.

VII. Has ille cogitationes suas quamvis arcanò premeret scientiò, non tamen passus est in eadem tellure exarefcere, in qua effloruerant, sed desiderium suum, quod mente conceperat, Regi per epistolam manifestavit, qui collaudata optimi Præsulis voluntate ejus propositum prolixè probavit, eumque impendit est cohortatus, ut talium Religiosorum coloniam quamprimùm in Poloniam perduceret, pollicitus Regium favorem suum eis semper præstò futurum. Orator intellecta propensissimi Regis voluntate confestim ad Summum Pontificem se contulit, eidemque propositum suum, Regisque sententiam aperuit. INNOCENTIUS XI. universalis Ecclesiæ Pontifex pietatis zelum probat, & hujusmodi propositum amplius commendat, eumque efficacibus verbis exhortatur, ut quæ mente conceperat, absque longioribus comperendinationibus in opus deduceret ad laudem DEI Omnipotentis, Ecclesiæ incrementum, atque populorum æternam salutem.

Consilium Regi Poloniæ & Summo Pontifici insinuat, & approbatur.

VIII. Cum verò Romæ plures reperiantur Religiosorum hominum Ordines, qui Redemptioni captivorum ex professo incumbunt, supra laudatus Orator singulari industriâ in singulorum vivendi rationem, regulas & mores inquisivit, accuratèque edoceri voluit, quænam inter illos vigeat Disciplinæ observatio? quæ statuta? quænam inter principes viros de quolibet eorum circumferatur opinio? quæ pariter apud imos & in vulgo fama? Pensatis tandem maturè omnibus momentis Ordinem Excalceatorum Sanctissimæ TRINITATIS de Redemptione captivorum Congregationis Hispanicæ primitivam regulam profitentium sui Instituti observantissimum, vitæ sanctimoniâ celebrem & doctrinâ clarum censuit reliquis præferendum. Nec diu cunctatus illicò P. Petrum a JESU Cœnobii S. Caroli ad quatuor fontes in Urbe Ministrum, & in Romana Curia Procuratorem Generalem conveniens ei mentem suam exposuit, significavitque, ipsum quòque Regem cum Summo Pontifice in eandem concessisse sententiam: petiit itaque, ut aliquot Patres hujus Ordinis citra moram in Poloniam ablegaret, qui hoc Institutum terris illis implantarent. Id verò cum P. Procurator Generalis non esse suæ potestatis, sed a suprema Ordinis Auctoritate pendere dicitaret, res tantisper dilata est, donec totam petitionis seriem ad Majorem & Generalem Ordinis Ministrum, qui tunc erat N. P. Antonius a Conceptione in Hispanias perscripsisset. Hæc Epistola ut Madritum delata fuit, Patres Definitores Generales, quorum munus est de gravioribus Ordinis negotiis decernere, in consilium vocati, lectis ibidem, & expensis litteris prolixè commendârunt propositum, rati hanc, quâ nullam meliorem sperare potuissent, &

N. Ordo cæteris præferatur.

Differtur negotium, & in Hispanias scribitur.

1684.

Promptè suffragantur omnes,

quidem ultrò oblatam Ordinis in remotissima Regna propagandi occasionem manifestam esse DEI voluntatem. Etenim ad hæc usque tempora sacer Ordo noster præter Romanum ad Quatuor Fontes, & Septensem in Africa extra Hispanias nullum obtinebat cœnobium. Sancitum est igitur univerforum applausu & solatiô ad Divini Numinis Gloriam, animarumque salutem huic petitioni esse promptè suffragandum.

Patres in Poloniam destinantur.

IX. Ipse Noster P. Generalis Minister præsens negotium seriò urfit, & in hanc expeditionem delegit P. Joannem a Sancto Antonio patriâ Cordubensem, qui post lectam fratribus Theologiam sub idem tempus Granatæ Regium nostri Ordinis cœnobium administrabat, ad Supremam Ordinis Præfecturam olim sublimandus, ut inferiùs suò locò dabimus, & ejusdem Patris arbitratui reliquit socium deligere, quem in hanc expeditionem secum assumere vellet. Ambo autem pari consensu conspiraverunt in P. Franciscum a Conceptione Beatæ Virginis, Cordubâ itidem oriundum, qui tunc in nostro Bæzenfi Collegio Cathedram Theologiæ moderabatur, virum sanè suavissimæ conversationis, nec vulgaribus ingenii, gratiæ & naturæ dotibus condecoratum. Augusti mensè die quinta & decima in sacra luce in cœlos assumptæ Virginis DEIPARÆ ambo Patres in Poloniam destinati coram Sanctissima Icone Beatæ Virginis MARIÆ de Gratia, quæ in nostro Regio Granatensis asceterii templo crebris miraculorum & gratiarum beneficiis, fideliumque populorum accursu celebratur, supplices provoluti a DEO, ejusque Sanctissima Genitrice opem auxiliùmque postulârunt ad hanc difficilem Spartam ritè obeundam; multùm quippe ad felicem negotiorum successum impetrandum semper interfuit, ea devotis precibus Divinæ Clementiæ fervidè commendâsse. De cœlesti itaque auxilio confisi Madritum concesserunt, ubi aliquamdiu subsistentes frequenti consultatione res ad ulteriorem profectiorem composuere. Tandem proclivî jam Autumnô ab eodem Majori & Generali Ordinis Ministro larga impertiti benedictione illi duo viri religiosissimi cum plena potestate mittuntur in Poloniam, ut Ordinem ibidem pro DEI TRI-UNIUS Gloria & pauperum captivorum salute latè propagarent.

Precibus iter auspiciantur Granatæ 15. Aug.

Romam pergunt pluribus ex causis.

X. Priùs tamen quàm delegati Fundatores in Regnum illud concederent, Romam, ut in mandatis habebant, se contulerunt: cui itineri multæ causæ obstetricabantur, ex quibus ista non postremum locum obtinuit, ut quemadmodùm ex hac Urbe Romani Imperii quondam principe, atque Sede Divi Petri, CHRISTI in terris Vicarii TRI-UNIUS DEITATIS Fides in omnem, quaquà patet, orbem terrarum fuit diffusa, ita quòque Ordo Sanctissimæ TRINITATIS de Redemptione captivorum ab eadem Urbe sub Divi Petri Successoribus in varias Provincias longè latè propagaretur; & ad hunc effectum Summi Pontificis benedictio impetraretur. Porrò ut plenum pietatis opus in faustum omen ab ipsa quòque pietate auspiciantur, præprimis SS. Apostolorum limina visitarent, aliàque loca Sanctorum Martyrum Passione & sanguine consecrata venerantur; deinde verò a Reverendissimo

Den-

Denhoffio novæ hujus propagationis Authore necessarias postularent instructiones, queis pro temporum locorumque circumstantiis in commisso sibi negotio se in posterum conformarent.

XI. Longis tandem terrâ marique confectis itineribus Romanam VI. Idus Januarii anni millesimi sexcentissimi octogesimali quinti ex Hispania feliciter appulerunt, in Cœnobio S. Caroli ad Quatuor Fontes summa Fratrum gratulatione excepti. Quoniam verò tunc rigidior hyems erat, & viæ trans Alpes iniquæ, ibidem usque ad decimam mensis Martii sunt demorati. Hoc bimestri spatio omnia ad tam longinquum iter necessaria compararunt, seque rebus gerendis aptarunt. Frequentes interea erant in sacris locis venerandis, & Divorum patrociniis implorandis; horis verò succisivis Reverendissimum Denhoffium Polonici Regis Oratorem officiosè adierunt, qui, ut erat in rebus patriæ versatissimus, eos prolixè docuit, quid domi forisque agendum aut sequendum. Et ne quid consummatissimæ ejus benevolentia deesset, omnia demùm, quæ dixerat, suaserat, prohibueratque pro adjumento memoriæ, & stabili directione luculentò Scriptò executus est, quod ille Patribus in Poloniam abiturientibus, veit certissimum pignus, quò eos prosequeretur, amoris in manus tradidit. In hoc ille commentario testatum fecit, quanto affectu Patres complecteretur, quos his verbis est allocutus: *Religiosæ modestiæ vestrae Patres admodum Reverendi, morem gerens nonnulla, qua vobis iter in Poloniam maturantibus conducere excelsimavi, monita mitto, tum ut in longioris via incommodis jucundò sint vobis oblectamentò, tum verò maxime, ut ex iis aliquid in variis, quibus consistabimini molestiis solatii, & in rebus ad Domini Nostri JESU CHRISTI Gloriam suscipiendis adjumenti capiatu. Prudentia sanè vestra præclarò Reverendissimi Patris Ministri Generalis judicìo comprobata mihi ex frequentibus sermonibus colloquutionibusque nostris satis perspecta erat: fecistis tamen, ut eam intelligere possem vel hòc unò argumentò, quòd aliena consilia non modò non repudiatis, sed diligenter excquiritis, & submissis æquè ac enicis precibus efflagitatis. Difficultates enim non paucas imminere vobis solerter presentatis, quas cogitatione a vobis singillatim prænosci non posse fatemini; quòd etsi rerum vestrarum periti, nostrarum tamen rudes estis, & non terra duntaxat, cœlumque sed lingua, moresque, & omnia vobis in Polonia peregrina erunt. Quæ sanè opinio vos nequaquam fefellit. Quantò enim locorum intervallò, tantà legum & consuetudinis discrepantià Poloni ab Hispanis disjuncti sunt. Quamobrem consilia mea, ut vos equidem ingenuè & simpliciter rogatis, ita ego apertè & fidenter vobis imperior, atque in candidum pectus vestrum lubentè & propensò animò infundo. Idque adjicio (quod beneficii alicujus locò vobis esse nolim) sed animus vester in eis conquiescat, nihil a me adferri, quod mente rebus attenda, & usu diuturno assecutus exemplis compluribus confirmare non possim. Ergò agite, Patres Optimi, & præmoniti, facite, ut vitatis erroribus firmo solo edificiis fundamenta a vobis ponantur, quòd neque vetustate fatiscens corruat, neque frementium fluctuum violentià, aut furentium ventorum impetu subruatur. In moribus vestris Sanctorum Ordinis vestri Authorum vitam*

1685.

Ed perve-
niunt 3. Jan-
uarii.

Præfatio D.
Denhoffii ad
Patres.

Diversa em-
nia in diversa
regione.

1685.

Fundare, &
implantare
ordinem non
longè diffe-
ruat.

Auguratur in-
de regno pro-
spexitatem.

Plus operis
quàm nomi-
nis requirit.

Benedictione
Summi Pon-
tificis donan-
tur.

Didam de
Redemptione
vice oraculi.

Testius addi-
tur in locum.

Commenda-
tione Litterarum
a Card. J.
Cybo.

exhibete, non longè enim illa duo differunt Religiosam Familiam insti-
tuere, & eam in regnum aliquod primum inferre: & uterque pariter ferè
est sanctitatis labor. Itaque divina gratia, & omnigena felicitatis, quod
a conditoribus accepistis omen, per vos in Polonia impleatur. Itaque, Pa-
tres, per vos DEI clementia nobis reconciliata det prosperos in Augustae
venerandaeque TRIADIS hostes armorum successus, & Crucis amabile
Decus, quò decenter ornati inceditis, in victoriarum ac triumphorum
Signum Sarmaticis Populis praefulgeat. Pergite, Patres, properate, &
glaciales nives, quibus animi hominum Divini amoris Borealibus in oris
expertes rigent, constrictique sunt, ardore charitatis vestrae solvite, om-
nes ad opera Christianae pietatis inflammate, vosque ipsos velut sacras
pro Regni salute victimas devoventes, alios etiam praestantè, quò flagrantis,
Martyrii desiderio incendite. Haec enim est expectatio, quam absentes
concitatis, & Reipublicae Universae, quae vos in sinum suum peraman-
ter recipit, de virtute vestra existimatio. Videte, ut praesentes fa-
mam hanc sustineatis. Imò verò, Patres admodum Reverendi plus ha-
bete operis, quàm nominis, spesque nostras rectè ac praeclare factis vin-
cite, & valere. Haec ille haec tenens. Caeteras verò, quas deinde
subjecit rectae gubernationis formulas, cum haec etiamnum in ar-
canis Scriniis afferrentur, nec ego propalaverim: Sed neque huc
arbitror pertinere.

XII. Ut autem Patres, priusquam ab urbe discederent, ad
Sanctissimi Pontificis pedum oscula admitterentur, fatagere coe-
pit Eminentissimus Alderanus Cybo, Secretarius, ut vocant,
Status, & Ordinis nostri sub idem tempus Cardinalis Protector.
Sed quò iisdem diebus Pontifex ex gutturis inflammatione de-
cumberet, ejus gratiae compotes fieri non potuerunt. Cum ta-
men a familiaribus suis intellexisset, quid Patres percuperent, &
praesentiae suae copiam eis facere detrectaret, impertita benedi-
ctione vice oraculi haec prolocutus est verba: *Opus Redemptionis
captivorum magnum opus est.* Et sic eos ad praestitutum iter di-
misit.

XIII. Caeterum quia ager Romanus propitiò admodum mi-
tique coeli genio perfruitur, nec immodica, neque diuturna re-
gnant ibidem brumae frigora. Sole igitur dieque sensim adole-
scente Patres nihil diutius cunctandum censuerunt, sed propin-
quantis Veris favore illecti confestim itineris rationem susceperunt,
quibus etiam ad obsequia domestica adjunctus fuit Frater Joannes
a S. Francisco Italus, gente Praenestinus, activam vitam professus.
Verumtamen antequam Urbe pedem efferrent, procurandum pu-
tarunt, ut magnorum Virorum commendatitiis Litteris instrue-
rentur, quarum praesidio iter illorum in Poloniam muniretur,
ibidemque propensioribus animis exciperentur. Neque defuit eo-
rum desideriis clarissimorum Virorum pietas; quotquot enim Or-
dini nostro sincero affectu studebant, suis quoque Epistolis huic
expeditioni velificabant, quorum singillatim nomina recensere
ipsa nos cogit gratitudo. In nostrum itaque favorem sequentes
scripserunt: Cardinalis Alderanus Cybo ad Regem, & Reginam
Poloniae, nec non ad Opitium Pallavicinum Apostolicum in illis

ter-

terris Nuncium. Cardinalis Carolus Barbarinus ad eosdem, & præterea ad Episcopum Pofnanæ. Cardinalis Estreus ad Reginam eandem. Cardinalis Carolus Pius Germaniæ & Domûs Austriacæ Protector ad eundem Nuncium, insuper ad D. Cristophorum Zierovium Cæsaris apud Regem & Rempublicam Poloniarum Legatum. Cardinalis Carpegnus ad eundem Sedis Apostolicæ Nuncium. Carolus Noyelle Societatis JESU Præpositus Generalis ad PP. Joannem Hermanum & Joannem Bernet, quorum alter per Poloniam, hic per Lithuaniam sub idem tempus Præfectus Provincialis audiebat. Item ad P. Petrum Kostrychium Serenissimæ Reginæ a sacris confessionibus. Horum literis (quorum exempla conservantur in hoc tempus) muniti decima die mensis Martii, quæ eò annò in sabbatum ante primam hebdomadam quadragesimæ inciderat, post mutuos Fratrum amplexus, dictumque supremum vale, Romam egressi iter suum in Septentrionem cum bono DEO auspiciati fuerunt. Illam tamen aëris benignitatem, quam Romæ reliquerant, in montanis minimè tenuerunt; nam sicut Romæ blando quodam virore omnia vernabant, ita hic nivibus, glacie ac gelu omnia rigeabant, unde pariter Religiosi viatores nostri, qui hujuscemodi aëris injuriis perferendis non insueverant, nec paucis, neque modicis conflictati sunt incommodis.

XIV. Interim Romæ Sanctissimus Pontifex ejusdem expeditionis negotium semper cordi habuit, nihilque non egit, ut ad optatum finem pertingeret, rectè sibi præfagiens, quantum Poloniæ, totiusque Christianæ Reipublicæ interesset sacerrimi hujus Instituti, captivorum nimirum Redemptionis, in Septentrionem propagatio: undè eidem calidè patrocinandum esse duxit, expeditaque ad Poloniarum Regem & Reginam Epistolas, quibus paternum in hujus Ordinis Institutum ejusque Professores affectum testatus est, quatenus eis Regios favores conciliaret, & ampliora benè meritis advocaret præsidia, Regni que Procerum accenderentur animi, ut minimè ambigerent, optime in eos eroganda beneficia, quibus Sedis Apostolicæ Auctoritas tam ardentè suffragaretur. Jussit ergò Optimus Pontifex easdem Epistolas per Illustrissimum & Reverendissimum Dominum Opitium Pallavicinum Archi-Episcopum Ephesinum in Regno Poloniæ, Magnòque Ducatu Lithuanie Nuncium Apostolicum ad supra laudatas Majestates deferri; quod etiam non sinè insigni Ordinis commendatione peractum fuit.

XV. Hæc Supremi Ecclesiæ Pastoris, qui oves suas ex vultu noverat, clarissima de Patribus prolata testimonia & veredariò nunciò transmissa adventum eorum in Polonia anteverterunt, undè & grandis de illis nata est expectatio. Ipsi verò interea Viennam Austriæ delati aliquot diebus hic substiterunt, donec ulterius procedendi opportunitatem nanciscerentur. Contemplabantur urbem non ita pridem afflictissimam e nupernis damnis & ruinis emergere; mitiore deinde aère & urbanò gentis geniò delinuti peroptabant hic peregrinationis metam statuere, (ut ipse

1685.

Barbarino.

d'Estre.

Pio.

Carpegna.

Noyelle Soc.
JESU Præposito
Generali.Romæ disce-
dunt 10. Mar-
tii.Summus Pon-
tifex eisdem
Regi & Regi-
næ literis
commendat.Viennam Au-
strie trans-
eunt, ibidem
manere pere-
ptant.

1685.

Plures litteras
obtinere.

Olomucio in
Poloniam de-
ducuntur.
* Hoc festum
in Polonia 8.
Maji celebra-
tur.
Varavia Regi
& Proceribus
causam ad-
ventus sui ex-
ponunt & lit-
teras pre-
munt.

frater viae socius in suo itinerario annotavit) sed hæc iis tempo-
ribus facilius optari, quam sperari poterant, vel potius intra
præliminaria vota & dilata stetere desideria. Interim autem nè o-
tiosi desiderent, ad salutandum Regis Poloniæ Legatum se contu-
lerunt, & ex Urbe Romana plures litteras, quæ aliæ ad Archi-
Episcopum Leopoliensem, & Chioviensem deferendæ claudeban-
tur, acceperunt. Octavâ & decimâ mensis Aprilis, quæ erat Fe-
ria IV. Sanctioris hebdomadæ Viennâ discedentes Olomucium Mo-
raviae Metropolim contenderunt; hinc adolescentem Polonum na-
cti ductorem mensis Maji septimâ * in pervigilio festi S. Stanislai
Cracoviensis Episcopi & Martyris, totius Regni Indigetis, Patroni-
que, omine in spem bonam accepto, Poloniam intrârunt, re-
ctaque viâ Varaviam properaverunt, ubi Rex cum Regni Proce-
ribus Reipublicæ causâ convenerat, quibus illi acceptas litteras
exquisitâ reverentiâ tradiderunt, ac deinde ad ea curanda, quo-
rum gratiâ advenerant, animos applicuerunt.

CAPUT IV.

*Leopoli Domus impetratur. Viennæ agitur de no-
vo cœnobio condendo: sub idem tempus officium, &
Missa de SS. PP. NN. JOANNE, & FELICE
ad universam Germaniam extenduntur.*

Leopoli Do-
mus impetra-
tur, quæ Vien-
nensi prælu-
sit.

Nostrarum
rerum cum
Polonicis
connexio.

Viennam al-
lecti pius Pa-
tres.

Civium Vien-
nensium laus.

I. **T**entata hucusque Magnorum molimine Sacri nostri Ordinis in Poloniam propagatio, ac demùm nec minoribus impendiis obtenta Leopoli struendæ Domus facultas Viennensi Fundationi in Austria quodammodo prælusit; quinimò si causa causam requirat, & pensculatiùs inspiciantur momenta rerum, locorum occasiones, temporum circumstantiæ, actorumque affinitates inter se strictius ita cohærent, ut diversa nequaquam censeantur, & alterum ab altero sine nota obscuritatis haud facile disjungi valeat: ad abstergendam itaque omnem dictionis caliginem, postquam illa, quæ in Polonia intra sesquiannum peracta sunt, cursim indicavero, nostra demùm, quorum causâ desudo, ex professò tractabo.

II. Perfunctoriè quidem nuper Patres Viennam inspexerant, urbem amplissimam, non pridem Turcarum obsidione ferè protritam, desolatamque, nunc autem absterso squallore suis e ruinis ad pristinum splendorem magnificentius resurgentem. Videbant hanc urbem ob perpetuam in ea Cæsareæ Familiæ sedem ab affluente ex toto ferè Orbe Christiano nobilitate frequentari, ipsos verò cives & indigenas non modò divitiis, & omnigenarum rerum abundantia, sed & insigni pietate, morumque honestate florere; unde nihil ardentius anhelabant, quam sacram Religionem nostram jactis cujusdam Cœnobii fundamentis in hac civitate stabilire, ex qua deindè facilè negotiò in vicinam Hungariam (soli
uber-

ubertate nihil Hispaniæ concedentem) propagines effundere possent, quas illi huic Regno tantò utiliores fore rebantur, quantò exploratiùs noverant, ingentem quotannis Christianorum multitudinem a confinibus Turcis in vincula abripi, quibus redimendis aptior occasio offerri nequiret, quàm si Ordo noster in ipsam quoque Hungariam penetraret, ibidémque pro captivorum salute atque libertate de propinquo excubaret. Verùm enim verò quamvis salutaria hæc consilia eorum pietati blandissimè arriderent, nihil tamen impræsentiarum tentare voluerunt, veluti paucis jam superiùs insinuavimus, sed continuato in Poloniam itinere, exindè mentem suam exactè in Hispaniam perscripserunt, Majorésque Ordinis de toto rerum statu, suorumque votorum summa accuratè edocuerunt. Illis interim in Polonia agentibus nonà Novembris hujus anni octogésimi quinti Noster P. Antonius a Conceptione Major ac Generalis Minister ætate ac laboribus confectus vitæ diem clausit extremum; ejus locò sequenti mense Decembris usque ad Generalia Ordinis Comitia in proximum annum celebranda vicaria potestate successus est Noster, P. Petrus a S. Michaële.

III. Succedit annus orbis per Christum restaurati millesimus sexcentésimus octogésimus sextus. In ipso ferè principio, sive anni limine, id est: in mense Januario Ordo noster per Sedis Apostolicæ gratiam insigni nobilitatus est gloriæ monumentò: Sanctorum videlicet Patriarcharum Nostrorum JOANNIS & FELICIS Ecclesiasticus cultus ad pias quidem Augustissimi LEOPOLDI Cæsaris preces præmittebatur in Germaniam, eodem tempore, quò & eorundem Sanctorum Patrum Ordinis Institutum, Redemptionis, in eandem Germaniam propagari desiderabatur Aquilaram auspiciò longè fortunatissimò. Id verò pronunciatum fuit per hoc Decretum: *Sacra Rituum Congregatio ad pias preces Augustissimi Imperatoris porrectas ab Eminentissimo & Reverendissimo Cardinali PIO gratiam benignè extendendo indulfit, ut impostero Officium & Missa Sanctorum JOANNIS de MATHA & FELICIS de VALOIS Fundatorum Ordinis Sanctissime TRINITATIS Redemptionis captivorum recitari, ac celebrari respectivè possit & valeat quotannis die festo eorundem Sanctorum sub ritu duplici minori in tota Germania, & Statibus Hereditariis Suae Majestatis Cæsareæ ab omnibus Christi fidelibus utriusque sexus tam secularibus, quàm Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur, ad instar Concessionis aliàs a Sancta Sede Apostolica factæ pro Hispaniis & aliis mundi partibus. Supplicante pariter P. Procuratore Generali Discalceatorum Congregationis Hispaniæ ejusdem Ordinis etiam nomine sue Religionis. Hac die 26. Januarii 1686.*

IV. Compluti ad V. Idus Maji Patres in Generali Confessu Majorem Ordinis Ministrum eligunt eundem Nostrum P. Petrum a S. Michaële; Virum ob singularia merita, & exquisitam

1685.

In Hungaria
tunc frequens
Redemptio-
nis occasio.

Obit N. P. Ge-
neralis Mini-
ster 9. No-
vembris.

1686.

Officium &
Missa SS. PP.
NN. JOAN-
NIS & FELI-
CIS in Germa-
niam exten-
duntur.

Decretum
Sacre Rituum
Congregatio-
nis.

Noviter ele-
ctus Genera-
lis Minister
Viennæ Coe-
nobium me-
diatur.

1686. prudentiam tanto muneri parem, qui ut primùm Ordinis Gubernacula moderanda suscepit, in id confestim incubuit, ut initia Sacræ Religionis nostræ in Polonia stabiliret, ac simul idoneam quandam rationem inveniret, cujus adminiculò Trinitaria Signa ipsi quoque Germaniæ inferret; quod ut certius consequeretur, præstantes quosdam & religiosos viros Româ evocavit, alios per Hispaniam dispersos in procinctu stare jussit, quatenus ad primum nutum eò convolarent, ubi major rerum necessitas eorum præsentiam desideraret. Quæ dum ille providè in Hispania disponit,

Graves oppositiones in Polonia.

P. Socius obiit.

Virg. Æneid. 6.

P. Joannes a S. Antonio gravissimè jaçtatur incommodis; licet enim Ordo noster Varavariæ anno superiore in Regni Comitibus a Serenissimo Rege atque Republica ob Instituti necessitatem ultro neè fuerit admittus, acriter tamen disceptabatur de loco, in quo Domicilii sedes figeretur; adèò ubique oppositionum procellæ emergebant. Accessit ad miseriarum cumulum P. Francisci a Conceptione selectissimi focii jaçtura, quem necdum fixò domiciliò *Abstulit atra dies & funere mersit acerbo.* Elatus hòc annò Kalendis Maji ætatis suæ annò trigessimò secundò; vir in juventutis flore constitutus, & ob spectabilem probitatem longiore vita dignus; Leopoli in summo Templo S. Crucis Armenorum honorificè tumulatus fuit. Hæc calamitas diu gravissimè fodicaverat Patris animum, meritòque lugebat eum, qui in tot pressuris unicum ejus erat solatium, cujus consiliis acquiescere, cujus denique industriâ, atque impigrâ diligentiam sublevatus in tot curarum fluctibus non nihil interdum respirare potuerat.

Leopoli prima Domus in Polonia stabilitur 14. Jul.

Sanctissimum ibidem collocatur, & reliqua solemnitas.

Ex Hispania veniunt Patres in subsidium.

V. Verùm, ut plerùmque post horridam tempestatem & funestam noctis caliginem restitui malacia, & rutilantis solis jubar e vestigio subsequi solet, ita & tristissimum hunc casum pedissequa quædam lætitia excepit; devictis namque difficultatum procellis, quæ Patri hætenus pertinaci furore adversatæ fuerant, suâ tandem constantiâ & prudentiâ effecit, ut Ordo noster Regis interventu Leopoli, quæ est Roxolanorum Metropolis, situm denique loci pretiò impetraverit, ubi primum in illo Regno nostræ Familiæ cœnobium conderetur. Domò, ut fieri potuit, celeriter in usum regularem aptatâ pridie Idûs Julii anni currentis sacra ædícula ritu solemnè ab Illustrissimo & Reverendissimo D. Opitio Pallavicino Sedis Apostolicæ Nuncio, Ephesino Archi-Episcopo, est benedicta, eodémque die ipsòmet ad aras operante Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum collocatum fuit, e suggestu ad populum patrio sermone verba fecit Illustrissimus & Reverendissimus D. Deodatus Trajanopolitanus Electus Episcopus & Archi-Episcopatus Leopoliensis Nationis Armenæ Administrator. Sic prima in Polonia constituta Domus Ordinis ab unico Sacerdote & altero fratre, quem supra nominavimus, incolebatur, donec tertiâ & decimâ sequentis mensis Augusti ex Hispania eodem submissi pervenissent P. Michaël a S. Maria & P. Joannes a Cruce cum fratre Ambrosio a Jesu. Hi amissi focii desiderium in Patre Joanne utcùnque sedabant, & in defuncti locum succenturiati partes suas strenuè, gnavitérque explebant. In hoc illi loco

con-

constituti rudem aliquam formabant conventûs ideam, quamvis, 1686.
 ut angusta omnia sunt rerum principia, perpetuis ferè semper
 jactati sint incommodis. Verùm de his me satis, superque dixisse
 arbitror; fusior hujus rei narratio patrii scriptoris calamum
 deposcit. Ego ad meâ Historiæ cursum gressus recipio.

VI. P. Joannes a S. Antonio, quem Domûs Leopoliensis
 authorem fuisse diximus, cum se novis sociorum supplementis
 auctum videret, satisque cognosceret, P. Michaëlem virum esse
 novæ huic coloniæ provehendæ parem, datis in principio mensis
 Septembris ad nostrum P. Ministrum Generalem litteris mis-
 sionem petiit, & facultatem in Hispanias remeandi flagitavit, cau-
 satus afflictam valetudinem, & attritas vires sibi impedimento esse,
 nè demandatam provinciam diutiùs sustineret. Ut autem
 Nostrum P. Generalem certius in suam sententiam pertraheret,
 suisque precibus inclinaret, pollicitus est, se in transitu per Au-
 striam operam daturum, ut Viennæ Ordinis nostri cœnobium
 exurgeret, cum ibidem non minor Redemptricis Instituti vigeat
 necessitas, quàm in Polonia, idque ob assidua bella Augustissimi
 Cæsaris cum Ottomannis, quorum violento impetu innumeri
 propemodum Christiani in Turcarum, aut Tartarorum captivi-
 tatem devolvantur. Noster P. Minister Generalis, etsi probaret
 suadentis propositum, ægrè tamen adduci potuit, ut in ejus re-
 ditum consentiret, quòd ejus operâ in præsentem vel maximè in-
 digeret ad firmandas res Polonicas, aliòsque jam mente delegisset,
 quos Viennam ad plantandam Foundationem mittere decreverat.
 Consensit tamen propè invitatus, & datis ad eundem litteris die
 quarta & decima Novembris ejus curæ commisit, si fors quidpiam
 in transitu Viennæ ad promissum effectum deducere posset, sibi gratissimum fore.

P. Joannes a
 S. Antonio in
 Hispaniam re-
 dire desiderat.

Viennæ Do-
 mûs funda-
 tionem tenta-
 re promittit.

Ægrè consen-
 tit N. P. Ge-
 neralis.

VII. Sequens annus millesimus sexcentissimus octogessimus
 septimus inter consilia & conatus ut plurimum exactus fuit. P.
 Joannes a S. Antonio, quamprimum per anni tempus proficisci
 licuit, Viennam demigravit. Id protinùs ut Romæ pervulgatum
 est, approbationem non meruit; inter amicos etiam neutiquàm
 ex decoro visum fuit recentem in Polonia Ordinis plantulam
 subito deseruisse. Quæ res Patres, Thomam nempe a S. Josepho
 & Maurum a Conceptione permovit, ut in ejus vicem substitui
 peroptarent, si juberentur, in Poloniam promptè ejus locò
 demigraturi. Id cum Noster P. Minister Generalis intellexisset,
 multum eò nuntiò exhilaratus fuit, quòd reperti sint, qui hanc
 sibi provinciam ultrò deposcerent excolendam, laudavitque
 litteris die vigesima Martii Madritò Romam perscriptis, quibus
 eos ulteriora mandata præstolari jussit, simulque decrevit, ut
 P. Joanni a S. Antonio plena negotii procurandi potestas Vien-
 nam transmitteretur, si, quod metuebat, P. Joannes a S. Augustino
 (quem huic muneri maximè admotum voluisset) ingravescentis
 ætatis obtentu hujusmodi expeditionem a se amoliri

1687.

Viennam mi-
 grat, quod
 multi non
 probant, alii in
 Polonia sub-
 stitui per-
 optant.

Viennæ fun-
 dandi facultas
 eò mittitur.

1687.
Viennensis
Fundationis
consideratione.

Reverendiss.
de Marinis
Soc. JESU Vi-
carius Gene-
ralis idem li-
ceris com-
mendat.

niteretur. Aliis verò litteris die decima septima Aprilis exaratis iisdem Patribus impendiò commendavit, ut nullis laboribus aut industriæ parcerent, quatenus Ordo Viennæ stabile quoddam cœnobium adipisceretur. Cæterum Romæ, cum P. Joannes a S. Augustino se ad hoc iter designatum cognovisset, illicò paruit, seseque cum P. Thoma a S. Josepho ad instantem hanc profectio- nem paravit. Adeò procul vir ille charitatis zelò plenus ab omni tergiversationis periculo aberat, ut ipse ultrò ad laboriosam hanc Spartam subeundam propenderet, nihilque magis in votis haberet, quam ad primos Superiorum nutus Viennam confestim advolare. Religiosos hos duos viatores suis etiam litteris Reve- rendissimus P. Dominicus Maria de Marinis post Defunctum Ca- rolum Noyelle Societatis JESU substitutus Vicarius Generalis comitari voluit, scripsitque ad Reverendum P. Adamum Aboëdt Austriacæ Provinciæ Societatis JESU Præfectum his verbis:

Reverende in Christo Pater!

Ejusdem Epi-
scopi.

*Optatissimam mihi præbent occasionem experiendi Reverentiæ ve-
stra studium atque observantiam Reverendi & Religiosissimi
Patres ex sacro Sanctissima Trinitatis Ordine de Redemptione ca-
ptivorum P. F. Joannes a S. Augustino & P. F. Thomas a S. Jo-
sepho, qui hinc Viennam pergunt Sacri sui Instituti fundamenta
posituri, daturique principium in peropportuna Sacri Belli contra
infideles expeditione. Hos mihi omni officiorum genere colendos
atque afficiendos sumpsi, utpotè Societatis nostræ amicissimos aman-
tissimosque nostrum; quod luculenter ac maximè nobis proficuis ar-
gumentis sæpius habuimus exploratum, atque adeò illos tantò im-
pensius Reverentiæ Vestræ commendo, quantò plùs meriti habent il-
li, & quò majoris debiti memoriam tenemus, ut officijs nostris at-
que obsequijs ubicunque locorum dignissimos existimemus. Quod-
cunque autem Reverentiæ Vestræ in illos studium exiterit, hoc-
que illis, quà consiliò, quà auxiliò præstò fuerit, id mihi longè
gratissimum existet, ac commendationi meæ exhibitum ex propen-
sa Reverentiæ Vestræ in me voluntate putabo: ut verò sit amplif-
simum, hisce postulo, ac me sanctissimis Reverentiæ Vestræ sacrifi-
ciis impensè commendo. Romæ 20. Aprilis 1687.*

Reverentiæ Vestræ

Servus in Christo

Dominicus Maria de Marinis

VIII. Et si verò harum latores litterarum tantoperè commendati fuerint, justis tamen de causis, variisque subindè vicissitudinibus agitati illis litteris uti minimè potuerunt. Enimverò P. Joannes a S. Augustino propè finem hujus anni (ut infra dicetur fusiùs) in comitatus Viennam migravit; P. Thomas autem primùm in Poloniam, nunc Viennam destinatus Romam deinceps, multiplici remorâ sufflaminatus, nunquam fuit egressus, ubi vir pius ad summam pervenit senectutem, ibidem vitâ functus secunda Octobris annò millesimò septingentesimò vigesimò septimò ætatis annorum octo & octoginta, ex quibus totis quinquaginta cœnobium S. Caroli ad Quator Fontes incoluit. Insuper quia hòc eòdem annò per noviter electum Societatis JESU Præpositum Generalem Reverendissimum P. Thyrsus Gonzalez, nostri quòque Sacri Ordinis studiosissimum, aliis epistolis ad suæ Societatis Patres Viennam dandis in nos affectus commendationibus denuò instaurari poterat, hinc illa superius inserta epistola in usum non servavit; asservatur tamen ejus autographum in scriniis Romani Archivi S. Caroli ad Quatuor Fontes, ipsam verò huic operi attexere placebat, quia diligentis Historici munus est hujusmodi monumenta litteraria sedulò colligere. Præterea quod caput est: hinc manifestè clarescit negotium obtinendæ Foundationis sub cura P. Joannis a S. Antonio dubiis admodum, incertisque gressibus processisse; ut proindè, cum res pro tempore ad votum non succederet, veluti plerique non ex vano augurabantur, quod deindè etiam eventus confirmavit, ipse P. Joannes a S. Augustino causæ hujus apud Aulam Cæsaream Procurator Generalis jam designatus P. Joanni a S. Antonio in Hispanias abiturienti maturè succenturiatus sit. Hæ observationes, quia majorem Historiæ lucem conciliant, nequaquam prætermittendæ videbantur.

IX. Interea memoratus P. Joannes a S. Antonio Viennæ ab adventu suo minimè fuit otiosus, sed omnem movit lapidem, ut causam suam rectè constitueret. Imprimis Burgomainium in Aula Cæsarea Regis Catholici Oratorem frequens adivit patria cum fiducia, cujus ope consilioque vicissim juvaretur; præterea ut aliorum quòque Aulicorum Procerum sibi conciliaret favores & gratiam, Bonvisium S. R. Ecclesiæ Cardinalem Sedis Apostolicæ Legatum accessit, eidemque maximo, quo potuit, fervore causæ negotium supplex commendavit. Idem egit apud Cardinalem Kolloniczium, virum insignis pietatis, erga pauperes beneficentissimum, præprimis autem misericordiâ in Christianos subimmanissima Turcarum servitute gementes captivos jam per omnium ora, & super æthera notum. Utrique Cardinalium a Summis Viris e Polonia Epistolas commendatitias attulit. Item frequens erat apud Excellentissimum Comitem Harrachium in Cæsaris Aula primæ Dignitatis Ministrum veterem nostrum Fautorem, qui cum prius ante aliquot annos LEOPOLDI I. Romanorum Imperatoris Nomine apud CAROLUM II. Regem Catholicum Legatione functus fuisset, & Madriti ex lectissima conjugè Joanna comite de Lamberg filiam suscepisset, accidit, ut eodem die

1687.

Notæ in præcedentem epistolam. Eâ uti non valebant ob mutatas circumstantias,

P. Thomas Romam non egressus, obiit 2. Octobris 1727.

Thyrsus Gonzalez eligitur Præpositus Generalis Soc. JESU.

Singularis præcautio.

Observationes ad majorem Historiæ lucem.

Viennæ præterditur Fundatio.

Ejus primæ & præcipui Fautores.

Comitem Harrachium in Ordinem favor.

Filiæ eorundem in baptismo constituitur Patri nus frater ex nostris.

1687. Laicus quidam, ut vocant, Nostrae Religionis frater stipis corrogandae causâ ejus palatium ingrederetur, quem Excellentissima Puerpera aditum accersivit, eum denique in levanda ex lustrico fonte Filia patrini munus sustinere voluit, quod ille etiam summa omnium gratulatione cum licentia Superiorum suorum praestitit. Rosae nomen regeneratae inditum, quae, dum ista litteris consignamus, etiamnum superstes vivit, & ut diu prosperetur, precamur, Princeps vidua de Longavalle Heroinarum una, & nobilissima Stirpis suae Decus. Porro Excellentissimae hujus Domus Patrociniô, collatisque in nos favoribus nostra potissimum initia steterê, nec pauca incrementa accessere, quemadmodum inferius non infrequenter cum perpetua gratæ mentis testificatione in suis locis sumus commemoraturi.

Ab imperatore facultas petitur Vienna fundandi cenobium.

X. Bonvisium, Kolloniczium, Burgomainium & Harrachium, hunc Summum Quatuor-Viratum secuti sunt complures e prima Nobilium Classe pari benevolentia & faventis animi propensione erga nostrum Ordinem affecti, quorum patrociniô erectus Pater ad Clementissimi Cæsaris affatus admitti desideravit, quod etiam horum Procerum operâ adjutus facile obtinuit. Admissus ante Solium Sacrae Majestatis Summam votorum suorum modestè proposuit, enixissimisque precibus flagitavit, ut Augustissimus Imperator in amplissimis Austriacae Domus Hæreditariis Provinciis Redemptionis captivorum Institutum ad populorum salutem & solatium implantari sineret, illudque Regia sua protectione fovere dignaretur. Augustissimus Imperator suapte ad omnia, quae pietatem, Deique gloriam, aut Christianae Reipublicae salutem concernunt, pronus benigno responsu animum ad favores inclinatum testatur. Ex quo supralaudatus Pater haud obscure divinare potuit, se opportuno tempore desideriorum suorum compotem futurum. Majore hinc spe animatus expeditionis suae optatum praestolatur exitum morae praegaudio propemodum impatiens.

96. Pontifex oratus eadem de causa ad Imperatorem litteras expedivit.

XI. Maturando negotio idem calor & studium Romae fervebat; praeterquam enim, quod supra memorati Patres se in hanc expeditionem pararent, Pater etiam Procurator Generalis Sanctissimi INNOCENTII XI. Pontificis Maximi throno advolutus Suae Sanctitati exposuit, Leopoli in Polonia coeptam jam esse Ordinis Domum, sperari exinde uberrimos fructus albescente jam messe: apud Regem & Optimates plurimum contulisse Sedis Apostolicae, cujus essent observantissimi, Suffragium. Ejusdem Instituti necessitate laborare Germanicum Imperium. Magnam in Cæsaris pietate repositam esse spem, hoc tam salutare Institutum ejus quoque Ditionibus implantandi. Petiit itaque, ut Summus Pontifex piæ causae patrocinari, eamque Sua Auctoritate interposita provehere vellet. Sanctissimus Pater, cui nihil antiquius, quam providere bona coram DEO & hominibus, Supplicis Oratoris preces non finit abire vacuas, jubetque ea de causa ad LEOPOLDUM I. Romanorum Imperatorem Apostolicas in forma *Brevis*, ut vocant, expedire Litteras, quibus praesens negotium sequentibus urfit:

Cha-

Charissimo in Christo Filio Nostro Leopoldo
Hungariæ & Bohemiæ Regi Illustri, in Romanorum
Imperatorem electo.

1687.

INNOCENTIUS PAPA XI.

Charissime in Christo Fili Noster: Cùm Professores Ordinis Discalceatorum arctioris observantia Sanctissimæ Trinitatis vehementer cupiant Ordinem ipsum in Ditionibus Majestatis Tuæ subjectis propagare, quò latius ad redimendos ab infidelium manibus captivos se effundant, Nostrarum esse partium duximus, ejusdem Ordinis Professores, qui isthuc advenient, impensè Tibi commendare, atque a perspecta, totque præclaris comprobata documentis pietate Tua etiam, atque etiam petere, ut tam præclarum opus optatum ad exitum perducere cures, præstantibus Tuis in Rem Christianam meritis novum hunc & quidem non levem cumulum adjicias. Votis autem hac de re nostris apprimè Responsurum planè Nobis pollicentes Majestati Tuæ Apostolicam Benedictionem amantissimè impertimur. Datum 3. Maji 1687.

Breve Summi Pontificis
INNOCENTII XI.

XII. Pontificium hoc Breve ad Sacram Cæsaream Majestatem per Eminentissimum D. Franciscum Bonvisium Cardinalem, Viennæ Sedis Apostolicæ Legatum, dirigi oportebat. Undè Alderanus Cybo Sacri nostri Ordinis Cardinalis Protector suas quoque ad eundem Legatum litteras exaravit, quibus Suæ Sanctitatis voluntatem insinuavit, his ferè verbis, quæ ex idiomate Hetrusco in latinum transtulimus: Patrem nimirum Procuratorem Generalem Ordinis Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis de Redemptione captivorum suæ Religionis nomine discupere aliquot in Imperio fundare suæ Familiæ cœnobia, in hunc finem Sanctissimo Domino nostro supplicasse, ut dictum ordinem apud Cæsaream Majestatem commendatitiis litteris adjuvare dignaretur. Beatitudinem Suam in opere tam religioso, tam pio, & præsertim, pauperibus captivis Christianis sub Barbarorum jugo detentis, tam favorabili & proficuo, ut eorum precibus benignè annueret, inclusum Breve ad eandem Majestatem scripsisse. Placeret proindè Eminentie Suæ idem ad ipsius proprias manus deferre, atque aptissimis efficacibusque verbis causam comitari, quæ ipsi magna ejus haud difficulter esset suggestura prudentia. Sibi quidem, ut ejus Ordinis Protectori præcipuè id esse curæ, tam Sancti Instituti propagationi totis viribus intendere, undè licet supervacaneum existimaret preces suas suæ Eminentie patrocínio conjungere, se tamen omnimodis paratum esse ad conferendam suam qualemcunque operam. Sperare itaque pro ejus in se favore, Eminentiam Suam ad effectum cooperaturam præstituramque

Card. Cybo
idem Breve
Viennam
cum litteris
mittit.

1687. omne cum auctoritate patrocinium, veluti Patres isthuc delegati ob eundem finem coram eo sint comparituri.

Card. Bonvisius consultit ordinem in Hungariam debere propagari.

XIII. Cardinalis Protectoris litteræ, *Brevis Pontificii* uberes testes & fidei comites tam diu Romæ asservandæ erant, donec de iisdem P. Joannes a S. Antonio Viennæ edoceretur, quatenus sollicitâ industriâ iis recipiendis invigilaret, easdemque ipsemet Cardinali Bonvisio ad proprias manus consignaret. Constat illos sub idem tempus de introducendo Ordine nostro frequentia invicem consilia agitasse. Cardinalis Bonvisius in id toto conatu propendebat, ut in Hungariam Sacer Ordo noster ac Institutum promoveretur, quòd Regnum illud non pridem a Mahometanis magna ex parte diuque prius obsessum, nunc verò armorum prospero successu postliminiò Cæsari vindicatum magnâ Religiosorum hominum penuriâ laboraret, ac prætereà ob arctissima cum Turcico Imperio confinia ingens exercendæ Redemptionis theatrum aperiret: interim verò istud efficeretur, ut Ordo noster per aliquot annorum curricula Viennæ hospitium sortiretur, donec in Hungaria unius, aut alterius conventûs Fundatio ad coronidem perducta fuisset. Etsi verò id consilium P. Joanni a S. Antonio minimè arrideret, quò sua desideria in longum tempus comperendinari videbat, fatisque agnosceret, conventum aliquem in Hungaria agrè stabilitum iri, nisi Viennæ prius cœnobium aliquod fundaretur, dissimulabat tamen, ejusdemque sententiæ assensum præfererebat, ne Cardinalem in suo proposito obfirmatum contrariis rationibus laceggeret, & exasperaret, ac ipse unius, alteriusque spe penitus excideret, vel importunè Cardinalem irritasse crederetur.

Rationes contrariæ silentiò premuntur.

Responsio Card. Bonvisii ad Card. Alderanum.

XIV. Appulère tandem Româ Litteræ cum Pontificia ad Cæsarem commendatione in tempore, pro quibus recipiendis præmonitus fuerat P. Joannes a S. Antonio. Has Pater ad Cardinalem deferens earum effectum anxiiis desideriis expectavit. Quæ demùm earundem Litterarum occasione acta fuerint, ex ipsius Bonvisii ad Alderanum responsione die sexta Julii expedita genuinè dignoscuntur. Scribit enim: Patrem quendam Hispanum e Trinitariis Discalceatis Redemptionis captivorum altera die sibi *Breve Sanctissimi Domini ad Cæsarem cum ipsius Eminentie epistola ad se perscriptam præsentasse*, in qua monebatur suum præstare patrocinium sacro huic Ordini desideranti per Hungariam ad pauperum captivorum Christianorum solatium propagari. Commemorat deindè, se ab ipso Patre antehac aliquoties fuisse conventum. Probè se cognovisse magnas utilitates, quæ indè profecturæ sint, adeoque omnem ad hoc spondisse opem, ac cœpisse jam aliquomodò complanare negotium: Accedentibus verò nunc Suae Sanctitatis cum ipsius Eminentie, ut Ordinis ejusdem Protectoris, venerandis mandatis, confestim Cæsareæ Majestatis se petivisse alloquium, exhibuisse *Breve Apostolicum*, & hoc efficacibus fulcivisse rationibus, & quidem his potissimum inter alias plures, quòd nimirum, etsi secundissimæ contra Turcas sperentur expugnationes, eosdem semper tamen fore limitaneos, &

con-

confinia perpetuis excursionibus pacis etiam tempore infestatos, veluti etiam prioribus temporibus compertum habebatur; unde necessarium esse, pro illiusmodi redemptionibus propè & ad manus habere mediatricem Religionem istam; nam ita nostratium quoque facilius reddetur liberatio, quin Turcis patefiat dignitas, aut conditio captivorum, quæ cognita maxime impedit, vel certè retardat redemptiones. Item aliam de ipsis Turcis utilitatem resultare, dum nimirum hi capiuntur, si mediantibus his Patribus pro Christianis commutarentur. Verumtamen existimabat necesse, ut hæc Religio in Hungaria fundaretur, & consecutis aliquando armorum induciis propter idem captivorum commercium etiam Constantinopolim introduceretur. Suam Majestatem probasse omnia; ad stabiliendam verò aliquam Fundationem solum opposuisse mediocrem ob præsentia bella penuriam. Huic autem se respondisse ad Patris sententiam, sufficere in præsentia, si concederetur ipsis facultas locum propriis sumptibus comparandi, quò interim subsisterent, donec eisdem de bonis, ut vocant, *fiscalibus* aliquid provideretur. Et hoc idem Suam Majestatem in bonam partem recepisse. Subjungit demùm: æquè necessarium fore, veluti hoc ipsum Patri significaverat, ut sua Eminentia tanquam hujus Ordinis Protector a cœnobiis Hispaniæ aliquam licet modicam contributionem impetraret, quâ interim habitatio conducitur, tum aliquot religiosi quatuor aut quinque annis sustentari possent, donec possessio acquirendorum prædiorum stabilita fuerit; tali siquidem modo fundationem brevi consurrecturam, & majora indies incrementa sortituram. Totam denique suam epistolam his verbis concludit: *Existimo inter omnia cætera Instituta hoc magis necessarium esse in Hungaria, velut idem in Polonia fuerat recognitum.*

XV. Sub idem tempus Noster P. Petrus a S. Michaële Minister Generalis pro sua in Ordinis augmentum solitudine ac desiderio crebra in hunc finem cœpit agitare consilia, adaptare media, conquirere præsidia. Inter cætera autem, quæ in mentem venerant, censuit maximum huic prætensioni fulciendæ momentum allaturum, si patrociniò Serenissimæ Domine Mariæ Annæ de Austria, Hispaniarum Reginae Matris, & Augustissimi LEOPOLDI I. Romanorum Imperatoris sororis foveretur; Hujus enim intercessionem ob proximam, quâ Cæsarem attingebat, sanguinis necessitudinem, facile augurabatur longè efficacissimam fore. Ad Hanc itaque Noster P. Generalis Minister se contulit, eidemque plenam pietatis causam exposuit. Nec cunctata illa, sed quo erat in omnem de Re Christiana benè merendi occasionem studiò intenta, litteras confestim in favorem Ordinis exaravit, quibus Ipsa Augustissimo Fratri confidenter insinuavit Patrum Excalceatorum Sanctissimæ TRINITATIS de Redimendis captivis laudabilem vitæ conversationem, publicam Doctrinæ famam, & exindè in populum redundantia animarum emolumenta. Gravissimis deindè verbis Redemptionis Institutum commendavit, Cæsaremque majorem in modum rogavit, veller hunc salutarem Ordinem Viennæ

Sereniss. Hispan. Reginae Matris quaeruntur præsidia.

1687. suæ implantare, ibidemque stabilire, & perpetuis gratiis ornare. Opus id fore DEO gratissimum. Pollicita, eum brevi in suis Ditionibus uberrimos illos fructus visurum, quos Ordo iste hæcenus in Regnis Hispaniarum cum ingenti omnium hominum approbatione protulerat. Hæc Germano-patriâ linguâ significata celerî nuntiô ad Cæsarem deferuntur.

CAPUT V.

*Ad impetrandam Viennæ domûs Foundationem plura
queruntur præsidia; irrito primo conatu Hospi-
tium prætenditur.*

P. Joanni a S.
Ant. Socius
datur P. Mau-
rus.

8. Marcus cap.
6. v. 7.
3. Lucas cap.
10. v. 2.

Romæ tem-
pns mutatio-
num pericu-
losum itine-
rantibus.

Litteræ com-
mendatiæ
impetrantur.

I. L Ocorum distantia impedimento fuit, nè pressius negotia tran-
sigerentur. Parcius, aut tardius per nuncios de actis edo-
cebatur Noster Pater Generalis Minister; latebat ipsum æquè,
an seriùs, aut citiùs P. Joannes a S. Antonio reditum, de quo jam
non ambigebat, in Hispanias maturaret: divinandum itaque fuit
potiùs, quàm certi aliquid statuendum. Utut res se haberet,
neutiquam Ordini decorum esse censebatur, ut religiosus, et si pro-
batissimis moribus præditus, compita solitarius obambulet, &
in Aulis Principum compareret absque socio, cum ipse Cœlestis
Magister discipulos suos binos ad prædicationem Evangelii mise-
rit; ut videre licet apud Sanctos Evangelistas Marcum & Lucam.
Atque hac ratione inductus quintâ & vigesimâ mensis Junii No-
ster P. Minister Generalis Romam scribit & mandat, ut P. Mau-
rus a Conceptione omissa in Poloniam profectioe absque mora
Viennam abiret, ibidemque socium ageret P. Joannis a S. An-
tonio, quamdiu ibi hic idem esset moram facturum. Si verò iste
Viennâ jam excessisset, P. Joannem a S. Augustino, cum plena
Generalis Procuratoris Auctoritate illi substitutum comitare-
tur. Idipsum per aliam epistolam die decima Julii expeditam
inculcans repetiit. Hæ litteræ Romam pervenerunt in sum-
mo æstu caniculæ, quo Syrio ardore omnia torrentur. Romani
hoc tempus mutationem vocant, vulgatâque opinione persuasum
habent, nulli absque vitæ, vel salutis discrimine integrum esse ur-
bem excedere, aut locum mutare. Ideoque P. Maurus amicorum
consiliis atque precibus, accedente quoque Superiorum jussu mo-
dicum ultra mensem subsistere coactus fuit. Sed ne hoc tempore
desidiosa statione torperet, animum adjecit ad comparanda præ-
sidia & adminicula, quibus negotium istud in melius provehi pos-
se confidebat. Unde, cum ad Cæsaris Aulam se migraturum no-
sceret, ab Eminentissimo Principe Carolo Pio Cardinali Episcopo
Sabinensi Romani Imperii & inclytæ Nationis Germanicæ, nec
non Hæreditariorum Domûs Austriacæ Statuum Protectore, pro
sua, quâ pollebat, apud Cæsareos Ministros Auctoritate, favo-
rum litteras impetravit. Parî studiô incitatus ad Reverendissi-
mum P. Thyrsium Gonzalez de Santalla, qui non ita pridem
Præ-

Præpositus Generalis Societatis JESU renunciatus fuerat, se contulit, ut ei ante ingressum itineris officiosè valediceret. Hic, ut optimè noverat, quàm arctò charitatis vinculo Familia Trinitaria Laudatissimæ Societati semper obstricta fuerit, & quàm tenaciter ejus Doctrinis adhæserit, easque nunquam non strenuè ac mordicus propugnauerit, non modò suscepti itineris rationem probavit, verùm ad primos quoque e Societate viros, Viennæ tunc existentes, litteras dedit, quibùs Ordinem nostrum ingentibus præconiis extulit, ejusdemque curam illis Patribus impensius commendavit, monens, ut sua ope, ac industriâ incrementis ejus invigilarent, efficerentque, quatenùs nostri tam apud Cæsarem, quàm apud reliquos Aulæ Viennensis Proceres felicem negotiorum suorum successum consequerentur.

II. Placuit autem easdem epistolas honoris causâ, & ingrati animi memoriam huic narrationi inferere, ut constet posteris, quantæ utilitatis res sit cum omnibus Religiosorum Ordinibus sinceram amicitiam colere. Hòc námque pactò veros nos esse Christi Discipulos probamus, si dilectionem habuerimus ad invicem. Et sanè virtus unita fortior evadit, validioréque robore insidias Satanæ proterit, dum eas junctis lacertis aggreditur. Nihil porò antiquius fuit in Sacro nostro Ordine ac stabilitum magis, quàm suspicere DEI servos, ac revereri eorundem Regularia Instituta. Nec immeritò; sic enim bonus odor Virtutis & exempli latius in populo effunditur, præcaventur scandala, & in Sanctis suis DEUS glorificatur. Sed neque hìc primitùs Inclyta JESU Societas Litteris mutuam suam erga Ordinem nostrum dilectionem testata fuerat; idem námque, ut superius retulimus, suò calamò præstitit, qui P. Thyrsus proximè in supremo Societatis Magistratu præcessit, cujus haud obscura mentio in exordio sequentium litterarum occurrit. Unde, si quid meæ sententiæ tribuitur, prudentissimè nostri fecerunt, quòd similibùs industriis res suas stabilire conati sint. Sed tempus urget, ut jam ipsas epistolas in conspectum proferamus, quarum prima fuit, quam nunc subjicio.

Mutua inter
Sacros Ordines
dilectio
suadetur.

*Epistola I. Ad Reverendum P. Christophorum Stettinger LEOPOLDO I. Romanorum Imperatori
a Confessionibus.*

Reverende in Christo Pater!

ET si non ignorem, a Decessore meo fuisse peramanter commendatos Reverendos Patres Ordinis Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis redimendis a barbarorum servitute Christianis captivis vacantes; Vestram Reverentiam verò omni, quâ potuit, operâ eorum consiliis favisse: iterum eos Reverentiæ Vestræ commendare mihi nihilominus est visum. Necessarium quidem id minimè duxerim,

G

ut

1687. ut Religiosissima Familia favorem Reverentiae Vestrae conciliem: quod sciam, ad haec officia nec esse Reverentiam Vestram provocandam, cum ad ea sua sponte, & Antecessoris mei commendatione sit prona: sed ideo fecerim, ut mihimet faciam satis. Neque enim ex aliis audio, sed ipse expertus sum in Hispania, quot, quantaque debeamus hujus Illustrissimi ac Sanctissimi Ordinis Sodalibus, uti sane, at in Hispania potissimum, ubi frequentiores sese obtulere occasiones, de nostra Societate egregie meritis. Rogo proinde Reverentiam Vestram, & quod possum, majori studio, ut de Viris Optimis optime velit mereri, tum apud Augustissimum Caesarem, tum apud Caesareae Aulae Magnates & Administros, horum animos illis conciliando, ut Instituti Sui Domiciliis in Caesareis Ditionibus in Hungaria praesertim constitutis Rem Christianam piis exercitationibus, ac Redemptionem captivorum a Christiani Nominis hostium potestate possint indies promoveri. Me vero Sanctis Vestrae Reverentiae Sacrificiis impense commendo, eamque studiosissime saluto. Romae 26. Julii 1687.

Reverentiae Vestrae

Servus in Christo.

Thyrus Gonzalez.

Sequentes epistolae in eundem finem & ab eodem Reverendissimo Patre Thyro signatae sunt mense posteriore, die Assumptae in Coelum Virginis DEIPARAE. Plures namque, ut Romanae Curiae phrasi loquar, *compulsandi* censebantur, qui expeditionis hujus negotium serio sibi cordi sumerent, & viritim ac confederatis Symbolis proveherent. Sunt autem antecedenti epistolae suis expressionibus, affectuque non dissimiles, ut protinus videbimus.

Epistola II. Ad Reverendum P. Balthasarem Müller ELEONORAE Augustae a Confessionibus.

Reverende in Christo Pater!

NOverit, opinor, Reverentia Vestra, postremis temporibus isthuc venisse Reverendos Patres Excalceatos Ordinis Sanctissimae Trinitatis, ut in Ditione Caesarea Sua Familia Domiciliis constitutis vacare facilius possint juxta Sanctissimi Sui Instituti rationem Christianis a barbarorum captivitate redimendis. Ego vero cupio summoperè, ut Societas nostra, de qua ipsi egregie meriti sunt, omnem, quam potest, operam ad eorum consilia promovenda conferat.

Qua

Qua in re Reverentiæ Vestrae opem imprimis profuturam Religiosissimis viris mihi jure persuadeo: praesertim cum ipse facile possit iis conciliare Augustissimæ Imperatricis animum ac patrocinium. Ut id faciat, perimpensè ego postulo, tum ad Divinam gloriam ampliandam, tum ad rependendas, quas possumus, vices Sanctissimæ Familiae, quæ nostris non levia contulere beneficia. Spero autem fore, ut Reverentia Vestra aliquid commendationi meæ tribuere velit, ac me Sanctis ejus Sacrificiis commendo. Romæ 15. Augusti 1687.

1687.

Reverentiæ Vestrae

Servus in Christo.

Thyrus Gonzalez.

*Epistola III. Ad Reverendum P. Michaëlem Mayr
Præpositum Domûs Professæ Viennæ.*

Reverende in Christo Pater !

*S*icuti Religiosæ Familiae obnoxia est Societas nostra (pluribus autem obstrictam esse novimus omnes) debet quàm plurimum Sacro Ordini Reverendorum Patrum Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis, quos Deus Ecclesiæ Suae dedit in Christianæ Charitatis exemplum. Tot enim benevolentiae argumenta in nos contulere Viri Religiosissimi, ut occasionem de nobis benè merendi visi sint provocasse; quasi leviter se amare nos crederent, si eas tantùm arriperent, quæ se spontè, vel fortuitò obtulere. Cùm par de nobis optimè meritis referre non possimus: opto sanè vehementer, ut eâ, qua poterimus, ratione gratias referamus. Quoniam verò opportunitas facile sese dabit id præstandi hisce temporibus, quibus Sanctissimi hujus Ordinis Sodales in Ditione Casarea Domicilia stabilituri sunt, quò faciliùs redimendis a Turcarum potestate captivis Christianis juxta Sanctissimum Institutum suum vacent: a Reverentia Vestra peto impensè, ut operam suam accommodare his velit, ac piis eorum conatibus favere diligenter. Id verò enixè curaturam Reverentiam Vestram spero, ac me Sanctis ejus Sacrificiis commendo. Romæ 15. Augusti 1687.

Reverentiæ Vestrae

Servus in Christo

Thyrus Gonzalez.

1687.

*Epistola IV. Ad Reverendum P. Franciscum Vogl-
mayr Rectorem Collegii Viennensis.*

Reverende in Christo Pater!

PLurium opem advocandam censui, ut quàm plurimis beneficiis in nos collatis a Sacro Ordine Patrum Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis saltèm aliqua ex parte vices rependere possim. Ostendere ipsi, quanti nos faciant, quantoque in nos amore ferantur, cum causam nostram suam esse voluere semper. Vellem ego vicissim, ut eorum causam nostram faceremus, cum Religiosissimi Viri Instituto suo isthuc stabiliendo operam navant, quâ possint facilius a barbarorum potestate Christianos Captivos redimere. Pergratum mihi sanè erit, si Reverentia Vestra totis adlaboret viribus ad ea præsidia Sacri hujus Ordinis Sodalibus advocanda, quæ ipsis in rem tantam erunt necessaria: ac me Sanctis ejus Sacrificiis enixè commendo. Roma 15. Augusti 1687.

Reverentiæ Vestræ

Servus in Christo

Thyrus Gonzalez.

In Ordinis nostri scholis Doctrina Societatis defenditur, inde mutuus amor.

Thyri testimoni-
um.

III. Talibus elogiis Supremus Societatis JESU Moderator Ordinem nostrum mactavit, quibus id potissimum egit, ut nostra desideria suis epistolis, ceu blandissimis quibusdam Favoniis in optatum portum proveheret. Neque huic suæ in nos benevolentiae semel duntaxat scribendo litavit, sed crebrioribus postea litteris, in hunc finem exaratis, id ipsum instanter urgere perrexit. Quod si nunc autem aliquis scire desideret beneficia, quæ insignis Vir iste ab Ordine nostro in Societatem collata fuisse asseverat, arbitror, eum præcipuè designasse perpetuam Doctrinæ confessionem, approbationem, propugnationem, & natum inde ex studiorum paritate amorem mutuum, quò ambæ hæ Religiones se invicem semper suavissimè sunt complexæ. Quod ego tantò confidentius affirmo, quanto certius constat, quòd Reverendissimus P. Thyrsus in suis doctissimis Commentariis, quæ de Theologica Disciplina Salmanticæ evulgavit, id ipsum prolixè testatus fuerit, cujus propria verba ex Tomo 2. Parte 2. Disputatione 4. §. 25. numero 418. ad litteram referre juvat, quibus Societatis Doctrinam ab auctoritate ità commendat: *Ex Sacra Trinitatis Familia, inquit, nullius Doctoris verba referre statui, cum satis constet, quantum Societas nostra, ejusque Doctrina illustretur hujus splendidissimæ Religionis suffragiò, in qua tot viri ingenio & doctrinâ præditi florere, ut quamvis nullam aliam externam auctoritatem nacta*
esset

esset *Scientia Media*, hęc solò titulò commendatissima foret : nihil enim in sententiæ nostræ præsidium conciliari potuit validius, nihil utilius, nihilque ingeniosius & elegantius. Quod equidem Societas nostra probè agnovit, & non sinè grato animi affectu meditatur : cùmque Inclyta hæc Familia eximiâ charitate alios e durissima servitute catenisque vindicet ; nos tamen in servitutem dulcissimæ gratitudinis vinculis redigit, eò quòd ipsa pro religione adstringi voluerit Doctrinæ nostræ defensandæ & exornandæ. Acriter namque & validissimè pugnat contra sententiam Thomistarum & R. P. Magister Marcus Antonius Alos & Oraca parte 1. Selectarum Disputationum in 2. cap. 5. §. 7. num. 221. & 222. Et etiam in Lectione de *Scientia DEI*. Disput. 5. Sect. 5. num. 374. Balthasar Paëz in Canticum Moysis textu 29. annotatione 5. pag. 361. Verùm gradum sisto in recensendis hujusmodi Sacri Ordinis Doctoribus, cùm omnes uno agmine Doctrinam Societatis ingenio simul & Auctoritate efferant. Et in hoc Salmantino Lyceo habuimus semper, imò & habemus nunc florentissimos Recentiores, quibus supra modum commendatur *Scientia Media*, Doctrinæque Societatis. Unum tamen omittere non possum ex Excalceatorum sacro germine R. P. Emmanuelem a Conceptione in hoc suo Salmanticensi Collegio Theologiæ Scholasticæ Primarium Lectorem, ibidem Ministrum, qui universam Philosophiam in tria egregia volumina distributam publicæ utilitati, publicæq; acclamationi dedit : Philosophiæ namque arduas, selectasque difficultates acutè, ac clarè solvit, vulgarèsque tractatus brevissima ubertate perstringit. Hic ergo Reverendus Pater undique Venerabilis in *Physicam Prædeterminationem* solidè invehitur, Thomistarum argumenta enervat in Tomo II. *Cursûs Philosophici*, super 8. *Librum Physicorum Disputatione II. tota*. Hęc ipso Thyrsò Teste, quem dum pronuncio, sæculi sui Decus me nominasse arbitror. Eadem ferè Reverendus P. Gabriel Henao ex eadem Societate in *Scientia Media Historicè propugnata Eventilatione* 44. & 45. Ego enim qui ex professo Historiam scribendam suscepi, Scholarum diversas doctrinas minimè insector, sed omnes ut sanas & Catholicas revereor ; cùm plerùmque Scholastici hujusmodi tum publicis, tum domesticis disceptationibus adversus sequioris sectæ dogmata reddantur exercitatiores. Ad nostra prosequenda revertimur.

IV. Viennæ toto mense Julio & Augusto P. Joannes a S. Antonio sacrum inter saxumque, ut dicitur, hæserat, quin tamen viam aliquam, aut rationem dispiceret, quâ inchoatum negotium ad optatum finem perduceret, aut ejus saltèm progressus maturaret. Adeò omnia remoris obseptæ fuerant, quæ veluti importunæ

Negotium Patris nihil procedit.

1687.

echeneides sibi perpetim succedentes desideria ejus comperendina-
bant, & votorum aviditatem sufflaminabant. Atque hinc factum
est, ut res ei haudquaquam e sententia cesserit, nec eventus con-
ceptæ expectationi responderit; elapsis siquidem aliquot mensi-
bûs perspicuè demùm agnovit, se actum agere, aliasque ex aliis
difficultatibus identidem suboriri, quarum violentis fluctibûs in
altum rursus rejiciebatur, cùm ille sibi jam litus tenere vide-
retur. Accessit ad hunc miseriarum cumulum alia major, tentata
nempè ob inassuetum aërem valetudo. Migratura quóque nuncia-
batur Aula in Hungariam, ubi in Regem coronandus erat Cæsa-
ris Primogenitus JOSEPHUS Archi-Dux Austriæ, in quo nego-
tio ritè ordinando aulici Ministri omne tempus expendebant. In-
dè comperendinationis tædium, & visendæ patriæ indies deside-
rium majus. Hæc rerum facies Patrem diu multumque ancipi-
tem tenuit: ac propterea anxie secum deliberare cœpit, quid in
hoc rerum statu potissimum ageret. Tandem ut ex hoc laby-
rintho aliquando emergeret, statuit ad ulteriora civem servare,
præsertim cùm ex certis nunciis audivisset, P. Joannem a S.
Augustino sibi in hoc munere succenturiatum fuisse, cui dein-
dè competeret hoc negotium ad coronidem perducere, si ipse re
infecta discederet Viennâ. Decrevit itaque, cùm tempus faveret,
uti concessâ licentiâ in patriam remigrandi, ut ibidem sub nati-
vo cœlo afflictam valetudinem facilius, certiusque confirmaret.

P. Joannes a
S. Antonio in
Hispaniam re-
dire cogitat.

S. N. Ordinis
implantandi
Jux quædam
velut aurora.

Anno 1679.
Viennæ pestis.

Votû ad SSS.
TRINITA-
TEM pro a-
vertenda pe-
ste.

V. Nec tamen propitium Numen, cujus incomprehensibi-
lia sunt judicia, & investigabiles viæ, per quas incedit ad illa
efficienda, quæ ab æterno præordinavit, rem hanc in summam
aliquando TRI-UNIUS DEITATIS gloriam, & innu-
merabilium animarum salutem cessuram penitus destitui per-
misit, sed luculentô quôdam prognosticô felicem introducen-
di Ordinis successum haud obscure indicavit. Petamus aquam a
fonte. Ante octennium hujus Sæculi elapsum horrenda quædam
pestis tam immani strage Urbem Viennensem depopulata fuit, ut
ejus sævitie ingens hominum multitudo occubuerit, civitatis ma-
jore parte in solitudinem redactâ, omnibûs certè hujus exitialis
mali metu consternatis. Piissimus Imperator LEOPOLDUS, ut
Divini Numinis iram placaret, & tam atrox Divinæ Justitiæ fla-
gellum a jugulo suorum subditorum averteret, cum civibus & ur-
bico Magistratu vovit, se in honorem Sanctissimæ TRINITATIS
marmoream columnam in illa civitatis parte, quæ herbarii fori
nomen habet, erecturam, si lues remitteret. Voti compos li-
gneum simulacrum, sed ad artis statuariæ amussim fabrèfactum
interim in eo loco collocavit, donec colossum illum marmoreum,
cujus structura plus temporis requirebat, ei substituisset. Quis
tunc credidisset futurum, ut hoc ligneum simulacrum post decen-
nium in nostro Viennensis cœnobii sacello publicæ foret venera-
tioni exponendum? Id tamen accidit, quamvis nè minimus qui-
dem alicujus spei radius tunc nobis affulserit, ut inferiùs visuri
sumus. Clementissimus igitur DEUS pœnitentium lachrymâs pla-
catus crudelis pestis sævitiem prodigiosè compescuit, omnesque,
ut

ut fama vulgante percrebuit, epidemici mali contagiô afflatus, quotquot hanc ligneam statuam adibant, ab exitiali languore liberavit. Id, quod præter alios Leopoldinæ Historiæ Scriptor Franciscus Wagner Societatis JESU sollicitè annotavit, qui de materia præsentè ita loquitur: *Huc, ait, nimirum ad Sanctissimæ TRINITATIS novam columnam, pullatûs vestibûs longus ordo supplicantium DEIque pacem implorantium voluntariis flagellis in se deservientium deductus est. Exinde sentire Numinis auxilium, infringi contagionis atrocitas, serenitas redire, piæque creditum est: quotquot ad hanc statuam etiam contacti proreperant; veluti aenei aspectu serpentis, consanatos.* Optimus autem Imperator paulò post voti religionem exsolvit; eodem siquidem annò ac mense, quò sæpè memoratus P. Joannes a S. Antonio Viennæ diversabatur, tertio nimirum Kalendas Sextilis remotâ columnâ ligneâ marmorei colossi structura fortita est principium, posito ab Augustissima Dextera primo pro fundamentis Lapide, additòque pro solemnè ritu aureò nummò ex una parte hac inscriptione prænotatò: LEOPOLDUS I. ROM. IMP. SEMPER AUGUSTUS. SACROSANCTÆ TRINITATI VOTUM EXOLUTURUS COLUMNÆ HUIUS PRIMUM LAPIDEM POSUIT. XXX. JULII M. DC. LXXXVII. Ex adversa autem parte hac epigraphe insignito: BENEDICTA ET LAUDATA SIT SANCTISSIMA ET INDIVIDUA TRINITAS PATER FILIUS ET SPIRITUS SANCTUS. AMEN. Ecce tibi matutinus, licet adhuc in nubilo Sacri nostri Ordinis Phosphorus & promicans spei nostræ Aurora. Assurrexit continuo pia moles ad fastigium ex marmore pario & alabastro, Imagine verò TRINIUS DEITATIS ære cypriò, auròque liquatò encausticè obductâ, piis & ingeniosis præterea emblematis ac inscriptionibus distinctâ, ubi sive artem, sive pretium spectes, simile haud facile in omni Europa reperies, stupendum sanè & incolis & advenis erga summum & Divinissimum Mysterium Aultriacæ pietatis monumentum. Et ut ampliùs mirere DEI Bonitatem & Providentiam: cum res nostræ eo tempore inter tantas difficultatum salebras premerentur, quis divinare potuisset, hòc opere, quod tunc inchoabatur, ad fastigium perductò Excalceatos Patres Trinitarios ejus solemnè Dedicationi, quæ Colossò perfectò celebrata fuit, inter reliquam Urbis Clerum cum cruce sui cœnobii affuturos? Hoc tamen ita prorsus evenit, ut æquè suò locò dabimus.

VI. Porro exeunte mense Augusti, & inclinante caniculæ æstu Viennæ & Romæ dispari studio & diversò prorsus animi ardore a nostris adornatur profectio, quin alteri de altero quidpiam prius innotesceret, imò nè crederent quidem, aut certè se nescire simularent, ut uno Viennâ recedente, alter in eandem urbem contenderet, uterque tamen causæ æquitate niteretur. Nam P. Joannes a S. Antonio re infecta Viennâ in Hispanias, P. Maurus a Conceptione Româ Viennam properat, ut eum in hac urbe complecteretur, se sociumque daret, ut iussus erat, quem tamen ibidem non erat reperturus. Venetiis uterque sibi in via occurrit; idque præter spem omnem & expectationem

1687.

Ad SSS. TRINITATIS Statuam fannantur multi.

Wagner in Historia LEO. POLDI I Imp. lib. 6 ad an. 1697. pag. 501.

Colossus Marmoreus SSS. TRINITATIS substituitur lignæ columnæ.

Aurei nummi inscriptiones positi ad fundamentalem Lapidem.

Dispari studio & Viennæ & Romæ fit profectio.

Venetiis fortitò sibi occurrunt Patres.

1687. mutuan. Reciprocis salutationis officiis perfuncti alter alterum non sine ingenti admiratione ac stupore percontatur, undè? quid? quomodò tam insperatus hic loci congressus acciderit? Aderat P. Maurus simul cum P. Joanne a Nativitate B. Virginis & Fratre Josepho a S. Andrea converso. Hi quidem duo Superiorum jussu directi in Poloniam unà simul cum P. Mauro Romam venerant. His protinùs P. Joannes a S. Antonio disertè asseveravit, nihil prorsùs esse Viennæ sperandum, sed omnia invincibilibus difficultatibus horrere. Pergerent itaque in Poloniam, quò illi mittebantur, gratam ibi rerum faciem reperturi, ast cum Viennæ nihil agendum sit, consuluit ille P. Mauro, ut Romam repeteret, ibidemque nova mandata nostri Patris Ministri Generalis operiretur, id se excusaturum apud eundem. At constanter renuit P. Maurus, & apertè ostendit, sibi injunctum esse, ut eidem Viennæ socius accederet, ageret proindè, & secum ocyùs ad eandem Urbem reverteretur. Verùm furdo fabula canebatur; ille enim in suo proposito mentem adeò obstinaverat, ut nullis rationibus ad reditum permoveri potuerit, nihilque non egerit, ut P. Maurum in eandem secum sententiam quoquò modò pertraheret: iste autem, cujus excelsum animum nullæ difficultatum procellæ perterrefacere poterant, in suo cœpto pariter immotus perstitit, & ad ardua quæque tum aggredienda, tum perficienda paratus, quamvis res forent longè intricatissimæ, obediendi studiò impulsus in præstituto itinere permansit, sibi que reluctantem socium, quò propria voluntas & patriæ desiderium vocabant, haud gravatè abire permisit.

Alter alteri
quidpiam per-
suadere frustra
nititur.

P. Maurus
Viennam per-
venit destitu-
tam causam
assumit.

VII. Vigésimâ itaque & septimâ mensis Septembris P. Maurus cum iisdem itineris sociis Viennam Austriæ ingressus est. Nec diu ibidem P. Joannes a Nativitate cum fratre socio moratus, in Poloniam, quò jussus fuerat, transivit, quamvis multum rogaretur, ut Viennæ ulterius ad præsentem procuracionem omisâ in Poloniam profectioe subsisteret, donec aliud a Nostro P. Ministro Generali disponderetur: His tamen nihil obstantibus illi suum iter sunt prosecuti. Hinc Pater Maurus iterum solus & absque socio manum operi admovit, & quin vel tantillum ab emensâ itineris laboribus respirâset, destitutam causam totis viribus urgendam suscepit. Extemplò itaque aditum ad Eminentissimos Cardinales Bonvisium & Kolloniczium sibi aperuit, & officiosâ industriâ favores Excellentissimorum Dominorum Harrachii & Burgomainii prehensavit, quorum benevolentiam huic causæ maximum momentum allaturum non ignorabat. Epistolas deindè, quas a Reverendissimo P. Thyrsò Societatis JESU Præposito Generali attulerat, Patribus Superioribus Domuum, & iis, qui Cæsareæ Majestati erant a sacris confessionibus, tradidit. Spe fretus minimè dubia tantorum virorum auctoritate ac intercessionibus præsens negotium adversùs quorumvis insultus, aut impetus firmissimè vallatum iri. Néque diu post in Hispaniam perscriptum fuit, quo in statu res nostræ Viennæ versarentur. Noster P. Generalis Minister, ut vidit, P. Joannis a S. Antonio in
Hispa-

Acta nuntian-
tur in Hispa-
niam.

Hispaniam reditum accidisse, quam rem ingratham sibi quidem non obscure præfagierat, veritus nè in re tanti momenti perpetràm aliquid committeretur (nam P. Maurus legitimo carebat Procuratoris charactere, nec ingerere se jure poterat, ad quod nulla instructus erat potestate, utpotè qui tantummodò socius alteri adjunctus fuerat) adeoque ut, qui ex hoc defectu sequi poterant actus irriti, anteverterentur, P. Joanni a S. Augustino, Viro doctrinà & pietate conspicuo, senili aspectu & canitie planè venerando, qui olim tyronum Magistri, atque etiam in Vicensi Cœnobio Ministri officium gesserat, ac præterea Barcinonensis Minister electus fuerat, quod tamen officium spontè resignaverat, confestim injunxit, ut sinè mora cum Procuratoris Generalis charactere Viennam migraret, & ibidem in Aula Cæsarea hanc urgeret foundationem. Jussis Pater e vestigio obtemperavit, & ineunte mense Novembris celeriter se viæ commisit.

VIII. Cæterum intra unius mensis spatium, quod P. Maurus Viennæ exegerat, ut erat non vulgari fervore ac zelò flagrans, multa egregiè perfecit, negotiumque strenuè urfit, præsertim apud Kolloniczium Cardinalem. Erat hic ob virtutes & vitæ merita LEOPOLDO Imperatori longè acceptissimus, atque indefessus piarum causarum Promotor, præcipuè pauperibus captivis Christianis e jugo Turcarum redimendis intentissimus. Et ut res omnes accuratissimâ judicii trutinâ ponderare noverat, cum ei Redemptionis captivorum Institutum mirificè probaretur, animum pronum exhibuit, prolixèque spondit, se propriis impensis Ordini nostro cœnobium conditurum, non tamen Viennæ, ubi multa & numerosa judicabat esse monasteria, sed in aliqua Hungariæ civitate, aut oppido, in quo major esset religiosorum necessitas. Nam cum illis temporibus invicta Cæsaris arma secundissimo victoriarum cursu plurimas urbes occupassent, pulsæque Mahometis superstitione Christianorum sacra reduxissent, multa passim occurrebant loca, quæ spirituales cultores requirebant, simulque aptissimam occasionem Redemptorii Instituti exercendi offerebant. In eandem sententiam Cardinalis Bonvisius ambabûs, ut ajunt, manibus concesserat, qui suis rationibus potissimum Kolloniczium ad hoc consilium suscipiendum induxerat. Evicit tamen P. Maurus suis precibus, Excellentissimi Comitis Harrachii intercessione subnixis, ut Cardinalis ad extremum decerneret Viennæ Hospitium aliquod nobis construere, ut rebus Ordinis in Hungaria melius inde prospiceretur, & cum adversi quidpiam ingrueret in Regno variis & subitaneis motibus obnoxio, Viennæ in propria domo tutum foret exilibus receptaculum. Inter hæc Cardinalis Bonvisius pro ingenti sua, quâ Ordinem nostrum complexus fuerat, benevolentia, nullum non movit lapidem, ut ejus in præsens augmentum indies magis ope sua proveheret. Cæsari itaque & Aulæ Optimatibus Redemptionis Institutum etiam atque etiam commendavit, ejusdemque desiderium in illis excitavit. Accesserat quoque Principem Episcopum Viennensem, cui solidis rationibus persuasit, Patres Trinitarios ob Regularis vitæ

1687.

P. Joannes a S. Augustino Romæ Viennam mittitur Procurator Generalis ad impetrandum ibidem cœnobium.

Card. Kolloniczii in ordinem favor.

Cœnobium nobis in Hungaria fundare intendit.

Et nunc quoque Hospitium Viennæ.

Card. Bonvisius Ordinem nostrum laudat.

1687. observantiam, exemplarem in populo conversationem, & vel maximè ob facerrimum captivos redimendi Institutum his in oris fore utilissimos, atque omninò necessarios ob bella, quæ Cæsar continuè adversùs Turcas in Hungaria gerit, in quo plurimi Christiani ad miserabilem servitutem abducuntur, quibus nec spes, nec res, aut alia evadendi naufragii tabula suppetit.

P. Maurus die
21. Octobris a
Cæsare petit
Viennæ Ho-
spitium.

IX. Rebûs utcúnque jam constitutis P. Maurus opportunum tempus adesse rebatur, quò Augustissimo Cæsari hanc suam Causam supplicî libellò porrigeret, quem etiam Castellano idiomate (cujus Imperator optimè gnarus erat) conscripsit, atque in eodem, postquàm Suæ Majestati præcipua Sacri Ordinis nostri capita paulò fusiùs exposuisset, petiit facultatem Hospitium pro nostris Viennæ construendi. Innotuerat eidem Patri, jam decimâ octavâ mensis Octobris emanâsse Decretum JOSEPHUM Archi-Ducem Austriæ propediem in Regem Hungariæ coronandi. Quare temporis facturus compendium occasionem quæsit & opportunitatem ad Cæsaris Augustale folium penetrandi. Néque diu hâc gratiâ frustratus fuit, sed post exiguum trium dierum interval- lum, nempè vigesimâ primâ ejusdem mensis post primam insinuationem ad Clementissimi Cæsaris alloquium admissus religiosa submissione breviter ac nervosè suam petitionem eidem proposuit, motiva tam Sacra, quàm Politica facundè adduxit, ac demùm supplicem Libellum Augustissimis manibus tradidit. Responsum Benignissimi Cæsaris ad votum erat, & spem faciebat brevi secuturi effectûs. Supplex Libellus Supremo Aulæ Cancellario pro more commissus fuit, ut ejus momenta ab Excelsi Regiminis consilio, Magistratu civico, ac denique a foro Ecclesiastico gradatim expenderentur. Verùm hic supplex libellus non multò post disparuit. Cæterùm an casu, an dolò suppressus fuerit, dicere non habeo. Istud pro comperto affirmare possum, eum deinceps nullâ prorsùs industriâ reperiri potuisse. Nihil tamen prohibet, ut dicamus, Aulâ totâ in iter Posoniense ad Porphyrogeniti coronationem intentâ, libellum hunc in manus alicujus, Hispanicum idioma ignorantis, ut in repentinis hujuscemodi migrationibus usuvenire consuevit, pervenisse, & ab eodem, ceu rem inutilem abjectum fuisse. Quidquid demùm sit, Divini Numinis Providentiæ hunc eventum rectius adscripsero, quæ voluit ut largiùs peteremus, & majora impetraremus, non quidem Hospitium, ut supplex Libellus voluerat, sed absolute Monasterium, quod Beatissima TRINITAS pro Ordine nostro decreverat, velut in sequentis anni commentario manifestiùs clarebit.

Supplex Li-
bellus Cæsari
datus dispa-
ruit.

Quæ singula-
ris fuit DEI
Providentiæ,

In die Coro-
nationis 9.
Decemb. P.
Joannes venit
Viennam.

X. Paucis post diebûs, videlicet vigesimâ nonâ ejusdem mensis Octobris, Aula Cæsarea Posonium concessit ad memoratæ Coronationis Solemnia regio cultu pompæque peragenda. Nihil intereà actum; alii namque publica Regni negotia curabant, alii feriabantur, aut placido otio Viennæ indulgebant. Nonâ Decembris, eodem quidem die, quò Serenissimus JOSEPHUS Archi-Dux Austriæ faustissimis auspiciis Rex Hungariæ, & quidem Primus hujus nominis, inauguratus fuit, P. Joannes a S. Augustino
plena

plena & publica Procuratoris potestate a nostro Definitorio Generali auctoratus ad urgendum præsentis negotii successum bono nomine Viennam intravit. Ejus adventu P. Maurus mirificè exhilaratus singillatim & ex ordine recensuit, quæ hætenùs in hac causa promovisset. Verùm Aulâ peregrè tunc constitutâ cœptum negotium provehi minimè potuit. Interim ad reliqua conficienda conferunt, ac exquirunt consilia, & maturis deliberationibus sollicitè incumbunt, quibùs omne, quod eis ab aliis negotiis reliquum erat tempus, religiosè expenderunt. Hòc annò Cæsar cum Filio coronato Rege Hungarorum Natalitia CHRISTI Festa Pofonii peregit, & sic præfens annus millesimus sexcentessimus octogessimus septimus in circulum est convolutus.

1687.

CAPUT VI.

Mutatô consiliô jam non Hospitii, sed cœnobii Vienna condendi facultas efflagitur: hæc postulatio ab aliis graviter excogitur, alii autem eidem favent.

I. FELICIORE auspiciô universo Ordini nostro, & futuro præferti cœnobio Viennensi illuxit præfens Annus Domini cœ Nativitatis millesimus sexcentessimus octogessimus octavus, in quo plurimîs exantlatîs laboribùs, ærumnîs superatîs, variisque remotîs impedimentîs, & complanatîs diversarum oppositio- num difficultatibùs nostris subinde inter ambiguam spem præ metu & motu palpitantibus tandem serenior exorta dies desideratam victoriæ palmam progerminavit. Post solemnem Coronationem JOSEPHI I. Hungarorum Regis Augustissimus Imperator cum Serenissima Familia, totâque Aula Viennam redux publicis privatisque negotiis rursùs manum admovit. P. Joannes cum socio suo P. Mauro cœptæ prætensionis telam pertexturus ab Aulæ Cancellario, qui tunc erat Theodorus Althet Henricus Comes de Stratmann, sciscitatus est, quem tandem successum simplex Libellus noster fortitus fuerit, vel in quonam statu res nostræ versentur? Sed cum ille negaret, libellum hunc ad manus suas pervenisse, P. Joannes cætera Tribunalia percursat. Ubique schediasmata omnia sollicitè discutiuntur, & inspiciuntur, illius tamen libelli nè vestigium quidem comparet. Anxii proinde attonitique consultant, quid demùm in re præfenti eis agendum sit. Hæc inter dum mœsti Patres suspirant, boni cujusdam Angeli ductu Comitem Julium Fridericum Buccellenium Pro-Cancellarium Aulæ convenerunt, eidemque afflictionem, quâ premebantur, sincerè exposuerunt, pariter & consilium in rebus dubiis imploraverunt. Pro-Cancellarius, ut erat vir insignis charitatis & prudentiæ, qui deindè etiam ob præclara merita ad dignitatem Aulici Cancellarii evectus fuit, cum sinistram hunc eventum didicisset, Patribus cordicitus compassus quæfivit ab eis, quidnam, aut quæ simplex ille libellus contineret? Responderunt

1688.

Redeunte Aulâ Procuratio negotii redintegratur.

Datus simplex libellus quæritur, sed non reperitur.

1688.

Consultur ut
alius libellus
concipiatur &
petatur licen-
tia fundandi
Viennæ conno-
bium.

Supplicis Li-
belli compen-
dium.

Epistolæ Sum-
mi Pontificis,
& Reginae Hi-
spaniarum.

Institutum Re-
demptionis
captivorum.

Ordinis Rigor.

illi, quod res erat, se illò libellò Hispanicè conscriptò faculta-
tem postulasse Hospitium aliquod Ordinis sui Viennæ extruendi.
His patienter auditis Pro-Cancellarius amicè consuluit, Libellum
non Hispanò, sed Latinò sermone, quem omnes legere, & intel-
ligere possent, conciperent, atque in eo ab Imperatoris Clemen-
tia non Hospitium, sed absolutè monasterium efflagitarent. Tam
desideratò, & a DEO, ut piè creditur, inspiratò consiliò Patri-
bus nova quasi vita, animusque redivit, qui tam salutare consi-
lium ambabùs, ut ajunt, ulnìs amplexi, ei morem gerere decre-
verunt, quod tamen auri priùs minimè fuissent, nè illorum Ma-
gnatum sententiæ adversarentur, qui Hospitium unicè urgendum
dixitaverant, quamvis & isti deindè (quod mireris) haud gravatè
in eandem sententiam concesserint, aut certè nihil adversus
illam opposuerint. Persolutis itaque pro tam utili consilio ma-
ximis gratiis P. Joannes e vestigio alium satis prolixum Libellum
supplicem concinnavit, quem in compendium redactum, quò Hi-
storiæ series clarior evadat, hìc subnectere libuit, & ita ferè so-
nat: „ Cùm de copiosissimo spiritali fructu Sacri Ordinis Sanctis-
sime TRINITATIS Redemptionis captivorum in agro Dominico
„ Militantis Ecclesiæ ab anno Salutis millesimo centesimo nonagesi-
„ mo octavo, in quo non paucis revelationibus, & apparitionibus a
„ Sanctis Patriarchis JOANNE & FELICE conditus fuit, loquan-
„ tur opera, gesta, scripta, virtutes, & ipsum quidem Sacerrimum
„ Redemptionis captivorum Institutum tantà curâ, sollicitudine, ac
„ indefesso labore administratum, adeoque non se velle in lata &
„ peculiari horum enarratione diutiùs immorari; sibi pro nunc sa-
„ tis videri Epistolas adduxisse, quas recentè Sanctissimus Pontifex
„ INNOCENTIUS XI., & Serenissima Hispaniarum Regina Ma-
„ ter ad Suam Cæsaream Majestatem in Ordinis commendationem
„ exaraverant, ad effectum nempe, ut Sua Augustissima Majestas
„ Suis in amplissimis ditionibus eundem dignaretur recipere, in
„ quibus pariformiter istius Ordinis alumni quasi apes argumeto-
„ sæ Divinæ Gloriæ salutique animarum, ac Redemptioni capti-
„ vorum, quos tot corporis & animæ pericula circumstant, ope-
„ ram navare desiderant; id enim Ordinem nostrum principaliter,
„ velut sui Instituti finem intendere; ita quidem, ut ex omnibus
„ fidelium eleëmofynis (iis exceptis, quæ pro captivis erogantur;
„ hæ namque eisdem captivis integrè impenduntur, ac inviolabili-
„ ter) quæ in religiosorum sustentationem veniant juxta *Regulæ di-
„ spositionem cap. 2.* tres partes efficiantur, tertiâque parte pro capti-
„ vis separata reliquæ duæ partes in frugalem religiosorum victum,
„ & egenorum necessitates impendantur. Rursus ad vitæ austerita-
„ tem deveniendo; in hoc Ordine totò annò a carnibus abstineri,
„ exceptis aliquot Dominicis & paucis Festivitatibus diebus. Præ-
„ ter abstinentiam istam majorem an ni partem in jejunio transigi-
„ Singulis quoque diebus in oratione mentali ad minùs duas inter-
„ polatim horas expendi. Officium Divinum etiam media nocte
„ persolvì; in eo Ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ observari. Singu-
„ lis hebdomadis ter in ærumnarum CHRISTI memoriam flagellis

in

„ in corpus animadverti. In tabula duabûs strata Iodicibûs ne-
 „ cessarium somnum capi, lineis duntaxat in ægritudine uti lice-
 „ re: In cellis hanc observari paupertatem, ut nihil præter
 „ CHRISTI & Beatæ Virginis DEIPARÆ, vel alterius cujusdam
 „ Cœlitis in charta effigies permittatur; reliquam supellectilem
 „ esse cilicium, disciplinam, aliquos libros spirituales aut scho-
 „ lasticos pro studio propriæ, vel proximorum salutis, & sco-
 „ pam ad humilitatis exercitium: vitam denique austeram secun-
 „ dum Regulæ primitivæ Canones sinè mitigatione traduci. In
 „ administrandis Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentis, in do-
 „ cenda CHRISTI doctrina, in ope ægris & moribundis feren-
 „ da toties, quoties vocati fuerint, hujus Ordinis Sodales prom-
 „ ptos esse ac diligentes: unô verbô, omnes & singulas virtutes
 „ rigidiore observatione in hac Excalceata Trinitaria Familia per-
 „ DEI gratiam resplendere. Præterea pium illud & gloriosum
 „ Redemptionis captivorum Institutum in summo esse vigore; id
 „ patere manifestè in tot centenis millibus jam redemptis Chri-
 „ stianis, præter eos, qui ex infidelitatis caligine ad veræ Fidei
 „ lumen sunt perducti, tum a Patribus Redemptoribus, tum a Re-
 „ ligiosis in Africanis Hospitiis & Xenodochiis, quæ Ordo pro
 „ captivorum solamine Fezii, Tuneti & Algerii obtinet. Hanc
 „ amplius clarescere veritatem Regnorum testimoniis, ubi hic or-
 „ do sedem fixit. Eundem quoque olim floruisse in Anglia, Sco-
 „ tia & Hibernia, atque aliis Orientis & Occidentis Regionibus,
 „ quamdiu ibidem Catholica Fides intemerata perstitit, nunc ve-
 „ rô temporum injuriâ rerûmque vicissitudine ibidem Ordinem
 „ cum vera Fide, proh dolor! elanguisse, transmissoque copio-
 „ sô Martyrum numerô Triumphanti Ecclesiæ victimas consecrâs-
 „ se. His prælibatis subjunxit P. Joannes, se totius Religionis suæ
 „ nomine ad Augustissimos Suxæ Majestatis Pedes provolvi, sup-
 „ pliciterque postulare, ut ad Majorem DEI Gloriam, proximî-
 „ que salutem (quam semper præ oculis habuere Ordinis Majo-
 „ res) in florentissimis Suxæ Majestatis Dominiis, Viennæ in Austria
 „ præprimis ob hujusmodi operariorum necessitatem hic Ordo
 „ stabiatur; quatenus ad CHRISTI Redemptoris imitationem
 „ magis elucescat: se autem in Domino confidere, eum non mi-
 „ noribus hic, quam in aliis Regnis, ubi floret, benedictionis fructi-
 „ bûs abundaturum. In eo Suam Majestatem Sanctissimæ ac indivi-
 „ duæ TRINITATI gratissimum præstituram officium, subditis suis
 „ in captivitate barbararum gentium suspirantibus maximum lar-
 „ gituram Redemptionis beneficium, & præclaram hanc Urbem
 „ tot Religiosorum cœnobiis ornatam Redemptrice Sanctissimæ
 „ TRINITATIS Familiâ amplius illustraturam. De quibus spem
 „ magnam facit innata Suxæ Majestatis Pietas & Clementia, quam
 „ DEUS in summa perpetuâque prosperitate semper conservare
 „ velit &c.

1688.

In Sacramentis
administran-
dis diligentia.

Copiosæ ca-
ptivorum Re-
demptiones &
infidelium
conversiones.

Hospitia in A-
frica.

Floruit olim
Ordo in An-
glia &c.

Petito.

II. Ad hunc ferè modum denuò descriptus fuit libellus, in
 quo tamen nèque Cœnobii, nèque Hospitii ædificandi signatè
 facultas petita fuit, nè in uno, aliòve prævaricarentur. Atque

Dispositus
fuit duplex
libellus, nè ex-
pressè petere-
tur Hospitium,
& cur?

1688. hac ratione illorum voluntati satisfecerunt, qui a consilio Viennæ cœnobium condendi abhorrebant, quin tamen illorum opinionem rejecissent, qui contrariam sententiam urgebant. Utrique proinde parti gratificati sunt, & ut est in proverbio, unâ, eâdemque fideiâ duos parietes dealbârunt. Rerum Summâ Omnipotenti DEO commissâ, in cujus manu corda Regum esse noverant, néque dubitabant de felici hujus negotii successu, in quo unicè Gloriam Sanctissimæ TRINITATIS quærebant. Imploratô itaque prius Cœlitum suffragiô, P. Joannes ad Clementissimi Cæsaris thronum fidenter accessit, eidemque humilibûs & emphaticis verbis exposuit sui adventûs causam, supplicationis argumentum, rationes & motiva, fructus quôque inde colligendos. Addidit prætereà non modò utile, sed perquam necessarium esse omni populo, & benè constitutæ Reipublicæ regulare Redemptionis captivorum Institutum; atque adeò Potentissimo Principi tot Regnorum & Gentium Domino, Orbis Monarchæ non immeritò hujus Instituti viros esse expetendos, cui ob assidua cum Turcis prælia frequens captivus miles decederet, qui inter barbaros illos servitutem corpori & animæ perniciosam, omnique morte amariorem servire cogeretur; Ingens id fore miseris solatium, utpotè qui tantò constantius in suscepta Christianæ Fidei professione essent perstituri, quantò certius cognoverint, aut sperare potuerint se proximè in desideratissimam libertatem assertum iri. Memorabat pariter, hoc opus Ipsi Cæsari fore perquam honorificum, patriæ & Christianæ Reipublicæ salutare, ideoque Supremo Numini gratissimum. Augustissimus Imperator his auditis precibus solita benignitate supplicem recepit libellum, & quæ bonus Pater ex sincero pectore de Officio Christiani Principis peroraverat, sibi placere significavit, pollicitus, se operam daturum, ut ejus desideria quàm proximè optatum eventum fortiantur. Monuit prætereà, ut in devotis ad DEUM precibus fundendis Patres perseverarent, & Ipsius semper memores essent. Gratissimò Cæsaris Responsò, & testata in se voluntate oppidò exhilarati ulteriorem in cæteris tribunalibus præstolabantur successum.

Alloquium
Cæsaris petit
Pater, & causa
proponitur.

Responsum
Cæsaris.

Supplex li-
bellus in tri-
bunalibus ex-
aminatur.

In Senatu
repulsam tu-
lit.

III. In hujusmodi consultationibus, quæ de rebus gravioris momenti instituuntur, Jus Municipale postulat, atque mos ab antiquo receptus, ut omnia tam Politica, quàm Ecclesiastica tribunalia consulantur. Eo verò tempore, quò res controversa sive Libellus discutiendus in deliberationem proponitur, cuique liberum est, atque integrum in quâmcunque partem suò arbitriò propendere, suamque sententiam candidè aperire, sinè tamen præjudicio Supremæ, quæ Principi debetur, Auctoritatis. Confestim itaque Supplicatio nostra Supremo Aulæ Cancellario tradita, & ab hoc ad Excelsi Regiminis Consilium transmissa, indè Urbico Magistratui, Curiaque Ecclesiasticæ intimata fuit. Res primò Civitatis Senatu proposita, acriterque ibidem ventilata unanimi consensu repulsam tulit, idque his potissimum de causis: Plurima jam intra mœnium septa numerari monasteria, spatium verò urbis reliquum ob frequentissimam incolarum & advenarum mul-

multitudinem adeò arctum & angustum esse, ut plura capere nequeat cœnobia; magnam quòque urbis portionem a diversorum Principum & Legatorum palatiis, aliisque exemptis Magnatum ædibus tam densè insideri, ut nullum novo monasterio locum relinquunt: Porro ipsa suburbia, ubicùnque demum inspiciantur, religiosorum hominum domiciliis referta esse, qui cum sua in populo ministeria gnauiter impendant, plures nequaquam accersendos videri. Demum hujusmodi cœnobiorum multiplicationem in magnum vergere Reipublicæ præjudicium, atque adeò singulis circumstantiis sagaciter expensis supplicationem hanc locum invenire non posse. Hoc tam ingratum responsum Patres a Magistratu civico retulerunt. Equidem Senatus politica momenta exactè libraverat, nusquam tamen mentio aliqua injecta fuit saluberrimi & Ordini annexi Redemptionis Christianorum captivorum Instituti; quod tamen impræsentiarum potissimum spectari decuisset. Scilicet viris alioquin prudentissimis in mentem minimè venerat, quantà ex illò Reipublicæ, patriæque filiis tam corporis quàm animæ emolumenta proveniant, quantaque incommoda evitentur, ut inferius sæpè evidentissimè patebit. Nec ampliùs recordati sunt, quot millia indigenarum in nuper Austria depopulatione a Turcis in lugubrem captivitatem abstracta fuerint, quorum calamitas uno ore nostri Ordinis Institutum efflagitabat, & se ipsò perspicuè ostendebat, quàm necessarium illud sit hisce Provinciis, quæ infidelium excursionibus & grassationibus nunquam non patent. Quàm verò exiguam vim ratio illa obtineat, quàm ob multitudinem asceteriorum petitio nostra repulsam subivit, vel indè patescit, quòd etiam post constitutum cœnobium nostrum quinque aliarum Religionum sive congregationum domicilia, tria videlicet virorum & bina mulierum Viennæ non admodum multos quidem post annos accesserint.

IV. Benevolentior se nostræ prætensionis exhibuit curia Ecclesiastica, suffragante præsertim Cellissimo Principe Viennensi Episcopò D. Ernestò e Comitibus de Trauthson. Is igitur, ut juxta Clementinæ Constitutionis Canones ritè procederet, ubi sancitur: *Episcopos non posse licentiam ad novos conventus cujuscùnque mendicantium Ordinis in civitatibus & locis eorum ordinaria jurisdictioni subjectis erigendos impertiri, nisi vocatis & auditis aliorum in eisdem civitatibus & locis existentium conventuum Prioribus, seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causa servatis servandis constiterit.* Quam ob rem Princeps Episcopus ad aulam suam omnes regularium cœnobitarum Superiores, qui privilegiis mendicantium fruuntur, convocavit, eisque injunxit, ut palàm in medium proferrent, si quid haberent, quod novæ hujus monasterii foundationi jure opponere possent.

V. Ipsa nunc gratitudo & accepti beneficii memoria nos cogit, ut ingenuè fateamur, Religiosissimos Patres Ordinis Minorum Capucinorum, quamvis Viennæ duo obtineant Asceteria, absque respectu ad propriam indigentiam nobis insigniter favisse. Etenim utriusque cœnobii Præfecti, quos illi recepto more

1688.

ob rationes.

Quibus respondetur.

Acta in curia Ecclesiastica.

CLEMENS VIII. Constitutione 99.

Primi favent RR. PP. Capucini.

1688. Guardianos appellant, re cum Ministro Provinciali sui Ordinis accuratè expensa, omnium primi ad Celsissimum Principem Episcopum Viennensem, ac deinde ad ejus quòque Vicarium Generalem se contulerunt, utrobique testati, nihil prorsus rebus suis incommodare hoc statuendum cœnobium, nèque ullam se habere justæ oppositionis causam. Respiciebant nimirum viri Apostolici volatilia cœli, quæ nèque ferunt, nèque metunt, nèque in horrea congregant, & Pater Cœlestis pascit illa. *Nonne vos magis pluris estis illis.*

RR. PP. Soc.
JESU suffra-
gia.

VI. Pari favore nulla oblivione obliterandò beneficiò nostrum Institutum profecuti sunt Admodùm Reverendi Patres Societatis JESU; ex omnibus siquidem tribus Domibus, quas Viennæ incolunt, unanimi voce nobis sunt suffragati; nèque hóc benevolentiae argumentò contenti conscriptum etiam folium Curiae Ecclesiasticæ obtulerunt, in quo Celsissimum Principem Episcopum Viennensem majorem in modum sunt obtestati, ut prætersum Ordinis istius cœnobium sua Auctoritate fovere, illudque quàmprimùm in opus deducere velit; aiebant enim, hanc fundationem non solum in majorem DEI Gloriam redundaturam, sed eandem quòque toti Reipublicæ Christianæ profuturam, & in salutem fidelium animarum, præcipuè verò pauperum captivorum Christianorum sub immani Turcarum tyrannide gementium, cessuram. Ut verò hisce precibus majus pondus adjicerent (ut sunt Viri Docti & charitate fervidi, nec non in piis causis promovendis versatissimi) dicere non dubitarunt: Suam Celsitudinem tanquam communem egenorum Patrem, CHRISTI quæque fidelium Pastorem ad hoc e pastorali officio & conscientiae religione obligari, cum boni Pastoris munus flagitet, ut oves, si possit, e cruentis luporum faucibus eripiat, easque ovili suo restituat; id quod priscis Ecclesiae Patribus antiquissimum semper fuit, utpote qui, Sanctis Ambrosiò & Augustinò testibus, Templorum vasa & ornamenta in pecuniam conflare, eaque captivos Christianos e barbarorum servitute redimere consueverunt. Suam itaque Celsitudinem, & omnes Successores Principes Episcopos in his bonis & religiosis viris (ita enim loquebantur) atque in eorum Ordinis Instituto aptissimam occasionem habituros suæ semper obligationi ex asse satisfaciendi. Hujus argumenti scripturam viri illi Sapientissimi eadem libertate, quâ eam litteris exaraverant, propriis chirographis obfirmarunt; Domus, videlicet, Professæ Præpositus, ac deinde Academici Collegii & Tyrocini apud S. Annam Rectores.

Item nobis
benevoli PP.
Carmelitæ
Discalceati.

VII. Simili benevolentia nobis velificarunt observantissimi Patres Excalceati de Monte Carmelo, prolixè testati, se tam pio, hisque regionibus adeò proficuo Instituto, quale est Christianorum captivorum Redemptio, implantando, nec velle, nec posse adversari; quin imò sibi constitutum esse modis omnibus, quoad liceret, hujus cœnobii structuræ provehendæ operam dare, quòd satis sibi perspectum dicerent, quàm benè sacer hic Ordo de tota Republica Christiana sit meritus, atque ideo æquissimum fore, ut

ut eidem omnis possibilis favor exhibeatur. Hæc, quæ voce profitebantur, eadem scriptis Celsissimo Principi Episcopo non sine magna Ordinis nostri commendatione tradiderunt, eaque sui cœnobii nomine ex Leopoldino Suburbio Admodum Reverendus P. Adolphus a S. Maria ibidem Prior subscriptione firmavit.

VIII. Verùm ut non omnibus idem est sensus, æqua & constans opinio, non defuere, qui diverso affectu ducti nostræ causæ totis sese viribus opponerent. Alii, qui hujus Ordinis professores antea nunquam se vidisse meminerant, insolitam mirabantur novitatem; plerisque enim ignotus etiamnum erat Ordo & Institutum nostrum, eò, quòd duo illi Religiosi nostri mentis recollectioni, aliisque pietatis exercitiis, quibus Divinam Majestatem suæ causæ demereri satagebant, intenti, rarò admodum in publicum prodierint. Erant etiam nonnulli, qui suâ nihil interesse dicitabant, sive urbi novum cœnobium accederet, sive non; utrumque suis rationibus nihil detracturum. Quare cum id suis conventibus nihil præjudicare faterentur, hi pariter suffragantibus sunt accensiti, cui classi illos etiam attribuit Supremum Statûs Consilium, cum ibidem de præsentis negotio tractaretur. Alii autem, cum tot Antagonistas adversus nos consurgere viderent, supervacaneum putarunt, si & ipsi nobis contradicerent, quòd crederent, prætensionem nostram suo effectu frustrandam esse. Duo præterea Ordines Religiosorum supererant, qui prorsus conticuerant, ideòque consentientibus adnumerati sunt. Factò igitur in Ecclesiastico consilio suffragiorum scrutiniò inventi sunt pauci, qui palàm refragabantur. Omnibus itaque maturè libratis decretoria sententia lata fuit juxta majorem suffragiorum numerum, quibus Celsissimus Princeps Episcopus Viennensis etiam suò votò accessit, censuitque admittendum esse Ordinem Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum tanquam rem huic Urbis & Regionibus istis utilissimam, & Christianæ Reipublicæ hisce atque etiam futuris temporibus maximè necessariam ob perpetua bella, quæ Cæsari cum infensissimo Christiani nominis hoste intercedunt, cujus violentiâ plurimi Fideles in tristissimam servitutem abripiuntur, quibus nihil gratius ac jucundius accidere valebit, quam si viros Religiosos domi sciant, qui eorum redemptioni sollicitè invigilent.

IX. Hoc Suæ Celsitudinis Decretum, quò nobis nihil desideratius, aut acceptius, pauperibus verò captivis nihil lætius, aut utilius contingere potuisset, cum ad excelsum Regimen delatum fuisset, hoc ex adverso censuit cœnobiorum numerum non esse augendum, statuitque prætensam novi Monasterii foundationem certis de causis & rationibus non esse admittendam. Hæc repulsâ tantò acerbius nostros afflixit, quantò minùs hanc speraverant, cumque satis exploratè scirent, quàm ingens in jure dicundo sit Excelsi Regiminis Auctoritas; parùm abfuit, quin tenuis nostræ velificationis navicula penitus quateretur, nisi bonum Numen vacillantes animos corroborasset; Opus enim DEI fuerat, quod ad ejusdem gloriam & salutem animarum procurabatur.

1688.

Aliorum Ordinum varia sunt suffragia.

Celsiss. Principis Episcopi consensus & Decretum.

Excelsum Regimen adverteatur.

CAPUT VII.

*In arcano Cæsaris & Statûs Consilio decernitur
facultas Viennæ Sacri nostri Ordinis Cœnobium condendi.*

Ob idem Decretum Augustissimo LEOPOLDO I.

Rom. Imp. Gratia peracta.

1688.

I. **M**agna molimina comitantur plerumque non minora fati-
gia. Opus est hic ingenti animo, subinde cunctatione,
consilioque, præcipue tamen insigni quâdam & exquisitâ pruden-
tiâ; quod si horum aliquid desit, successus sæpè corrumpitur, aut
desideratus exitus in grave periculum adducitur. Nihil quidem a
nostris hucusque peccatum fuisse perspectum habebatur, omnia
rectè pro temporis ratione, & ut circumstantiæ ferebant, pera-
cta sunt. Subito autem ad summa eniti paucorum est felicitas,
& vix cuiquam in terris concessa. Naturâ quoque ita comparat-
um est, ut in ævum duratura lentius & sensim coalescant; ad
eundem modum etiam arbores firmiores agunt radices, quæ va-
lidis sæpè numero agitantur ventis. Palma non nisi pondere pres-
sa succrescit, ignobilis cucurbita repente augetur, sed per ter-
ram repens subito rursus perit. Excelsum animum nullus dejicit
novercantis fortunæ casus. Obstacula, quæ effugi nequeunt,
dissimulando superantur. Optimè proinde Empedocles *Feren-
dum & sperandum* esse censuit. Querimoniis & lamentis turpiter
indulgere virum non decet; pavoribus enecari partus est imbec-
illioris animi. Nec ideo flebitur adversarius, quia mens tua ex-
acerbatur, sed potius in sinu gaudet, & exultat: alienæ miseræ
haud facile quisquam miseretur. Quisquis angitur, taceat, & tol-
leret; afflictis cœlum est propitium, & per obscuras noctis te-
nebras serenum & fulgidum revehit diem. Talibus cogitationi-
bus a morali Philosophia mutuatis mens altius erigitur ad DEUM,
tanquam unicum & supremum rerum humanarum scopum. Po-
tens est ille, & vult nos in adversitatibus consolari, ut Philo A-
lexandrinus Judæorum sui temporis facile disertissimus perspicue
agnovit, qui in Historia Legationis suæ ad Cajum Caligulam Ro-
manorum Imperatorem mentem suam his verbis expressit: *For-
tassis, ait, tentatio est hæc nostri sæculi hominum, quomodo erga vir-
tutem affecti sunt, & an didicerint adversos casus ferre fortiter. Va-
leant igitur humana præsidia, quæ nos deserunt, modo in animo spes
firma maneat DEUM nobis Servatorem non defore.* Hæc Philo sibi
in solatium, nobis verò in doctrinam reliquit.

Magis lenta
sunt magis fir-
ma.

Si quid adver-
sari accidat, fe-
rendum est.
Empedocles.

DEO fiden-
dum.

Philo Judæus
in legatione
ad Cajum Ca-
ligulam Im-
perat.

Supereff sola
in DEUM fi-
ducia.

II. Dum ergò in herba spes messis periit, solummodò in
Sanctissima TRINITATE unica nobis supererat fiducia. Comes
Harrachius, qui causam nostram in se susceperat, & tanquam
suam curabat, perpensis omnibus circumstantiis & adversario-
rum potentiâ velut prudens Navarchus in pelago ventis & flu-
ctuum procellis agitato, jussit nos tantisper vela contrahere, &
turbini cedere. In id verò potissimum incubuit, ne se absente

rea

res in Sacratiore, ut vocant, Statûs Consilio Cæsari proponeretur; hoc enim si fieret, & ibi causâ nos cadere contingeret, nihil prorsûs deinceps sperandum foret. Ipse intereâ usus prudenti simulatione in id summis viribus contendit, ut nobis plurimos & potentes conciliaret amicos, quorum auctoritate in sanctiori consilio res nostræ fulcirentur. Brevi res aliam induit faciem; nec deerant, qui immodicò, quò Ordini nostro studebant, affectu, suadebant suggerendum esse Cæsari, cujus pectori sacram Religionem nostram jam noverant inhærere, ut Ipse in arcano conclavi assumptò unò alteròve Statûs Ministrò benè nobis affectò causam ad suum beneplacitum decideret. Insinuatum id quòque fuit Imperatori, uteretur hic suprema, absoluta, & Cæsarea Auctoritate. Verùm huic suggestioni Prudentissimus Princeps minimè acquievit, quòd talis procedendi modus exoticum quid & peregrinum redoleret; servari voluit Juris Ordinem, cum neque res adhuc ad extrema pervenisset; commendabilius fore Ordini nostro, si Statibus, quorum ratio habenda est, integram dignitatem relinqueret, atque hòc pactò illud feliciùs eventurum, quòd DEO Ter Optimo Maximo placitum fuerit. Nostri intereâ publicò abstinentes intra septa parietum se continebant, & quasi animum prorsûs despondissent, nihil ampliùs moturi videbantur, secretis duntaxat ad DEUM precibus intenti, quibus felicem deploratæ propemodùm hujus causæ successum a Divina Clementia enixissimè postulabant.

III. Sub idem planè tempus ex Hispania missus Viennam advenit Fr. Antonius a S. Felice activam vitam professus, ignotus ipse, & idiomatis germanici prorsûs ignarus, qui Patres quidem Viennæ degere sciebat, sed diversorium eorum exploratum minimè habebat. Cùm itaque vagus urbem oberraret, nec tamen inveniret, quos quærebat, ad extremum ductus est in civium nosocomium, quod hospitale vulgò nominant; existimatus est enim unus ex numero solitariorum aut Anachoretarum, qui piæ peregrinationis sequeretur institutum; hominum opinionem exhausti corporis macies, & squalor ab itineris molestiis contractus facilè confirmabat. Publicæ itaque charitatis subsidiò interim sustentatus fuit, donec fortuitò cuidam amicorum nostrorum occurrisset, a quo intellexit, ubi nostri Patres habitarent, quibus ille se confestim adjunxit; idque in difficillimo illo rerum statu, cùm omnia ferè nobis adversarentur: postulatus autem fuit ex Hispania eo adhuc tempore, quò ob benevolentiam Celsissimi Principis Episcopi, & quorundam Optimatum favorem uberius spes impetrandæ Foundationis fulgebat.

IV. Post diversas alternantis fortunæ vicissitudines illuxit tandem Decretoria dies, quâ in intimo & sacratiore Consilio Statûs (cui Cæsar Augustissimâ suâ personâ semper præesse consuevit) causa nostra erat dirimenda. Comparuit opportunè Excellentissimus Comes Harrachius; aderant quòque & alii non pauci ex Primoribus, quorum partem ambiguus trahebat affectus, alios haud obscura aversio ab Ordine nostro abalienaverat. Hos primùm

1688.

Ut Cæsar suâ Auctoritate causam nostram resolvat, suadetur.

Cæsar servari vult juris Ordinem.

Fr. Antonius ex Hispania Viennam venit ferè incognitus, & in hospitali civico recipitur.

Ante Consilium Comes Harrachius ad favorem animos disponit.

1688. mùm demulcendos putavit Comes Harrachius, quos ille blandè aggressus a variis imprimis suspicionibus, quas ex malevolorum delationibus de Ordine nostro perperam conceperant, velut ab infixa spina liberavit, eisque efficacissimis rationibus in suam sententiam traductis nostrae prætensionis negotium etiam, atque etiam commendavit. Cùm demùm præsentè Cæsare omnes in consilio confedissent, decisìs aliis Reipublicæ Statum concernentibus causis, ad nostram petitionem perventum fuit. Hic Augustissimus Imperator in pleno Consilio Sacrum nostrum Ordinem multis exornavit laudibus, videlicet, quòd sit Ordo rigidioris disciplinæ, exemplaris vitæ ac conversationis; addidit deinde piissimum Redemptionis captivorum Institutum, quò hætenùs in suis Regnis caruerat, utilissimum ac summè necessarium esse, pluraque ex illo Reipublicæ emolumenta resultatura commemoravit. Hæc maturò actique judiciò per omnia subsellia trutinata, ventilatis quoque adversantium rationibus; eisque perpensis, quas alii pro nostra Religione in medium protulerant; tandem æqua lance libratis omnibus, controversia illis verbis definita fuit, quibus Cicero Legem duodecim Tabularum conclusit: *SALUS POPULI SUPREMA LEX ESTO*. Universi ergò cum insigni commendatione in eam venèrè sententiam: videlicet, cùm Urbs ob confertissimam populi multitudinem sit angusta, multisque præterea monasteriis obsita, licere Patribus Trinitariis extra Urbem pro Ecclesiæ & monasterii ædificio locum, situmque commodum exquirere, ut suo vacare possint Instituto. Acta sunt hæc octavà mensis Novembris, quæ incidit in feriam quintam, in qua Octava Festi omnium Sanctorum celebratur Annò millesimò sexcentesimo octogesimo octavò.

In consilio
Imperator ordi-
nem laudat.

Cicero de Le-
gibus lib. 3.

Decernitur
licere nobis in
Suburbio Ec-
clesiam & cœ-
nobium con-
struere.

Expeditum
est Cæsareum
Decretum in
vigilia S. P. N.
FELICIS 19.
Nov.

Decretum
Cæsareum.

V. Hæc in arcano Cæsaris Consilio peracta, ab Excelso Regimine per Cæsareum Decretum significata fuerunt imprimis Celsissimo Principi Episcopo Viennensi, ac deinde etiam Urbico Magistratui. Cæsareum Decretum in profesto Sancti Patris Nostri FELICIS VALESII, qui est alter Sacri Ordinis nostri Fundator (aliud id felix omen) nona nimirum & decima ejusdem mensis Novembris confectis Tabulis expeditum fuit vulgari, ut solet, idiomate, quod in Latialem sermonem conversum huic narrationi attexere libuit sequentibus verbis:

Ex parte Sacrae Cæsareæ Regiæq; Majestatis, Archi-Ducis Austriae Nostri Clementissimi Domini &c. Per inferioris Austriae Excelsum Regimen Patribus Discalceatis Sanctissimæ Trinitatis de Redemptione captivorum intimandum. Postquam humillimè apud Sacram Cæsaream Majestatem supplicarunt, quatenus hic in urbe aut extra eandem, uti & in Provinciis Hereditariis suscipi possent. Habita desuper ab his (quorum interest) informatione, Sua Sacra Cæsareæ Majestas ex specialibus morventibus causis, interim sine consequentia sub octava hujus clementissimè resolvit, ut illi Patres
(sine

(*sinè expensis tamen dictæ Cæsareæ Majestatis, uti & hujus Urbis*) in his Suburbii aliquem habilem locum pro edificanda Ecclesia & Cœnobio exquirere valeant: sed observare habent, nè alii extranei Religiosi præter Hispanicam Nationem irrepant. Hinc præsentis Decreto Suae Majestatis voluntas (postquam illa Celsissimo Principi Episcopo hujus Urbis, & aliis, quorum interest, intimata fuerit) dictis Patribus notificatur. Actum Vienna 19. Novembris 1688. Insuper Decretum istud suo Codici Austriaco D. Franciscus Antonius de Guarient Linguâ Teutonicâ, ut jacet Tom. 2. pag. 352.

1688.

Codex Au-
striacus Tom.
2. pag. 352.

VI. Hæc consecutâ, post tot difficiles & ambiguas constitutiones, memorandâ victoriâ, devotissimæ gratiarum actiones persolutæ sunt Sanctissimæ TRINITATI, cui velut Primæ Causæ soli debetur omnis Honor & Gloria. Porrò P. Joannes a S. Augustino, ut pariter Suae Sacræ Cæsareæ Majestati gratum animum ob hoc singulare Ordini nostro collatum beneficium testaretur, Augustissimi LEOPOLDI I. Romanorum Imperatoris alloquium expetivit, ac totius Ordinis nomine pro maxima Clementia, Pietatèque nobis in præsentis negotio exhibita submississimè gratias, quas potuit maximas, rependit, sanctèque asseveravit: *Religiosos omnes tam præsentis, quàm futuris temporibus, dum viscerint, hujus pulcherrimi beneficii memores ante thronum Sanctissimæ TRINITATIS pro Ipsius, totiusque Augustissimæ Austriacæ Domûs conservatione ac prosperitatibus preces perpetuò effusuros.* His benevolè auditis Clementissimus Imperator singulari affabilitate & exquisita quadam comitate Castellano idiomate, cujus optimè gnarus erat, & eò libenter loquebatur, in hæc ferè verba respondit: *Ordinem Vestrarum Paternitatum admisimus ingenti cum animi gaudio, propter devotionem, quam gerimus erga Sanctissimam TRINITATEM, & affectum, quò Redemptionis captivorum Institutum complectimur, quatenus pauperes captivos Christianos sub paganorum jugo ad libertatem & patriam anhelantes juvaremus, eisque solamen ac remedium, meliori quò possumus modò, provideremus.* Itaque ipsum Sacrum Ordinem in Nostram suscipimus Tutelam & Cæsaream Protectionem, ejusque augmentum & exaltationem omnibus in occasionibus promovere curabimus. Orationes verò, quas Suae Religionis nomine mihi Vestra Paternitas offert, magni facio, easque denuò postulo, ut a Sanctissima TRINITATE id consequar, quod conducibilius fuerit ad ejusdem Nominis Honorem & Gloriam. His perceptis post oscula Augustalis Trabæ, aliisque devotissimæ reverentiæ signis exhibitis a conspectu Benignissimi Cæsaris summò animorum solatiò cordisque tripudiò nostri recessere: quibus rei ulterius promovendæ sollicitè intentis præsens annus feliciter elapsus est.

Gratiæ referuntur pro beneficio.

Cæsaris Responsum.

CAPUT VIII.

Situs struendi cœnobii quæritur, & ægrè tandem invenitur.

1689.

Epocha nostræ Provinciæ.

Hospes & Hospitium.

Patrum domi
forisque con-
versatio.

I. **S**UCCESSIT annus Redemptionis salutiferæ millesimus sexcentisimus octogesimus nonus; Augustissimi LEOPOLDI I. ab ejus in Romanorum Imperatorem electione trigesimus tertius: ab Ordine verò nostro condito quadragesimus nonagesimus primus, & ab eodem ad primitivam observantiam restaurato nonagesimus secundus: Almæ nostræ Provinciæ (a Sancto JOSEPHO, DEIPARÆ Virginis Sponso, & CHRISTI in terris Nutricio nuncupatæ) primus. Quod bonum, Faustum atque Fortunatum sit omnibus. Hôc annò, sicut & in pluribus, qui hunc exceperunt, quemadmodùm in rerum primordiis usvenire solet, cum gravibus luctandum fuit necessitatum incommodis. Hucusque nostri conductitium domicilium intra urbem incoluerant, idque in illo vico, qui a fabris clavorum nomen habet, neque procul a Domo Professæ Societatis JESU distat. Diversati autem interea fuerunt apud quemdam civem professione argentarium, virum honestissimæ conversationis, intemeratæ famæ, piùmque: nomen illi *Lux*, quod patrio idiomate Lyncem significat; & in lingua Latina (absit tamen invidia verbo) Lucem hinc prodituram, & caliginosos sub potestate Turcarum carceres Christianorum captivorum in tenebris & umbra mortis sedentium illuminaturam portendebat. Domi Patres pro solemnibus spiritualibus exercitiis animum excolebant, stâtisque horis mentali orationi vacabant, aut junctis precibus Divini Officii pensum alternatim persolvebant; quibus ritè perfunditi curas demùm ad exteriora converterunt, domoque egressi alter eorum plerùmque apud Patres Societatis IESU in vicino Domus Professæ Templo ad aras operabatur; alter verò in domestico Sacello Comitum Harrachii coram ejus Excellentissima conjugè Missæ Sacrificium peragebat, quod etiamnum a nostris Religiosis in illius palatii sacello pretiosis marmoribus & elegantibus picturis ad magnificentissimam formam reducto quotidie fieri solet, quos pietas eorundem comitum larga fundatione ad hoc obstrinxit. Mensa domi modica & frugalis fuit, sæpè levi cœnula per diem contenti, quæ de oblato sacrificii stipendio parabatur, quod tamen non integrè in victum expendebant, sed aliquam ejus partem in futuros usus reservabant. Universim relucebat in illis extrema pauperies, singularis modestia, silentium, & animi demissio, ut non minùs pietas & religio, ac Patres diversorum illud sibi conduxisse & inhabitasse viderentur. Paucis: exigua illius domicilii circumferentia, si incolarum virtus spectetur, grande in compendio referebat asceterium, & genuinam futuri cœnobii ideam, latèque insignem Sanctimonie odorem ex se diffundebat.

II. Gra-

II. Gratia Cæsaris, & concessa Facultas Viennæ Ecclesiam ac monasterium Ordinis construendi confestim ad Majores Sacræ Religionis nostræ in Hispanias perscripta fuit. Sed quia nostro ære fundandi monasterii fabrica surgere debebat, pique illi duo Patres se tantis sumptibus impares agnoscebant, ex iisdem Provinciis subsidium postulârunt, quò levidensia initia stabilirent, & primam inopiam levarent. Petierunt deindè, ut novellæ huic plantationi idoneus Præses eligeretur, qui eam sua dexteritate ac prudentiâ fovere, & in luculentiorum statum provehere posset. Etsi Majores Ordinis hanc Spartam P. Joanni libenter committerent, cui hætenùs totius moliminis pondus incubuerat, sed cum ille laborum esset quàm honorum avidior, Italiam adire constituit, tum ut ingentem Præfecturæ sarcinam declinaret, tum ut vias rimaretur, quibûs Ordo noster ditionibûs Serenissimæ Reipublicæ Venetorum implantaretur, cujus haud vulgarem spem conceperat, cum in ultimo suo itinere, quò Venetias pertransivit, indigenas quòque tam propenso affectu Ordini nostro addictos observâset, quod ipse in eadem epistola Superioribus suis exposuit, nec se votorum compotem futurum dubitavit. Hæc per anticipationem dicta sunt, quæ circa finem hujus anni pluribûs exequemur.

III. Interim, dum responsum ex Hispania opperiuntur, inquietis curis locum aliquem indagabant, cui novi ædificii molem tutè imponerent. Hac solitudine, ceu vulnificò quòdam stimulò animi eorum identidem vellicabantur, cogebanturque suburbia omnia súsque deque percurrere, quin tamen locum invenirent, qui eorum desideriis satisfaceret; omnia námque suburbia quæcúnque post ultimam illam cladem respiraverant, & structis ædibûs ad pristinum decus revixerant, suis erant obsita monasteriis: Illa verò spatia, quæ juxta sanum S. Udalrici procurrant, agriculturæ & sementi serviebant, quamvis & ipsa deindè post paucos annos superbis domibûs instrata in civitatem consurrexerint, quæ ab Imperatore JOSEPHO nomen mutuata Josephina dicitur. Templum S. Margaritæ Virginis & Martyris ad Alutarios situm spem quidem promittebat, locum huic sacræ ædiculæ adjunctum consequendi, ubi minoribûs impendiis cætera pararentur, quod etiam incolæ & vicini efflictim desideraverant: sed deterrebat æris iniquitas, qui ex vicinis paludibus, quas Danubius vernis pluviis auctus sua inundatione producit, sæpè corrumpitur, & uliginosi sitûs exhalationibûs infectus grave sanitati (cujus potissimum inter homines religiosos habenda est ratio) discrimen minatur, pietatémque accedentium sufflaminat. Ardebat eis quidem aliud Templum, quod in vico haud procul dissito ingenti religione colitur. Locus ille vulgari nomine *Hernals* dicitur, CHRISTI passi memoriæ consecratus, ad quem ex ipsa urbe certis intervallis (Stationes vocant) productæ visuntur variæ imagines, opere statuario elegantissimè sculptæ, diversaque Dominicæ Passionis mysteria ad vivum repræsentantes. Huc pietatis ergò in solemnibus quadraginta dierum jejuniò incredibilis

1689.

Ex Hispania
postulantur
subsidia, item
& qui præsit.

P. Joannes
Venetiis Or-
dinem im-
plantare desi-
derat.

Situs pro stru-
enda Ecclesia
& cœnobio
quaeritur.

Ad S. Marga-
ritam.

In Hernals.

1689. hominum multitudo confluere solet, & quia ob situs prærogativam saluberrimo aëre perfunditur, consulebat Illustrissimus & Reverendissimus D. Joannes Baptista Mayer Viennæ Vicarius Generalis, vir nostro Ordini addictissimus, ut illud Templum peteremus, pollicitus, se operam daturum, ut illò potiremur. Verùm & hic quòque suæ non deerant difficultates, ex quibus primum locum facilè obtinebat, quòd sacerdotibus destituere-mur, qui Germanico idiomate instructi possent e vestigio curæ animarum manum admove-re. Huic accedebat, quòd pagus ille paulò longiùs ab urbe recederet, atque adeò nè suburbiis quidem accenseretur: ex quo fiebat, ut cùm locus ille metas a Cæsare nobis præfixas transgrederetur, aliæ, atque aliæ nobis essent facultates extundendæ, ac (quod illi incommodum præcipuè abhorrebant) propter curam animarum eidem Templo annexam inducendæ obligationes statui nostro minùs congruæ, nec religiosæ abstractioni, quam profitemur, conformes. Hæ causæ fecerunt, ut Patres a prætensione hujus Templi prorsus abstinuerint.

Mirabiliter ad situm loci ductæ operæ Comitis Harrachii.

Card. Kolloniczii in pauperes beneficentia.

In captivos præsertim

IV. Prægnantes has inter sollicitudines implorato Sanctissimæ TRINITATIS Numine celerem opem experti sunt nostri, qui per varias ambages mirabiliter ducti, tandem præter expectationem, cùm omnia alia cogitarent, ad desideratum portum appulerunt. Res in hunc modum peracta fuit. Accidit fortassis, ut Eminentissimus Cardinalis Kolloniczius die quadam apud Excellentissimum Comitem Harrachium desideratus hospes pranderet. Ibi cùm hilariter convivarentur, jucundisque confabulationibus tempus fallerent, etiam mentio nostrorum Patrum injecta fuit. Hac opportunitate oblata testatus est Comes se magna sollicitudine curaque vexari, cujus hæc unica causa esset, quòd impensè discuperet, ut Cæsaris facultas gratiosè concessa Patribus Trinitariis Ecclesiam & cœnobium Ordinis sui ædificandi quamprimum executioni mandetur: hanc autem plurimis remoris comperendinari, cùm nusquam se idoneus ad hunc finem locus offerret, aut si talis etiam occurreret, opes suas post nuperam Austriæ devastationem adeò esse attritas, ut ad hujusmodi fundum coëmendum facultates sibi minimè suppeterent. Tenerrimus hic Comitis erga Sacrum Ordinem nostrum affectus movit etiam Eminentissimi Cardinalis voluntatem, ad sublevandam quorumvis pauperum inopiam suaptè propensam; vix namque reperire licebat aliquem, qui graviore necessitate pressus ad hunc Eminentissimum Principem velut ad sacram anchoram pro solatio, auxiliòve non perfugeret, & in ejus beneficentia paratum asylum non inveniret, utpote cui ad opem conferendam satis erat inopiam novisse; communis ipse orphanorum omnium, pupillarum & viduarum Pater, in absentes æquè ac præsentis beneficus, omnes denique ardentissima sua charitate complecti solitus, præcipuè tamen pauperes captivos Christianos sub paganorum servitute gementes, quos ipse mediis omnibus juvabat, & ut eos citius a tam ærumnoso jugo liberaret, publicè ad fores Ecclesiarum sæpe-

sepe numero elemosynas corrogare non dubitabat. Qua Heroica prorsus virtute frigidus & invitos ad parilis liberalitatis æmulationem accendit. Neque his contentus etiam Turcica illa mancipia, quæ vel ipse possidebat, vel ab aliis donò acceperat, si spes nulla superesset ea ad salvificam Domini Nostri JESU CHRISTI fidem reducendi, ad confinia Ottomanici Imperii remisit, ut ibidem pro captivis Christianis permutarentur. Hac sua tam insigni charitate accuratissimè imitatus est virtutem veterum Sanctorum Episcoporum, Gregorii Magni, Ambrosii, Augustini, Cypriani, Remberti, & aliorum Sanctorum Præfulum, quibus solemne fuit ornamenta & Ecclesiæ vasa in pretium conficere, atque in redemptionem captivorum expendere. Is igitur Eminentissimus Princeps e re proposita commotus promisit Comiti se nobis in omnibus patrocinatorum, quod & reapse præstitit, atque ipsi operibus declaravit, quanta sollicitudine rebus nostris prospiceret. Et imprimis quidem ei in mentem venit amplissimum viridarium, quod in suburbio possidebat, cui domus alia adhæserat, quam non ita pridem ex testamenti tabulis Rudolphus Carolus Katus pro condendo Xenodochio legaverat, ut ibidem invalidi ac ætate confecti Cæsaris milites velut emeriti reciperentur, sustentarenturque. Cæterum administratio, ac deinceps pii operis executio ad Excelsi Regiminis consilium pertinebat. Sua tamen Eminentia cum præcipuis illius Consilii membrorum rem ita transegerat, ut domus illa nobis interim cederetur, ad quod etiam omnium propè consensum jam impetraverat, ut proinde nihil aliud restaret, quam ipsa traditio. Nostri hõc nuntiõ exhilarati domum confestim & hortum inspiciunt, contemplantur omnia, & de futuris impensè solliciti totius domus statum & conditiones penitiùs discutunt. Verùm neque hunc locum sibi elegit DEUS; emersere siquidem & hic non paucæ, eæque insuperabiles incommoditates & obstacula; nam si vel unicum duntaxat hujus domus hypocaustum in usum sacelli converterent (quod quidem Eminentissimus Cardinalis se sacra suppellectili ornaturum, domum autem necessariis utensilibus instructurum liberaliter sponderat) remanebat ea in æde pro quatuor duntaxat religiosis habitatio. Præterea concessio hæc, vel potiùs precarius usus illius domicilii nobis ad aliquod tempus solummodo indulgebatur, donec nimirum eo in situ alia amplior domus pro pauperibus ædificaretur, ut Testatoris suprema voluntas impleretur. Neque viridarium a Sua Eminentia promissum nostrorum desideriis satis congruebat, quod licet esset amplissimum, ob domus tamen Katianæ angustias, in qua invalidorum militum Hospitale erat extruendum, metum Patribus acuebat, nè post breve a viridario Eminentissimi Cardinalis donando discedere cogerentur; similia namque pietatis opera celeriter augentur, amplioraque spatia sibi deposcunt; veluti paucos post annos ita factum vidimus, constructõ celebri illõ Xenodochiõ, quod *Domus Pauperum* communiter appellatur, quodque piorum munificentia in tantam amplitudinem jam excrevit, ut adjectis pluribus

1689.

Ad Sancto-
rum Patrum
exempla.Domus ad in-
certum tem-
pus offertur
pro habitatio-
ne.Domus Pau-
perum.

1689. latifundiis, & ingentis sumptus aedificiis ac structuris nostro tempore propè quatuor millibus pauperum hospitium præbeat.

Domus proprietatem nobis asserere desiderat Cardinalis.

V. Porrò quamvis viridarium illud struendo nostro Templo & Cœnobio sat amplum videretur, cum tamen domus interim habitanda tam prægrandibus incommodis esset obnoxia, quæ nec præsentia tuta esse sinebant, nec futuram certam aliquam securitatem spondebant, nostri exiguo ejus desiderio tenebantur. Nihilominus nè sua Eminentia sumptus in ornando Sacello & domus supellectili coemenda ob lubricum loci statum prodigeret, majore sollicitudine in id incumberebat, ut ob vicinitatem sui viridarii, quod nobis donare constituerat, stabilem & perpetuam Domus Katianæ possessionem nostro Ordini assereret, atque in hunc finem crebriore congressu cum Proceribus tractabat, ut æquivalente pretio accepto structuram illius Xenodochii in alium locum transferrent. Nostros autem angebat, quòd gravissimas difficultates adversus hoc propositum consurrecturas metuerent, quibus desideria sua in longum tempus differri videbant, cum tamen illi vix moram ferrent, adeò appetenter novi Cœnobii fundamentis quamprimùm jaciendis inhiabant. Instabat quoque, & quasi præforibus erat vernum tempus, quod eorum desideria magis etiam accendebat, efficiebátque, ut quantocyùs cuperent rebus principium dare.

Domus vicina magis placet.

VI. Hæc inter, dum illi statum loci frequentius perlustrant, vident domum quamdam & hortum memorato Cardinalis viridario e diametro ferè oppositam, & in adversa plateæ parte modico colliculo incubantem. Hæc domus erat sub potestate nobilis cujusdam Matronæ viduæ. Quam cum inspexissent, deprehenderunt aedificium illud esse quidem aliquantulum angustum, verumtamen ad mediocrem formandam Ecclesiam & viginti Religiosorum habitationem aptam. Nam super inferiora hypocausta surgebat & alia contignatio: erat etiam in loco paululum separato, & in ejusdem domus septis altera quasi peculiaris domus ad priorem pertinens, & in aliquot cameras distincta continebatur. Hortus verò de uno ad alterum plateæ latus sat spatiosè procurrebat. Hæc eis utcùnque placuerant. Decreverunt itaque periculum facere, utrum hanc viduam ad venditionem hujus domus inducere valerent. Illa quidem sagax mulier etsi mentem suam ad primam licitationem nollet aperire, ut fieri assolet, quatenus auctius pretium exprimeret; non tamen visa est emptorem aspernari. Nostri haud diu cunctati omnia ex ordine referunt Excellentissimo Comiti Harrachio, eidemque situs opportunitatem efficacibus verbis exponunt, enixè flagitantes, ut ipse Comes Eminentissimum Cardinalem blandis verborum officiis eò permovere dignaretur, quatenus illos sumptus, quos in ornando Sacello domoque instruenda cogitabat expendere, in hujus domus emptio- nem converteret; acturos nos interim de pretio, quò fieri poterit modò meliore. Comes oblata occasione Cardinali nostri desiderii scopum candidè aperuit, cui hæc propositio impendiò placuit; tum quòd hac ratione citiùs & faciliùs præfixum finem asse-

Licitatio tentatur.

Eadem referuntur Comiti Harrachio.

assequeretur, tum quòd hòc pactò religiosis stabilis, secura & commoda habitatio conciliaretur. Protinùs itáque utriùsque voto annuit. Agitur proindè de domùs & horti pretio: verùm oppidò id altum appendebatur. Quòd ubi Eminentissimo Cardinali relatum fuit, vehementer repugnavit, nec sinè quodam displicentiæ signo subjunxit: alibi domos levioze pretiò reperiri posse. Graviter id tulère Patres, ingentique mœrore obruti, nescio quæ, adversa sibi præfagiebant; verebantur enim, ne propensissimus hucusque Princeps irritatus a nobis prorsus averteretur. Dolebant prætereà optima sua consilia ità dissipata fuisse. Crescebat animi dolor, cùm indies major hujus loci opportunitas sese oculis eorum subjiceret, adeò quidem, ut sua opinione neque aptiorem, neque commodiorem fundum in Suburbiiis reperiri posse sperarent; undè eò prætermisò plura & graviora incommoda haud vanè sibi metuebant. Spes quidem erat, etsi modica, Dominam illius ædis aliquid de pretio remissuram. Tentant igitur, & pertentant frequentius, scrutantur & ruminantur, quomodò res per amicos melius componi valeat. Superùm tandem beneficiò, & prudentissimìs Comitìs Harrachii rationibùs se Cardinalis tandem permoveri sivit, ut in hanc emptionem consentiret, sub hac tamen conditione, si pretium minueretur; hòc namque impetratò promisit, aliquò subsidiò se nobis minimè defuturum.

1689.

Pretium ab emptione domus detrahetur Card.

CAPUT IX.

Domus pro ædificando Cœnobio magnis superatis difficultatibus comparatur. Inventa ibidem vita SS. PP. NN. JOANNIS & FELICIS arèis expressa laminis pro fausto omine habetur.

I. **L**Uëtatur nunc causa nostra pavorem inter & desiderium cum irriti conatùs periculo. Non latebat Patres astutum mulieris ingenium, undè non immeritò metuebant, nè a præstituto semel pretio esset unquam recessura. Acuebat sollicitudinem, quòd scirent, pretium absque ulla comperendinationis mora post signatas venditionis tabulas statim esse persolvendum: situm verò procantibus vana spes erat in loculis. Complanata sunt tamen præter expectationem omnia obstacula, utpote quæ benefactorum & fautorum nostrorum benignitas suâ industriâ & solertiâ lævigaverat; atque sic tandem experienciâ magistrâ didicimus, quàm verum sit illud, quod Cassiodorus etiam fatetur: *Esse adjutorium, quod in necessitate præstatur.* Id quod nos per decursum hujus libri non sinè gratæ mentis memoria frequentius contestabimur.

Patrum sollicitudo & fautorum auxilia memorantur.

II. Domus illa cum horto in ea suburbiorum parte stationem obtinet, quæ a porta Scotensi (hoc nomen a vicino monasterio

Situs fundi.

1689.

Reverendorum Patrum Benedictinorum antiquitus ab Scotis inhabitato traxit) mille circiter passibus in Occidentem recedit; nam post nuperam obsidionem pro commodiore praesidii defensione ducentarum cannarum sive orgiarum intervallò excisis aedibus, complanatoque solò suburbia in circuitu remota fuerunt. Ipsa verò platea, cui nostrum Cœnobium nunc insidet, ab amne præterfluente, qui a picis nomen habet, picarum vicus & vernaculo sermone *Alstergassen* appellatur. Vel fortè melius a Domino *Als* cognomento, unde vicinus pagus Hernals cum interfluente rivulo; ille namque ibidem praediis olim latè dominabatur, nominis originem desumpserit. Eadem nostra platea in antiquioribus monumentis dicta fuit *Venusta*; id fortasse ob loci amœnitatem & vitiferos colles, qui grato virore omnem tunc viciniam latè occupabant. Verùm de his satis. Erat Domus illa in potestate Dominae Mariae Elisabethae Kochin de Adlersburg, relictæ viduae ejusdem cognominis Secretarii in Excelso Regimine. Ad hunc ergò situm consequendum nostri omnem suam fiduciam in Excellentissimæ Dominae Comitissae Harrachiae auctoritate collocaverant, quam proindè Patres supplices adierunt, eamque obnixè rogârunt, velit ipsa pro suo in nos favore hanc causam in se suscipere, ac de emptione illius possessionis cum domina loci faciliore, quò fieri poterit, modo transigere. Accersita vidua, quæ jam aliàs comitissæ nota fuerat, blandè a Sua Excellentia de venditione domûs compellatur: verùm illa caute marpesiâ durior, cum se hîs artibus peti videret, mordicùs negavit sibi domum esse venalem. Sæpiùs deindè ad comitissam invitata, & eadem de re interpellata, animum in priore sententia obstinârat. Nec tamen ideò negotium nostrum destituit Excellentissima Patrona & Benefactrix nostra, sed ipsa a difficultatibus acriùs exardescens eandem viduam crebriùs accersivit, eamque in conclave deductam & singulari honoris contestatione, quæ non facilè aliis ejusdem conditionis foeminis a nobilioribus exhibetur, penès se assidere jussam blandis verborum officiis, & familiaribus confabulationibus in horas sæpè protractis ad suam voluntatem traduxit, ejusque consensum expressit, undè & apertè est contestata, ab se domum istam non alia de causa vendi, quàm ut Suae Excellentiae morem gereret, cujus gratiis se omnimodis commendatam percuperet. Conventum est de pretio satis justo & moderato. Nostris tamen, spectatâ eorum inopiâ fermè impossibili, utpote quæis nec nummi erant, neque loculi, & qui ægrè admodum de paucis eleemosynis ex sacrorum stipendiis corrogatis vitam tolerabant; ut proindè altiùs evolare eis prorsùs impossibile visum fuerit.

in emptione
Domûs comes
Harrachia est ne-
gotiatrix.

Conventum
de pretio do-
mûs.

A Nobilium
Dominarum
Crucigerarum
congregatione
ad emendum
fundum obti-
netur elec-
mosyna.

III. Verùm Sanctissima TRINITAS, cujus hîc potissimùm causa agebatur, cum hoc totum negotium ad majorem ejus gloriam tenderet, citò nos ab hac exemit angustia. Eminentissimus siquidem Cardinalis significavit nobis proximè affore opportunitatem quamdam non modicam eleemosynam impetrandi ob instantem solemnem Nobilium Crucigerarum Dominarum conventum, quæ

quæ eo tempore largam sanè stipem in pia opera conferre assolent. Consuluit igitur Cardinalis, ut ELEONORÆ Augustæ Imperatrici, Supremæ nimirum illius Ordinis Magistræ & Præsidi, atque cæteris Nobilissimi hujus Cœtus Sodalibus præviè supplicem libellum typis expressum porrigeremus, & in eo pro Cœnobii fundo coëmendo proximè conferendam oblationem peteremus. Pridie Kalendas Aprilis, quæ dies eò annò in feriam quintam post Dominicam Passionis inciderat, comitia hujus illustrissimæ Sodalitatis in sacello Aulico coacta, atque in iisdem plures clarissimi sanguinis Fœminæ huic Cœtui aggregatæ fuerunt, quæ deindè cum aliis Crucigeris pro solemnè hujus Ordinis insignem pecuniarum vim in pia opera contulerunt. Cæterum Diva Augusta, quidquid ibi collectum fuerat, nobis ex assè consignari mandavit, quod etiam nostri non minore gaudio quàm gratitudine receperunt.

IV. In hac etiam necessitate, sicut & in omnibus aliis Excellentissimus præterea Comes Harrachius suò nobis præfidiò adfuit; jussit enim pro supplemento deficientis pecuniæ nomina contrahi, ipse verò pro illis dissolvendis se vadem constituit, censumque de suo se pensurum recepit. Eminuit hic quoque Petri Brunetti insigne erga nostram Religionem studium, qui cum esset Cæsari a Theauris, & non solum hac dignitate, sed etiam fide ac probitate conspicuus pro nostris Patribus, qui in Austria hospites erant, & paucis cogniti, mutuò accepit, ut quantum minoræ essent debita, tantò facilius successivè dissolverentur, pollicitus, se post semestre pecuniam cum fœnore restitutum. Hòc pactò stipulata pecunia brevi coaluit, pactumque pretium viduæ numeratum fuit: ipsa domus verò cum horto inter solitas solemnitates præsentèque publicò Notariò in nostram cessit possessionem.

V. Eadem adhuc luce convasatis utensilibus veteres migravère coloni, novi autem succedere maturabant. Illi remonent impedimenta, hi vacua suppleunt, & ornant spatia. Hæc inter Divina Providentia palmari ostentò manifestare voluit, has ædes jam pridem a Superis Sacro nostro Ordini fuisse decretas; etenim dum illi loca omnia excutiunt, ut in perpetuis migrationibus fieri consuevit, reliqua inter domus mobilia, chartasque varii generis & foliorum laciniæ abiturientes reperiunt Historiam vitæ Sanctorum Fundatorum nostrorum JOANNIS de MATTA, & FELICIS VALESII olim Lutetiis Parisiorum a Theodoro Thuldeno Belga, celeberrimo sui Sæculi Pictore, in Templo Ordinis Sanctissimæ TRINITATIS Redemptionis Captivorum ad S. Maturinum elegantè penicillò, coloribusque animatam, deindè quoque ab eodem Pictore aquâ fortè æreis tabulis, in plura exempla propagandi causâ calcographicè incisam a Fratribus Domus S. Maturini cum insigni Ordinis elogio Reverendissimo P. Ludovico Petit ejusdem Ordinis Majori ac Generali Ministro Annò Domini millesimò sexcentesimo trigésimò tertiò dedicatam, cujus propylæum sive princeps folium hanc inscriptionem præferebat: RE-

1689.

Comes Harrachius pro nobis se vadè, & ad debitum censum obstringit.

Operà quoque D. Petri Brunetti jvavmur.

Domus pretium solutum est.

In emptâ domo reperitur exemplar in charta vitæ SS. PP. NN. JOANNIS & FELICIS æreis tabulis Parisiis Annò 1633. excusum.

1689.

REDEMPTIONIS CAPTIVORUM. In calce quoque ejusdem primi folii non sine mysterio praesentis nostrae negotiationis sequens lemma inscriptum visebatur: *Excanduit pauperes Dominus, & vinctos suos non despexit. Psalm. 68.* Per omnia non vulgaris raritas! haud alibi post tot annorum intercapedinem reperta, & non facile reperienda. Quam dum veteres domus coloni primò vident, mirantur ac haerent, mussitantque ad invicem, nec enim id se habuisse prius meminerant. Vacant igitur tantisper ab opere sese inspectantes, & feriantur, dum interim singula folia singillatim perlustrant. Hoc peregrinum spectaculum magna admiratione intuentes suspendit. Admiratio porrò fecit, ut imprimis circa omnia incerti haesitarent; deinde verò in varias suspiciones abirent, ad extremum tandem liquidò agnoscerent, expressas hic esse res Ordinis ejusdem, cui nunc domus emptionis titulò in possessionem cedebatur. Hac opinione concepta palàm asseverarunt, id ex Divina voluntate processisse, nec rem aliter interpretabantur. Religioni itaque sibi duxerunt, id e domo tollere, quod non suà industrià, sed casu fortuito & Superùm Providentià detexerant; firmiter persuasi, se ideò in has tabulas incidisse, ut constaret, locum hunc caelestis consilio nostro Ordini destinatum fuisse. Spontè igitur eas icones Ordinis indices ac praenuntias domus in mantillas Patribus cum boni dextrique ominis comprecatione tradiderunt: quae hucusque inter caetera Ordinis caelata monumenta grandi librò in pinacothecae modum concinnatò ob illius rei memoriam asservantur.

CAPUT X.

Sacellum adornatur, & in eo Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum collocatur.

Pars domus
in sacellum
convertitur.

Ut SS. Sacra-
mentum col-
locetur, nosiri
orant Episco-
pum.

Dubium Epi-
scopi solvitur.

I. **C**elerius, quàm credi poterat, tota domus aliam faciem assumpsit, & jucunda metamorphosi de profana in sacram aedulam transivit. Cura prima fuit aram ponere, Eucharisticum ornare solium, aperire Sacellum, caetera verò hypocaufta in Fratrum mansiones & triclinium adaptare. Omnibus istis ex animi sententia peractis, laetus rei nuntius ad Celsissimum Principem Episcopum Viennensem defertur, quem nostri suppliciter invitârunt, velit ipse in nostro Sacello Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum collocare; id summum & unicum eorum fore solatium, quod praë omnibus votis a Sua Celsitudine impetrare desiderarent. Princeps Episcopus, qui nobis insigniter favebat, religiosos oratores benevolentissimis auribus exceptit; sed, ut erat Rituum Ecclesiasticorum flagrantissimus zelotes, respondit: se prius adfuturum, visurumque, an locus ille sit satis securus, & pro tanta Majestate excipienda decenter ornatus. Eo namque tempore domus nostra postremum ferè locum illo in sub-

suburbio obtinebat, in propatulo sita, atque adeò expilationi, aliisque grassatorum injuriis exposita; quam undique ambiabant, parietinæ, ac vastatarum ædium ex nuperna obsidione busta & rudera, quæ latrones sæpè ex perditorum hominum colluvie in nocturnum receptaculum convertere solebant, ut proindè prudentissimo Principi suspicio oborta sit, ac si locus ille debita securitate careret. Nostri ad hæc, ut Suxæ Celsitudini omnem scrupulum eximerent, asserunt, Sacellum pro primigenia sua paupertate decenter esse ornatum, securitatem verò minimè defuturam, quòd benè munitis & obseratis portis ipsi suas vigilias Sacrorum custodiæ devovissent. Nec tamen ideò, qui erat in hoc Antistite Ecclesiasticæ disciplinæ zelus, referentibus integram fidem adhibuit, sed ut nos majore gratiâ cumularet, eadem die inexpectatus adhuc, & quidem celeriter præ nostris foribus adfuit suismet oculis exploraturus, an omnia, prout a nobis dicta fuerant, se ita haberent. Ergò dum omnia sagaciter inspicit, examinat, & contemplatur; deprehendit demùm cuncta esse bellè disposita: Sacellum nitidum, benè stratum, ornatumque; super aram eminebat Sanctissimæ TRINITATIS picta tabula, quæ etiamnum hac nostra ætate vitro inclusa in Sacello montis Oliveti, quod proximè a Sacratio nostræ Ecclesiæ abest, cum inscriptione in perennem hujus rei memoriam asservatur. Solium adorationi Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti deputatum splendidam faciem ostendebat: aderant quoque candelabra cum cereis, vasa cum floribus; omnia demùm quaquaversum singularem spirabant devotionem & cultum pietatis in ædícula quamvis paupere; nam ut inquit Tullius: *Omniarum rerum principia parva sunt, & suis usibus progressibus augentur.* Porro, quod caput erat, Janua Sacelli feris probè munita fuit. Hanc Princeps Episcopus ideò peculiariter laudavit; quod versùs atrium pateret, atque adeò devotorum ingressui aditum panderet, quin sequiori sexui occasio relicta esset pietatis causâ in domûs interiora penetrandi. Optima sanè cautela, quâ variis suspicionibus & incommodis via inciditur. His ritè examinatis, probatisque Celsissimus Princeps inenarrabile gaudium præferens benè precatus est, prolixèque indulgit, ut sequenti die Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in hoc Sacello collocaretur.

II. Observantiæ & gratitudinis ratione ad hunc solemnem actum invitati fuerunt Eminentissimus Cardinalis Kolloniczius, & ipse Celsissimus Princeps Episcopus, rogati que, ut suâ honorificentissimâ præsentia hanc solemnitatem benevolè condecorare, atque prima sacrificia celebrare dignarentur; hanc enim nobis fore gratiam longè desideratissimam, si exile nostrum sacellum tantorum Principum manibus initiaretur. Pergrata utrique fuit hæc invitatio, quam proindè gratissimis animis admiserunt, atque præstò se adfuturos promiserant. Excellentissimus Comes Harrachius cum lectissima consorte, qui pariter invitati adesse voluere, ad hanc functionem plures de præcipua Urbis Nobilitate Proceres convocarunt, & in novella domo nostra opiparum

1689.

Cicero lib. 8^a
de finibus.

Collocatus
SS Sacramen-
tum 30. A^o
prius.

1689.

convivium adornârunt, ut ipsi velut primi Parentes, Patronique nostri plures nobis benefactores parerent; qui hujusmodi comitate sæpè non infeliciter conciliantur. Sequenti luce, quæ dies erat mensis Aprilis trigesima, Excellentissimus Comes Harrachius multo manè sepositis aliis curis, atque gravibus, quæ detineri poterat, negotiis, impigrè adfuit, postquam nostri omnibus jam dispositis Sacellum juxta Ecclesiæ Ritum benedixissent. Hoc itaque Comes ingressus impendiò gavissus fuit, quòd operam suam tam benè locatam cerneret: ut proindè nullum finem faceret sibi nobisque de prospero hujus negotii successu congratulandi. Hunc paulò post subsecuti sunt Eminentissimus Cardinalis, & Celsissimus Princeps Episcopus, quorum singuli servilis turbæ comitatu stipati comparuerunt; quibus Comes Harrachius unâ cum nostris Religiosis obviàm effusus, ut erat vir arguti facietique ingenii, eos in hunc modum allocutus est: *Ad recipiendos tantos Principes in communitate venimus.* In tantum se vir Excellentissimus de gradu suo demisit, ut ipse spontè suâ personâ trium fratrum numerum adaugere voluerit. Post breve deindè tempus advenit quòque Excellentissima Domina Comes Harrachia cum filia sua Rosa. Ut ne cum aliis multis invitatis adveniret, consultum erat ob loci angustiam: venère tamen ex primoribus successivè in Sacellum, quotquot potuère, & sacra ædícula poterat recipere.

Comes Harrachia Ecclesiæ primæ ornamenta præbuit.

ad illam ad-
justum ad-

Mater nostra appellata.

III. Vestimenta sacra opere phrygio, auròque intertexta, sicut & reliqua Altaris ornamenta æquè pretiosa ex pia beneficentia ejusdem Excellentissimæ Dominae nostræ Comitissæ prodierunt; cui DEUS Ter Optimus Maximus, ut dubitare non possumus, jam æternam mercedem rependerit, ejusque piam in nostros munificentiam cœlesti præmiò remuneratus fuerit. Ejus certè maternum in nos amorem, beneficentiam & sollicitudinem, cujus impulsu plurimos in se suscepit labores, ut res nostras proveheret, easque pro viribus extolleret, ac fulciret, dum conventus Viennensis & Ordo noster stabit, lapides loquentur, & beneficia enarrabunt posteris. Dilexit illa nos ut filios, ad quam etiam nostri in omnibus tam prosperis, quam adversis perindè ac ad Matrem confugerunt. Nec immeritò *Mater nostra* fuit compellata, quod domi forisque ità notum evasit, ut in vulgus quòque emanaverit. Eò titulò ipsa gloriabatur, quò nobis ubique magnum conciliavit decus, auctoritatem & venerationem. Nemo ipsa vivente nostros quaque ratione offendere, vel injurià lacessere ausus fuit; quinimò si quis gratiam ejus ambiret, priùs Ordini nostro addictissimum animum præferre, eumque tam verbis, quam beneficiis testari necesse habebat. Fieri autem nequit, ut pro dignitate literis exequamur, quantum nostris semper profuerit Excellentissimæ hujus Dominae Præsidium.

Card. Kollonizius Sanctissimum collocat.

IV. Ad instantis nostræ solemnitatis functionem regredior. Celebrabatur ea majore pietatis sensu quàm pompâ: horâ competentî Eminentissimus Cardinalis sacris indutus vestimentis novo in Sacello omnium primus Sacram exorsus est Liturgiam, quam ille tanta devotione peregit, ut suæ pietatis sensum cunctis ad-

adstantibus infuderit. Quâ finitâ Sanctissimam Eucharistiam hierothecæ inclusam dato thure adoravit, eadēque præsentibus ritu solito benedictionem impertivit, ac deinde in præparato solio publicæ adorationi exposuit; in quo etiam loco mansit per reliqua ejusdem diei Sacrificia. Accessit postea Divina Mytheria celebraturus Celsissimus Princeps Episcopus, quæ in honoratissima illa præsentium Procerum corona non dispari devotione peregit. Hunc excepere quatuor Sacerdotes, duo nimirum supralaudatorum Principum Sacellani, ac totidem nostri Ordinis Religiosi, qui in eadem ara DEO incruentam Hostiam immolaverunt. Omnes insolita tenuit mentis exultatio, eò, quòd Divinæ Majestati in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento sua obsequia deferre, & in novo hoc Sacello Sacrificiorum primitiis interesse meruerint, vaticinò quasi spiritu præfagientes, quod postmodum eventus comprobavit, angustam hanc ædiculam brevi in magnificentum, splendidumque Templum transituram. Missarum solemnissimis ritè absolutis, ultimus Sacerdos, postquam Sanctissimum Sacramentum more solito thuris incendiò honorasset, eodēque circumfuso populo benedixisset, illud demum tabernaculo (ut vocant) inclusit, atque hac ratione præsentium devotioni integrè satisfecit.

V. His non sinè ingenti omnium lætitia peractis Eminentissimus Cardinalis, Celsissimus Princeps Episcopus, & Excellentissimus Comes noster ad aulam Cæsaris festinanter perrexerunt, mensæ Imperatoriæ Majestatis pro solemnibus assituri. Obsequiis suis perfuncti celeriter rursus ad nos reversi fuerunt, ut prandio interessent, quod ingenti sumptu & exquisitâ magnificentiâ pro talium convivarum dignitate apparaverat Excellentissimus Comes Harrachius. Mensæ accubuerunt servatâ cujusque in ordine sedendi prærogativâ. Appositis dapibus sermo imprimis natus est de cultu Sanctissimæ ac Individuæ TRINITATIS, quæ est omnium sanctæ nostræ Fidei mysteriorum anacephalæosis sive compendium. Inde delapsi sunt ad Trinitarii Ordinis initia, incrementa, & eidem annexum Redemptionis captivorum Institutum, quibus non minùs sanctis, quàm eruditis colloquiis epulas laudabiliter condièrunt. Remotis mensis pari affabilitate & affectu iidem sermones in longum tempus non sinè spiritus solatio protracti fuerunt, donec dies in vesperam declinasset. Tam exquisitum hujus festivitatis splendorem nox invida sua caligine subduxit, quam tanti luminis & nobilitatis Principes perosi, paulò ante, quàm tenebræ ingruissent, in urbem reversi ædes suas repetierunt. Nihil tamen in eis caligo noctis extinxit, aut obfuscauit, utpotè qui flagrantissimum illum amorem, quò in Ordinem nostrum exarserant, perpetim deinceps conservârunt.

VI. Stabilitis in hunc modum Viennensis Cœnobii initiis Patres incredibili delibuti sunt gaudiò, quòd tam feliciter ad metam desideriorum suorum pervenerint. Et, si, quod res est, fateri velimus, habebant illi, cur sibi plauderent; nullum enim aliud Sanctæ Religionis nostræ monasterium tam gloriosum

1689.

Prima sacrificia.

In nostra domo prædant.

Gloriosa domus Viennensis principia.

1689. principium, ut meminerant, habuit, nec splendidiore magnificentia surrexit. Pro quibus beneficiis Sanctissimæ TRINITATI Bonorum omnium Fonti & Scaturigini laudes sint, & perpetuæ gratiarum actiones.

Per omnes
conventus
DEO gratiarum
actiones
perfoluta.

VII. Nuntius tam prosperi successus celeriter in Hispaniam penetravit, qui Patres Ordinis tantò gaudiò perfudit, ut in publicam hilaritatem resoluti Madriti imprimis, deinde per reliquos conventus omnes Hymnum Eucharisticum: *Te Deum Laudamus* festivis vocibus decantaverint, ut se bonorum omnium Largitori pro tam insigni beneficio gratos exhiberent. Atque in tantæ solemnitatis anniversariam memoriam Viennæ nostris temporibus superius memorata Sanctissimæ TRINITATIS Imago, cujus tunc tanto splendore primùm cultus incepit, quot annis super principem aram publicæ venerationi ad trigessimam mensis Aprilis proponitur.

CAPUT XI.

Ad novum Sacellum exultantis populi confluxus & devotio. Domus in cœnobii formam aptatur. De recipiendis ad Ordinem tyronibus agitur.

Populi ad devotionem
concurfus.

I. **P**ostera dies Dominica fuit prima mensis Maji, Festo Sanctorum Apostolorum Philippi & Jacobi sacra. Frequens itaque hominum turba e vicinis oppidis ad urbem properat, ut Ecclesiastico præcepto de audiendo Missæ Sacrificio satisfaciat. Cæterum dum penès novum hoc Sacellum transeunt, audiunt inusitatum sonitum nostri tintinabuli ad Missam audiendam vocantis: concurrunt igitur confestim, & ut est vulgus novitatis amicum, sollicitis oculis explorant, quid tandem rerum in hac ædicula ageretur; ad paucos enim adhuc novæ foundationis notitia penetraverat. Locum ingressi vident, ac stupent Sacellum novum, mirantur bellè ornatam domum, & quam nudius tertius profanam adhuc noverant, hodiè in sacram ædem, cœnobiùmque Religiosorum fuisse conversam gratulantur. Brevi morâ interjectâ tam densi Spectatores affluerant, ut eos loci angustia minimè caperet: Illi autem, qui aditu arcebantur, fores occupabant, fenestras conscendebant, totùmque atrium replebant. Assistent uni alterique Missæ Sacrificio, ex quo ingens in omnes solatium redundavit, quòd penès januas ferè suas nacti sint sacram ædiculam, quam illi felicitatem pridem nequidquam optaverant; brumali præsertim tempore, dum acrior aëris intemperies sævit, quæ eis molestum sanè ad urbem, sive ad aliam distitam Ecclesiam iter imperaverat. Idem vicina congratulabantur oppida; quæis sæpè Sacrorum Præses, dum alio in vico pro munere suo Divina peragit, Missæ audiendæ copiam subduxit; in proximo siquidem pago, Hernals dicto, eo tempore Dominicis, festisque diebus, & ne id quidem semper, unicum duntaxat celebrabatur

Vicinis oritur
commoditas.

Missæ Sacrificium : unde fiebat , ut ii , qui ad domûs custodiam interim remanserant , spirituali hœc solatiô privarentur , aut certè necesse haberent , summo manè longam viam inire , ut tempestivè ad urbem pervenirent . Gaudebant itaque sibi nunc oblatam opportunitatem , qua citra ullum incommodum suum Præcepto Ecclesiæ satisfacere possent : Postquàm autem fama hujus rei in vulgus exiisset , aucta sunt continuo per plateam , omnémque latè viciniam ædificia , crevit accolarum numerus , accessère splendida & superba Magnatum Palatia , auctus est domuum census & pretium , & ut paucis complectar plurima : jactis nostri Templi & Monasterii fundamentis hoc suburbium ità effloruit , ut cum ab initio nostrum Cœnobium inter postremas hujus plateæ domos computaretur , nunc longa serie protractis ædificiis in capite ferè situm censeatur ; cui insuper ex una alteraque parte alia superior & inferior ejusdem nominis platea accessit . Tanta utilitas in Rempublicam ex hujus asceterii structura redundavit .

1689.

Propter Ecclesiam & cœnobium nostrum augeatur suburbium.

II. Increbescente quotidie magis hujus Sacelli amâ , crevit indies etiam magis confluentis populi multitudo . Plures novitate allecti , aut curiositate ducti sciscitabantur , quis , qualisque hic Ordo esset ? quod Institutum ? qui Religiosi , nunquam prius in his terris visi , sed ne auditi quidem ? Cùm autem nostri singulas quæstiunculas aptis responsis dissolvissent , factum est , ut nonnulli adolescentes in bivio deliberationis constituti vocante DEO animum ad hoc vitæ genus amplectendum appellerent , & in gremium nostri Ordinis admitti suppliciter rogarent . Quibus responsum fuit , ut se ipsos probarent ; Ordinem esse rigidioris disciplinæ ; redirent tamen huc crebrius , locum frequentarent , Statuta Ordinis & vivendi regulas explorarent , adventuros brevi ex Hispania Patres , qui votis eorum annuere possint , ac velint .

Quidam Ordini adscribi cupiunt.

III. Hæc dum in Germania transiguntur , in Hispania die quinta mensis Maji , ut ex sacræ nostræ Regulæ sanctione de triennio in triennium fieri consuevit , in Complutensi Collegio sub Nostro P. Petro a S. Michaële Majore ac Generali Ministro celebrabantur Ordinis comitia , sub ipsius Viennensis Cœnobii ortum omninò prima : factis electionibus & salutaribus ad Religionis gubernationem Decretis editis declarantur dubia a diversis Ordinis Conventibus ad Generalem Congregationem transmissa . Providetur cæteris : agitur quoque per transennam , & præviè de Nationibus Polonorum , & Germanorum sacræ nunc Religionis nostræ accessuris : Statuitur consulendam esse Sedem Apostolicam in abolendis nonnullis impedimentis , quæ professionem harum Nationum irritam reddere potuissent , quæ deinde etiam a Sacra Rituum Congregatione prolixè sublata fuerunt , cujus Declaratio sequentis Definitorii tempore in Hispaniam pervasit , atque hœc patet antiquata aut restricta sunt nonnulla impedimenta , quæ in illis Europæ partibus evitari vix poterant . Qua de re inferius fusior nobis sermo occurret .

Generalia Ordinis comitia.

De dispensandis impedimentis ad professionem valorem circa Germanos & Polonos agitur.

IV. Decimâ octavâ mensis Junii Viennam in novæ plantationis subsidium advenerunt P. Josephus a Matre Dei olim in

Plures Patres adveniunt.

1689. Hispania Tyronum Magistri officio perfunctus, & recenter ibidem fundato S. Crucis Cœnobio cum potestate præpositus, ac denique Viennam nunc missus, ut inchoatæ foundationis primordia sub titulo Præsidis primus gubernaret. Præterea P. Joannes a Cruce itidem natione Hispanus in oppido Manzanares Campi Martii natus, quibus junctus erat Fr. Ildephonsus a S. Josepho Torrejone veteris Castellæ oppidò oriundus & supradiçti P. Josephi Præsidis frater Germanus. Adfuit quoque ex urbe Romana alter P. Josephus a Jesu Maria, qui Venetiis in itinere tribus suprâ memoratis se adjunxerat. Hic cum per annum Viennæ substitisset, ad extremum in Poloniam migravit, ut Patribus in illo regno degentibus subsidio esset. P. Josephus verò a Matre Dei eodem mense Junio munus Viennensis Præsidis, cujus gratiâ Viennam missus fuerat, inivit, & quibusdam pro rerum exigentia constitutis demùm Kalendis Julii receptorum & expensarum libros auspiciatus est, atque adeò consueti regiminis methodum introduxit. Nonnullos etiam adolescentes, qui sub labaro Crucis CHRISTO Domino militare desideraverunt, sacra Ordinis veste donavit, factumque est brevî temporis spatîo, ut decem simul fratres in uno contubernio viverent: Quamvis autem domus nostra grandi tunc confliçtaretur inopiâ, ille tamen Divinæ Providentiæ confisus plures in Album Ordinis referre non dubitavit. Unum præ cæteris magis angebat, arcta videlicet domus, & locus incolarum numero minùs commensus. Laxior proinde habitatio desiderabatur, ut singuli Religiosi suas singillatim cellulas haberent, quas incolerent. Præterea cum ipsum quoque Sacellum multò esset angustius, quàm, ut indies magis affluentem hominum multitudinem caperet, decretum est, ut in alio loco majus excitaretur, illudque spatium, quod hætenùs sacellum occupaverat, religiosorum habitationi deputaretur. Amplior verò Ecclesia pro Divinis Officiis celebrandis conderetur: de cujus structura sequens caput fusiùs tractabit.

Primus Præses
domus Viennensis.

Admittuntur
Ordinis tyrones.

De ampliore
sogitatur Ec-
clesia & ha-
bitatione paranda.

C A P U T XII.

Parva Ecclesia construitur; Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in illam transfertur.

Miranda quedam recensentur.

Nova Ecclesia
construitur.

I. **I**N nostro fundo ex adverso areæ quinquaginta, & quod excedit, passibus ad publicam viam alia visebatur fabrica, humilis quidem, sed tamen in quatuor hypocausta distincta, cujus longitudo novendecim passus æquabat: latitudo autem novem vix superabat. Quamobrem ut accedentium pietati locus commodior pararetur, qui in suum gremium plures admitteret, placuit Patribus hanc domunculam in aliquam Ecclesiæ formam convertere. Dejectis itaque interioribus muris, exterioribus autem parietibus ad justam altitudinem novò quòdam additamentò

sub.

sublevatis, tota moles arcuato fornice cooperta fuit. Alii parietes additi sunt, qui usum chori pro solvendo Divini officii penso, & Sacrarii pro custodiendis Ecclesiæ ornamentis, vestiendisque Sacerdotibus Missæ Sacrificium celebraturis præberent. Exiguïs sumptibus hæc Ecclesia cum accessoriis structuris consurrexit, multò tamen priore Sacello laxior, & ducentarum ferè personarum capax.

II. DEO autem & hominibus id opus placuisse vel inde patuit, quòd non pauci pietatis instinctu largas eleemosynas liberaliter suppeditaverint, & diversa sacra suppellectilia pro Templi ornatu nobis attulerint. In principe ara sub folio sericis cortinis velato posita fuit Imago Sanctissimæ TRINITATIS opere statuario cælata, quatuordecim palmis alta, coloribus & aureis lemniscis scitissimè obducta, ad artis amissim & oculorum invidiam fabricata: opus Rauchmilleri celeberrimi suo tempore Pictoris & Statuarii. Peculiarem tamen in hac devotionis affectum excitabat facies secundæ Personæ Sanctissimæ TRINITATIS, quæ CHRISTUM in cruce pendentem exhibebat: Etsi verò statua hæc omnibus esset numeris absoluta, justò nihilominus major debitâ symetriâ carebat; ea namque, ut superius dixisse memini, in amplissimo herbario foro Viennæ supra columnam ex voto ad avertendam pestiferæ luis contagionem, in urbe vicinisque oppidis immaniter grassantem, erecta fuerat, cui postea e pario marmore alia (ut hodie ad artis miraculum conspicitur) Divinissimum illud Mysterium representans successerat, ligneâ illâ Eminentissimo Cardinali Kolloniczio donatâ, ut eam paupertinæ cuidam Ecclesiæ pro libitu impertiretur: qui amoris sui, quò Ordinem nostrum prosequeretur, impulsu, aut veriùs Superùm instinctu insignem hanc statuam nostræ contulit Ecclesiæ.

III. Porrò ad utrumque Templi latus alia duo surgebant altariola, ex quibus illud, quod dexteram partem ornabat, elegantem & devotam CHRISTI cruci affixi imaginem justioris magnitudinis in linea tabula depictam ostentabat, in qua DEI filius innocentissimam animam suam æterno Patri tradens representabatur, ut in suprema agonia constitutus protinùs expiraturus videretur. Nobile hoc donum nobis obtigit ab Excellentissima Comite Sinzendorffia matre Celsissimi Principis Porciæ. Alterum autem quod in cornu (ut vocant) Epistolæ visebatur, diversorum Sanctorum, Michaëlis nimirum, Stephani Proto-Martyris, Laurentii Levitæ & Martyris effigies opere statuario affabre laboratas exhibebat. In medio hujus altaris augusto Schemate prominebat sculpta imago Sanctissimæ DEI Matris MARIÆ dulcissimum Filium in dextro brachio gestantis, altera manu regalem virgam ferentis; non multum absimilis illi, quæ Granatæ apud nostros Virgineam DEI Genitricem, pretiosissimam illam orbis terrarum margaritam & Clementissimam Dominam nostram sub invocatione *de Gratia* representat; quam in acceptis referimus liberalitati & munificentie cujusdam viduæ Anna Maria Giltrota dictæ. Ea statua quibusdam in eadem mutatis visitur nunc ad ingressum

1689.

Chorus & Sacrarium additur.

Ornatus Ecclesia.

SSS. TRINITATIS statua.

A Card. Kolloniczio donata.

Alterum Altare CHRISTI Crucifixi.

Tertium B.V. Altare.

1689. Sacrarii, in quo loco decenter ornata annô millesimô septingentesimô vigesimô octavô collocata fuit, hac inscriptione ex sacra pagina adjectâ, quæ nihil mutato textu suis litteris numeralibus eundem annum exactissimè refert: *QVasI CeDrVs eXaLtata sVM In LIBANO. Ecclesiastici 24. cap. v. 17.* Inferius autem ad devotionis excitandum affectum hoc dytichon legitur:

Hic Puer, hæc Virgo duo sunt miracula Cæli:

Est hæc Virgo Parens; est Puer ille DEUS.

Turris cum
duabus tinti-
nabulis.

IV. Reliquos novæ Ecclesiæ parietes decorabant diversorum mysteriorum picturæ & quorundam Sanctorum imagines. Rebus ita constitutis opere ligneo imposita fuit modica turris duabus sonora campanis, quarum major trecentas viginti quatuor libras, minor autem non minus quam centum appendebat. Ad ingressum Ecclesiæ pro vetere Christianorum more crater stabat pilæ impositus, iustri undæ asservandæ dedicatus. Hoc itaque templum, quamvis exiguis esset circumscriptum limitibus, nobilem gratiamque faciem præseferbat, ita ut solo suo conspectu ingredientibus tenerum pietatis sensum afflaret, & suo nitore præsentis Numinis majestatem testaretur.

Translatio
SS. Euchari-
stie.

V. Solemnis proinde adornata fuit Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti in decentiorem locum Translatio. Ad hanc magnificentiore pompa peragendam rursus invitati fuerunt Eminentissimus Cardinalis Kolloniczius, & Celsissimus Princeps Ernestus Episcopus Viennensis; quos nostri suppliciter rogârunt, vellent ipsi pro suo arbitrio diem & horam Translationis decernere; majorem siquidem in modum nostra familia Reverendissimis hisce Principibus se devinctam profitebatur, quorum favore ac beneficiis res nostræ potissimum effloruerunt. Et illi quidem benevolè precibus nostris annuerunt, seseque, ut Ordinis nostri incrementis consulere, Translationi adfuturos promiserunt, quam in sequentem Dominicam, id est, vigesimam primam Augusti (ut a forensibus negotiis non interpellarentur) consonis suffragiis distulerunt. Certa hujus rei fama inter Optimates ab ipsis hisce Ecclesiasticis Principibus diffusa, protinus etiam in vulgus emanavit, cujus magna pars huic solemnitati interesse cupiebat. Hæc inter lugubris allabatur nuntius, quò ferebatur INNOCENTIUM XI. Sanctissimum Pontificem, Maximum sui sæculi Decus, vitæ Sanctimoniâ insignem, vigilantissimum Universalis Ecclesiæ Pastorem, Patrémque Piissimum pridie Idûs Sextilis in Domino obdormivisse. Erat is de universa Republica Christiana, nec non de nostro Sacro Ordine optimè meritus; Sanctissimis in Ecclesia DEI Pontificibus accensendus, in vita & post mortem innumeris claris miraculis; communi opinione dignus, cui in altaribus ob virtutum præstantiam sacri aliquando honores decernantur.

Obitus IN-
NOCENTII
XI. Summi
Pontif.

Ejus breve
Encomium.

Translationis
solemnitas.

VI. Illuxerat tandem tot votis expetita dies, quæ huic celebritati peragendæ præstituta fuerat. P. Præses primas suas curas eò converterat, ut novum Templum consveto ritu Ecclesiastico lu-

lustraret. Vix ille hanc functionem ad calcem perduxerat, dum Eminentissimus Cardinalis cum Celsissimo Principe Episcopo Vienneſi, Harrachio Comite aliisque Proceribus adesse nuntiatur, qui pia quadam alacritate convenerant, ut Sanctissimam Eucharistiam in majus Templum comitarentur. Horâ competenti Celsissimus Princeps Episcopus sacris indutus vestibûs ad aram veteris Sacelli se contulit, Eucharisticam Hierothecam de altaris Sacrario produxit, eaque in altum sublatâ, hymnum Ecclesiasticum cantare coepit: *Pange lingua*, quem decem nostri Religiosi (plures siquidem nondum aggregati fuerant) accensos cereos in manibus gestantes, & supplicationis cruci circumfusi cantu exceperunt, lætisque vocibûs hymnum illum cantârunt. Hôc, ut ita loquar, functionis hujus prosceniô absolutô solemnî Processioni initium datum fuit. Agmen ducebant nostri Religiosi recto ordine per aream arboribûs consitam inter opacas viridantium frondium umbras lento gradu procedentes. Hos secutus est Celsissimus Princeps Episcopus pontificali ornatu decorus Eucharisticam Theothecam præferens, cujus vestigia presserat Cardinalis cum Proceribus & Dynastis. Extremum locum ingens promiscuæ plebis multitudo occupavit, & longo sirmate religiosam hanc pompam conclusit. Perventum est ad novellam Ecclesiam ardentibûs cereis magnô undique numerô radiantem, in qua splendida hæc supplicatio finem habuit, & Sacra Eucharistia pretioso throno imposita fuit. Quô factô Idem Princeps Episcopus ad Divina peragenda Myſteria se accinxit, primûsque in novo Templo Incruentum sacrificium immolavit, cui tres alii nostri Ordinis Sacerdotes successerunt, & in eadem ara æterno Patri nostræ Redemptionis hostiam obtulerunt.

VII. Hæc dum in Ecclesia peraguntur, juxta illam memorabile & futuris sæculis mirandum pietatis atque demissionis exemplum in scenam productum fuit; Eminentissimus enim Cardinalis Kolloniczius extra fores Ecclesiæ a dexteris, & Excellentissima Comes Harrachia intra januam a sinistris argenteas patinas manibûs tenentes pro Ecclesia & futuri Cœnobii ædificatione ab exeuntibus stipem corrogabant, insolitâ hisce regionibus, nec visâ, neque auditâ hæctenus Nobilissimarum Personarum pietate ac animi demissione, quam unicè tenerrimus erga Sanctissimam TRINITATEM & Sacrum Ordinem nostrum amoris affectus elicere valuit. Virtus sanè heroica cum sui vilipendio & Divinæ gloriæ conjuncta zelo: admirabile profectò Angelis, hominibûsque spectaculum, & actus cœlesti præmiô ab infallibili veritate promissô dignissimus, quô illos post funera nunc potiri minimè ambigimus; si enim calix aquæ frigidæ egenti porrectus non recedet irremuneratus, quomodò fieri posset, ut tam grande ac insigne virtutis prodigium maxima in cœlis mercede non afficeretur? Quis dubitet illos jam pridem immarcescibilem gloriæ coronam, æternûmque cum DEO Regnum & gaudium obtinuisse?

VIII. Absoluta itaque solemnî Translationis festivitate inenarrabili spiritûs consolatione repleti sunt universi. Gaudebant

1689.

Missa Sacrificia.

Card. Kolloniczius & Com. Harrachia ad Ecclesiæ fores pro Ecclesiâ & futuro cœnobio elemosynam rogant.

Matth. cap. 10. v. 42.

Universi consolatione repleantur.

1689. Principes & Optimates suas eleemosynas benè collocatas esse, sibi que tam felicem de DEO benè merendi occasionem obtigisse. Non minoribus gaudiis incedebant cives, qui cum plebe læto murmure huic operi applaudebant, cujus beneficiò augustius Templum, in quo tam commodè Divinorum Mysteriorum possent fieri participes, nacti nunc fuerant. Nostros quoque par tenuit exultatio, quòd Templum, Odeum & Sacrarium brevi temporis intercapedine largò Divini muneris beneficiò sint consecuti.

Quantum Al-
rare JESUS
Nazareni.

IX. Habitatio nostra etsi parùm aut nihil ad exactam Regulæ præscriptionem referret, & quibusdam insuperabilibus impedimentis etiãnum obnoxia foret, apprimè tamen suis incolis satisfacit, qui successu temporis meliora sperabant, omniãque incommoda brevi desitura haud ex vano augurabantur: Ut autem præsentis rerum statui nonnihil consulerent, ligneum ex asseribus ambulacrum construxerunt, quò domus cum odeo jungebatur, faciliórque aditus ad Templum pandebatur. Nec multò post Ecclesiæ ex latere Evangelii propè januam rupto arcu Sacellum aliud levi sumptu additum fuit, Imagini JESUS Nazareni, ante septennium in Africa e Maurorum injuriis lytrò vindicatæ, & in nostro Madritensi Asceterio publicæ venerationi expositæ dedicatum, quæ eandem cum suo prototypo formam referebat. In hoc Sacello altera janua visibatur, quæ Sacrarium accessuris viam aperiebat, aliòsque haud contemnendos usus in fortuitis eventibus, & peragendis Ecclesiasticis muneribus præstabat. Juxta ad iustralis undæ fontem in mediocri columna alia statua sesquicubitalis ferè magnitudinis Matrem Dolorosam CHRISTUM Filium de cruce solutum in gremio brachiis complectentem representans lapide effigiata prominebat, quæ post varias vicissitudines tandem in Cœnobium translata piè colitur, de qua alio in loco fusior scribendi occasio recurret.

Statua SS. PP.
NN. JOAN-
NIS & FE-
LICIS.

X. Præterea in ara principe paulò infra memoratam Sanctissimæ TRINITATIS imaginem ex parte dextra in basi aliquantum humiliore, justâ tamen symetriâ, collocatum fuit elegans simulacrum Sancti Fundatoris nostri JOANNIS de MATTA, unâ manu vexillum gestantis, in cujus sinuoso flexu hæc inscriptio legebatur: FIDEI CATHOLICÆ PROPUGNATOR, MARIANÆ PURITATIS DOCTOR, ORNAMENTUM TRINITARIÆ FAMILIÆ, ET CAPTIVORUM CHRISTIANORUM LIBERATOR, altera verò manu librum præferentis, cui Templum & Cœnobium insidebat, velut Ordinum Fundatoribus in tesseram appingi solet. Propè basim Academicum Parisiensis Doctoratûs Insigne jacebat, Laurea videlicet Theologica. Huic ex altera parte simili opere & æquali proportione oppositus stabat S. P. N. FELIX VALESIVS ad Sanctissimam TRINITATEM oculos & manum unam cum catenis attollens pro captivo juxta adgeniculante patrocinantis figuram exhibebat. Plantis ejus additum sceptrum & corona, Regiæ nimirum stirpis ejus & Natalium signa, quæ pro cruce Domini commutaverat. Utraque statua ori-

originem suam debet Stannetto celebri quondam in urbe Viennensi Statuario, quibus majus deinde ex coloribus decus accessit, ipsi quoque vestimentorum extremitatibus aureo lemniscò undique micantibus. Cum verò paulò sint altioris staturæ, post evacuationem veteris Ecclesiæ in majus Templum delatæ sunt; nunc singulæ in duobus locis, quibus in dormitorium ascenditur, gradus bellissimè ornant. Omnia hæc ipsa sua novitate & peregrina rerum facie singularem nostræ Ecclesiæ admirationem conciliabant. Cæterum ne hisce immoremur diutiùs, & fortè ad fastidium hujusmodi minutiis recensendis insistamus, paucis absolvam: modestè culta omnia, elegantiâ & nitida pietatem accedentibus instillabant. Fuere quoque non pauci, qui ad ingressum sacræ ædis insolitum sensere animi motum, falsique sunt postmodum, sibi videri, hanc esse domum DEI & portam cœli, ad quam cœlestium gratiarum favores impetrentur.

XI. Relatum est a fide dignis, in eadem priùs domo, quæ nunc in nostram conversa fuit Ecclesiam, non multos ante annos, quàm nostri illam in hunc usum aptare cogitabant, habitasse quamdam mulierem virtutis opinione comendatam, eamque pluribus continuò noctibus somniasse, versari se in Templo quodam ignoto, & preces fundere quàm devotissimè. Evigilans illa somnium non sinè tenera mentis exultatione enarrabat: anceps tamen, quòd se nescire dictitaret, an hujusmodi somnii frequens iteratio quidpiam sibi futuri ominis portenderet? diurnarum siquidem cogitationum materia seges est fœcunda somniorum. Illi, qui præ cæteris sibi sapere videbantur, increpabant eam dicentes, somnium esse Morphei ludibrium, nihili faceret ineptias phantasiæ. Alii, ut præcox quorundam est interpretatio, divinabant, id ipsum ei vicinum ex hac vita transitum & mortis dormitionem præsignificare. Nemo tamen omnium ariolatus est ex somnio, has ædes aliquando in Ecclesiam transíturas, quod illa reverà somniavit, ut secutus deinde eventus comprobavit. Somnia a DEO aliquando, vel a bonis Angelis ad ipsius DEI revelandam gloriam immitti constans est assertio Theologorum. Id ipsum ex sacris Literis perspicuè colligitur, quæ non uno in locotalium somniorum mentionem faciunt. Nec desunt, qui Stygiis larvis idem attribuunt. Quis? qualisque genius mulieri hanc in somno moverit speciem, nunc post factum divinari faciliùs potest; certum enim esse videtur, ea, quæ superiùs retulimus, a malo spiritu minimè processisse; sed futuros rerum eventus mulieri per somnium istud divinitus, ut bene reor, a bono genio prænuntiatos fuisse.

XII. Alterum huic non minore fide dignum, & manifestum cum Sanctissimæ TRINITATIS in dispensandis favoribus Gloria conjunctum duxi ex comperto testimonio subnectendum. Matróna fuit, cujus unica proles, adeoque magis dilecta gravissimò sub idem tempus morbo laborabat: ejus salus, si humanæ vires spectentur, conclamata censebatur; accessio siquidem phrenensis & sensuum convulsio instantis mortis haud obscura indicia

Ecclesia hæc priùs in somno ostensa.

non hinc
laço mor
-i somni
-vntatit
-militi
-ad de
-dichobis

Infans ad Ecclesiam nostram votò commendatus a periculo morbo liberatur.

1689.

præferabant. In rerum jam non ancipiti discrimine lugenti matri in mentem venit opem Superum advocare. Moribundum proinde infantem ad novam Ecclesiam nostram devovit, & proles e Libitinæ faucibus erepta mirabiliter convaluit, amissamque sanitatem e vestigio recuperavit, cunctis, qui ejus morbi symptomatum & periculi erant conscii, attonitis, ac ingenti admiratione defixis. Mater voti memor prolem cum argenteo ejusdem simulacro ad novam hanc Ecclesiam lætabunda deduxit, eamque, ut pro accepto beneficio se gratam exhiberet, Divinæ Majestati obtulit. Id deinceps pluribus evenisse, qui hic in calamitatibus refugium, aut in necessitatibus auxilium invenerunt, quamvis ista singillatim annotata non fuerint, votiva tamen signa & appensæ tabulæ luculenter testantur.

C A P U T XIII.

In admittendis ad Ordinem Tyronibus obstacula quædam removentur. Horrida cum insolita grandine tempestas.

Ordinatæ res domesticæ.

Impedimentum, ne ad Ordinem suscipiantur, qui descendunt ab heretodoxis.

Limitanda Constitutio videtur Patribus.

I. **D**UM ita DEUS suæ clementiæ favoriis initia nostra provehit, Patres vicissim fuere solliciti, ut DEI cultum promoverent, regularis vitæ rigorem inducerent, Ordinis tyrones rectè instituerent, iisdem laudabiles Religionis virtutes & consuetudines implantarent, exercendo Redemptionis Instituto adaptarent, ad ardua quæque tum verbò, tum exemplò accenderent, probarent, exercerent, docerent, animarent, & demùm pertentarent omnia, quæ ad Sanctissimæ TRINITATIS Honorem & Gloriam, Ordinis stabilimentum & decus, ad propriam suorum imprimis, & proximorum spiritualem salutem conducere videbantur. Hæc inter molimina non unum, ut in rerum initiis frequenter accidit, Patribus sese objecit obstaculum; ex quibus haud postremum locum obtinuit, quòd secta Lutheri magnam Septentrionis partem pervaserit, eamque pestilentissimæ doctrinæ virulentiam infecerit. Etsi verò a nostrorum avorum memoria speciali imprimis DEI favore, & Austriacorum deinde Principum solertiâ, curâ & studiò erga fidem orthodoxam non paucæ Regiones postliminiò hoc virus evomuerint, comperiebantur tamen eorum posteris, quos nunc ad Sacri nostri Ordinis professionem admittere oportebat, ut plurimum a Lutheri affectis rectâ generationis lineâ descendere; rarus namque fuit, & corvo simillimus albo, qui avum, aut certè atavum nactus non fuisset hujus contagionis labe afflatus. His verò natalibus rigidè adversabatur canon ille, qui vetat, ne in Sacrum Ordinem nostrum suscipiantur, qui a majoribus hæretica pravitate corruptis descenderunt. Sed cum hac ratione plerique ab ingressu Sacræ Religionis nostræ arcerentur, aut eorum receptio fastidiosæ ac

mo-

molestissimæ disquisitioni subiceretur, visum fuit Patribus hac de re semel iterumque in Ordinis Comitibus deliberantibus hujus Sanctionis clausulam in Provinciis Septentrionalibus esse prorsus abrogandam. Sapientissimum fanè decretum, quò impediatur, ne circa professionis validitatem posset dubium suboriri, quod turbas sæpè ciere solet sacris cœtibus nimium perniciosas. Pro majori autem præsentis materiæ elucidatione libet hanc ipsam Generalis Definitorii declarationem subnectere, inferius, annò nimirum hujus Sæculi nonagesimò secundò, ad majus robur huic decreto adstruendum, & omnia dubia stirpitùs euellenda daturi Sedis Apostolicæ confirmationem. Cæterum declaratio dicti nostri Definitorii hīs verbis intimata fuit:

1689.

Vide lib. 2.
cap. 8.

BENEDICTA SIT SANCTISSIMA TRINITAS.

F. Joannes a S. Antonio Definitor Generalis & Secretarius Definitorii certifico, in Definitorio celebrato in conuentu nostro Madritensi undecimâ Julii anni millesimi sexcentissimi octogesimi noni esse decretum tenoris sequentis: Item confirmat Definitorium Declarationem, quæ facta est ab eodem Definitorio quinta mensis Januarii anni transacti millesimi sexcentissimi octogesimi septimi Sessione quarta, & illam magis expressit sequenti formâ: In quantum Constitutio nostra capite 40. Constitutionum §. 4. numerò 2. nobis facultatem præbet declarandi dubia, quæ in ipsis Constitutionibus occurrerint, in tantum intendimus, quòd Constitutio capituli 42. §. 2. numerò 1. quæ mandat, ne admittantur illi ad professionem nostri Ordinis, qui per lineam rectam descendunt, a Judeis, Mauris, Mauriscis, Hereticis, & Mahometanis, non debeat intelligi de alia Natione, quàm de Hispanica, cujus respectu dicta constitutio approbata fuit a Sua Sanctitate CLEMENTE X. annò elapsò 1676. dum nostra Religio nulla habuit cœnobìa extra Hispaniam. Cùm autem instituere cœperit annò elapsò 1686. in Regno Poloniae & Imperio, ubi multi sunt boni Catholici, quorum ascendentes habebant aliquas notas præmentionatas dictæ nostræ Constitutionis, & non sit materia, quæ obstet in aliis Ordinibus, ne hujusmodi subiecta admittantur ad professionem; adeoque nos conformantes cum aliis Religionibus, secunda vice hanc facimus declarationem, cum qua bonas, firmas & stables professiones acceptamus eorum, qui Hispani non sunt, & qui deinceps profitebuntur in sacra nostra Religione, etsi aliquo tangantur defectu, quem dicta continet constitutio, quasi in ea non comprehenderentur. Et ad majorem

Declaratio
N. Definitorii
Generalis.

Definitorium
Generale de-
clarare potest
dubia.

Sunt boni
Catholici,
quamvis de-
scendant ab
Hereticis.

Acceptantur
eorum profes-
siones validæ.

1689. firmitudinem decrevit Definitorium, ut a Sua Sanctitate, vel a Sacra Congregatione petatur ejusdem Confirmatio, velut constat ex libro nostri Definitorii, ad quod me remitto; Et ad hujus veritatem idipsum confirmo in hoc nostro Conventu Villa Madritensis octava Augusti Anno 1689.

Fr. JOANNES a S. ANTONIO Definitor
Generalis & Secretarius.

Eodem die,
quò Decretum
est editum,
horrida Vien-
nae tempestas,

Arte dæmo-
nis, ut ple-
rique judicā-
runt.

Palmerius ad
annum 1470.

Tempestatis
ejusdem de-
scriptio.

II. Sic itaque exigente præsentis temporis necessitate, donec a Sede Apostolica hoc Generalis Definitorii Decretum Diplomate confirmaretur, plenumque robur adipisceretur, maturè ac sapienter præcautum & consultum est dubiis, quæ indè emergere potuissent: præoccupatæ sunt quoque sinistrae machinationes subinde orituræ, fremente licet avernò, qui opima sibi spolia detrahi mœrebat, & crudius suo regno bellum indici non ex vano ariolabatur. Hoc sanè Decretum stygio ceraestæ bilem adeò movit, tantamque in eo indignationem excitavit, ut sui propemodum impos, nec clandestinis damnis contentus, quibus alias clades suas ulcisci consuevit, ad externum quoque furorem proruperit, veluti ex sequenti eventu clarissimè patebit; eadem namque die undecima Julii, quâ, ut superius annotatum manet, hæc Declaratio a nostro Definitorio Madriti in Hispania expedita fuit, Viennæ in Austria tam horribilis tempestas desæviit, quâ immemorior, aut truculentior a longa retrò hominum memoria nunquam inspecta fuit, neque deinceps, quantum ex miti regionis hujus climate divinare licet, facile conspicietur; quod citra controversiam innuit, eam in sævissima rabidi dæmonis officina proculsam fuisse. Memorat quidem Matthias Palmerius inter memorabiles eventus suorum temporum Annò Domini millesimò quadragesimò septuagesimò Romæ in principio Junii grandinem insolitæ magnitudinis cecidisse, cujus grana duodecim uncias appenderant, hinc autem multò majora comperta fuerunt. Sed ut tanta res meliùs cognoscatur, reliquas hujus tempestatis circumstantias succinctè referam. Eæ ità se habent. Cùm ad undecimam Julii meridies præter solitum æstualet, sudumque cælum micantem faciem lætè ostentaret, inclinante jam sole vehementissimus Africanus e stygiis fortè cavernis egressus aërem fœdè permiscuit, spissaque intumescente nube nigra, & subinde candicante, gravidaque interdum quasi fuligine atrata, ceu obscurò quòdam sipariò Solem e conspectu hominum eripuit. Subitò, & ad horrorem omnium tam violentus turbo subortus est, ut obvia pleraque subverteret & disjiceret. Asperabat ejus furorem aura frigidior, quam excepit grando, imprimis rarior hinc inde ingentibus bobat, & super ædium tecta delapsa non minorem fragorem excitabat, quàm si crepitante saxorum imbre impetita fuissent. Neque tamen malum hinc substitit, sed quasi ad majorem stragem per-

perpetrandam brevi respiratione vires armasset, ita hæc horrida grandinis procella post modici temporis intervallum toto impetu irruit, multoque auctiore strepitu terram & cuncta cætera infestans omnes ingenti timore perculit. Et illa quidem non tantum vitra fenestrarum, quæ nihil est fragilius, confregit, sed (quod mirere) ligneos quoque earum margines, in quos spiritus ille procellarum irruerat, violenter discerpit, valvas fidit, tegulas & tectorum imbrices contrivit, ac disjecit: in hortis olus omne vastatum, in viridariis fructus cum frondibus abrafi: in agris segetes jam ad maturitatem flavæ, & alicubi etiam demessæ, quasi securibus dissectæ apparuerunt: quinimò pecora unâ cum pastore in campo enecta fuisse fama tulit: aurigam quoque memorant in via cum duobus equis grandinis concussione interemptum. Pilam hujus grandinis unam a curiosis bilance examinatam ultra libram aliquot uncias appendisse compertum fuit. Cito tamen, ut in motu vehementiore usuvenit, atrox hæc tempestas deferbuit. Nostri sub idem tempus in ædificanda nova Ecclesia occupabantur, nemo tamen operariorum, quod DEI protegentis favori dandum est, læsus, aut quidpiam adversi passus fuit, opportunum adhuc tempus nacti se in tutum recipiendi. Neque aliud damnum nobis intulit, nisi quod in extanti adhuc primitivo Sacello specularia fenestrarum omnia excusserit, & unum earum ligneum marginem per medium confregerit. Patres, qui recenter advenerant, ad noxiam adeò tempestatem cohorruere, rati, Austriam hujusmodi terroribus frequentius infestari, unde & propediem ad Hispanias remeare cogitarunt; sed ab amicis edocti, minimè regionis id genium aut vitium esse, sed præternaturæ cursum, aut fortè maleficiò, aut fraude dæmonis, quod proclivius credebatur, ab hominum memoria inauditam hujusmodi procellam accidisse, consilium mutarunt. Pronum fuit inde conjicere, ab irati Acherontis machinationibus insolitum hunc concitatum fuisse turbinem, qui idcirco furorem suum tanta sævitie despumavit, ut de sancito eadem die Decreto, dolos ipsius & astutias nonnihil præoccupante, se vindicaret: id tamen decretoriè affirmare, cum meum non sit institutum, penès prudentis lectoris judicium in medio relinquo.

III. Huc quoque & ad hujus anni Generale Definitorium pertinet, quod licet Viennæ unicam duntaxat domum obtinere-mus, eamque, quod rerum initiis ferè cognatum est, valdè inopem, & a rebus necessariis parcissimè instructam, electus tamen fuerit in captivorum Redemptorem P. Maurus a Conceptione. Tantâ curâ Ordo noster semper incubuit ad primarium suum Institutum excolendum, ut vix nata prima domo simul etiam velut in propriam possessionem Redemptio Captivorum introduceretur. Dies decima octava Decembris fuit, quâ mandatorum litteræ ea de re Viennam advenere. P. Maurus verò delatum sibi Redemptoris officium ingenti prorsus fervore suscepit, cœpitque satagere, ut Urbi Viennensi primum Redemptionis spectaculum veluti quoddam sperandorum fructuum præludium quantocyùs

Primus captivorum Redemptor eligitur.

Cura exequenda Redemptionis.

1689. exhiberet : atque hoc ille propositum suum tam indefessa sollicitudine urfit, ut annò integrò nondum elapsò profectionem in Tartariam ad redimendos captivos jam inchoaverit, quemadmodum in libri sequentis principio pluribùs visuri sumus.

CAPUT XIV.

*Domus nostra a civium oneribus eximitur, & situs
cujusdam liberi fundi Donatione ab Augustissimo
LEOPOLDO I. Rom. Imp. ampliatur.*

Fundus nos-
ter a civis
oneribus exi-
mitur.

I. **H**Æc inter, dum nostri Divinæ Gloriæ, animarumque saluti pro viribus intenti sumptus omnes, quos corrogare valebant, in acquisitæ domûs instaurationem, & necessaria utensilia comparanda profundunt, Inclytus Magistratus Urbis Viennensis de antiquis Juribus suis sollicitus cœpit nobis ultrò negotium facere, fructusque requirere, ad quos empta recenter domus nostra pro sustinendis communibus Reipublicæ oneribus obstricta fuerat, utpote, quæ singulis annis unum supra triginta florenos Rhenenses vectigalis nomine pendere tenebatur. Exigua quidem hæc erat pecunia, non tamen nostris, quos extrema pauperies huic oneri ferendo impares reddiderat: Supplices itaque Magistratui facti enixis precibus contenderunt, ut impositum censum minueret, ac dimidiam ejus partem condonaret, polliciti, alteram medietatem quot annis ab se religiosè persolutum iri, quamvis satis prospicerent, hoc etiam onus sibi vix tolerabile fore, idque ex prægnantibus hisce rationibus: quòd nulli stabiles redditus nobis suppetant, & præterea ex Sanctæ regulæ nostræ præscripto obligemur tertiam omnium nostrarum eleemosynarum partem in captivorum Redemptionem seponere: addebant pariter novam hanc Ordinis Coloniam in magnam Urbis & Reipublicæ Christianæ tam spiritualem quàm temporalem utilitatem cessuram, ut ei proinde hæc gratia haud gravatè concedi possit. Renuit quidem a principio Magistratus Viennensis, causatus Turcici belli magnitudinem, cui ritè continuando immensum sumptus requirerentur, adeoque omnia pecuniaria subsidia pro sustentatione Cæsarei militis minutim essent coacervanda; in id tamen, ut precibus nostris aliquid tribueret, benignè consensit, ut semel quingentos florenos Rhenenses in publicum ærarium deponeremus, & sic deinceps a quavis exactione immunes maneremus. Insignem agnovimus in hac resolutione favorem & pietatem Inclyti Magistratus. Sed unde nostri tantas opes depromerent, ut hanc pecuniam persolvere valerent? Rursus igitur ad preces conversi Magistratum orârunt, velit inopiam nostram benignis oculis intueri, & pro sua pietate aliquam hujus Summæ partem nobis remittere, cum facultatum nostrarum tenuitas multò sit imbecillior, quàm ut tantam nummorum vim proferre queat. Illi

mise.

miseriçordiâ moti ducentos florenos nobis condonarunt, ita tamen, ut trecentos florenos integrè penderemus, quibus in futurum perpetuò a solitis oneribus Domui annexis exempti dignosceremur, ac præterea ob Dominium directum, quod inclytus Magistratus ex antiquo jure in fundum habet, quotannis in Autumno circa festum S. Michaëlis Archangeli triginta nummos, quos cruciferos vocant, & post decem annos totidem florenos solveremus, idque in perpetuum ob jus Domini directi, quod ad Magistratum pertinet, & *Emphyteusis* vocatur. Favori & obligationi simul non sine grati animi significatione consensimus, & conquistis facultatibus æs ritè dissolvimus, receptâ syngraphâ, quæ perpetuæ exemptioni nostræ testimonium perhibet. Hæc scriptura expedita, firmatâque fuit vigesimâ septimâ Septembris ejusdem anni octogesimali noni.

II. Cùm itaque impetrata fundi exemptione ab oneribus civicis Magistratûs auctoritate emerissemus, Ecclesiastica immunitas nativo suo splendore deinceps in nostro Conventu gratiùs revivuit: cætera quoque nobis multò expeditiora evadabant. Animis proinde ad ideam futuri Cœnobii conversis loci situm accuratè metiebamur, qui licet in magnam longitudinem procurret, latitudine tamen laborabat, exteris ex utroque latere fundis coarctatus, ideoque ad perfectam formam & architectonicæ artis regulas haud facillè reduci valebat. Meditabantur nostri certâ fiduciâ opis Divinæ grandius Templum & non parvum Cœnobium extruere, quod aliorum his in regionibus princeps & quodammodò caput foret. Domui nostræ contiguus ex parte adhaerebat fundus non contemnendi spatii. Pertinebat is ad Sacram Cæsaream Majestatem, fueratque olim conditorium asservandis quadrigis & fœno Augustæ ELEONORÆ FERDINANDI III. Imperatoris bonæ memoriæ Viduæ deputatum, sed in nuperna Turcarum obsidione deustum, vastatûmque, parietinûs & ruderibus duntaxat extantibus, ante ac post excessum Augustæ suo squallore sitûque neglectum semper horruerat. Nullus erat usus illius, nec quemquam ejus restaurandi cura tangebatur, quia minimè necessarium videbatur. Nostri oculis in hunc locum conjectis perspicuè agnoyerunt, ejus accessione amplissimum nobis spatium obventurum, quò Templum & Cœnobium eâ formâ ædificare possemus, quam mente conceperamus, præsertim quòd locus ad Orientem & Septentrionem duplici latere suo publicam plateam obsideret, atque adeò desideratissimam opportunitatem Templi, ac Cœnobii majoris condendi præberet. Ut autem fas esset fundum istum in nostros usus convertere, imploranda nobis rursus fuit sæpiùs jam experta Cæsaris beneficentia. Quinimò ad expetendum fundum ita vicinum, ita opportunum, ita nobis necessarium non tantum hortabantur nos, sed etiam (priusquam alius nos præveniret, suisque precibus eum impetraret) impellebant amici: nihil non sperandum a munificentissima Cæsaris Liberalitate, cui Ordinis nostri stabilimentum, & augmentum in desiderio erat. Hæc igitur allecti fiduciâ supplici libello Suae

1689.

Situs loci ad formandam Ecclesiam & Cœnobium angustus consideratur.

Petit vicinus fundus ab Imperatore.

1689.

Augustissimæ Majestati nostram necessitatem humillimè exposuimus, fundumque nostro Cœnobio vicinum cum vetustis parietinis & lapsantibus ruderibus nobis donari poposcimus, quatenus locus infimis antea destinatus ministeriis in Divinæ TRINITATIS Templum commutaretur: id DEO fore gratissimum, maximi apud Superos meriti, nostræ verò inopiæ sublevandæ summè opportunum.

Patrocinia.

Cæsarei Equilis Præfectus comes Harrachius fundum perlustrat & examinat.

Rationes in favorem Ordinis.

III. Solitâ clementiâ petitionem nostram excepit LEOPOLDUS Cæsar, propenso alioquin favore nobis addictus, singularemque benevolentiam testatus spem bonam habere jussit. Remissus est pro more libellus ad Cæsareæ Camerae Consilium, quò pertinebat, cum in eo de facultatibus Cæsaris ageretur, ut matura deliberatione præmissa decerneretur, admittendane, an verò rejicienda hæc petitio foret. Marchio Burgomânius CAROLI II. Catholici Regis ad Cæsarem Orator, Comitem Rosenbergium memorati Consilii ex munere Præsidentem, apud quem Marchio gratiâ, amicitia & auctoritate plurimum valebat, nobis propitium reddidit, ideoque celerius, quam sperari poterat, petitio nostra in consilio relata fuit, quam, ut meliorem sortiretur effectum, dictus Comes Rosenbergius ad supremum Cæsarei Equilis Præfectum remisit, tanquam rem ad ejus officium & curam pertinentem, cui proinde injunxit, ut inspecta loci qualitate & conditione Consilium edoceret, an ejus donatio rebus Cæsaris incommodaret. Supremus eo tempore Aulæ Cæsareæ Hippocomus cluebat Excellentissimus comes Harrachius, qui ut plenè ac integrè muneri suo faceret satis, omnî sepositò partium studiò, æquitati solummodò intentus, loci situm accuratè examinat, sollicitè discutit, & personaliter fundum perlustrat, recognoscit, exquirisque universa ad illum pertinentia, ut omnia commoda exploraret, quæ rebus Cæsareis ex hujus loci possessione accedere aut decedere possent, ut fidelem ac incorruptum decet Aulæ Ministrum. Itaque libratis omnibus momentis comperit, ex situ illo nullam aut certè modicam utilitatem in Cæsarem redundare; quadrigas enim & fœnum multò melius nunc custodiri, quam olim hic custodita fuerant, cum in urbe ob locorum vicinitatem omnia ad obsequia Cæsaris sint promptiora, & ob incolarum frequentiam ab insidiis furuncolorum tutiora: Quamvis autem impræsentiarum etiam oculos ad futura tempora convertere oporteat, in quibus pro Rege, pro Archiducibus, pro Augustis viduis major erit adornanda curia, superesse affatim pro omnibus loca huic commodiora: addebat præterea majores, quam loci mereatur iniquitas, expendendos esse sumptus, si aliquando, quod vix futurum rebatur, vastatum illud ædificium quispiam restaurare cogitaret. Ideoque nec longius abesse, quin fundus ille Sacræ Majestati reputetur prorsus inutilis, & posse contingere, ut alteri cuicumque fortè minus indigo, aut promerito conferatur, qui pro liberi fundi privilegio tabernam vinariam ibidem in grande Sacri Loci præjudicium ædificet, unde lites & controversiæ religiosis hominibus semper exosæ, facili negotiò sub-

subnasci possent. Rationi itaque ac dignitati Cæsaris consentaneum esse, ut Sua Majestas hunc fundum pro construendo Sanctissimæ TRINITATIS Templo & Monasterio cedat, cum nulla in contrarium causa tam urgens excogitari valeat, ut hoc eis negetur. Demum conclusit sibi videri ad Divini Numinis Gloriam hanc Cæsaream gratiam Patribus clementissimè concedendam esse. Quæ rationes prolixius in tabellam relatæ ad Cameræ Consilium rediére.

IV. Inter reliquos peculiare favores, quos Excellentissimus Comes Harrachius quotidianâ ferè beneficentiâ in nos contulerat, sequens primum facilè locum sibi vendicat; cum enim eodem tempore Aula Cæsarea indicto Electorum & Principum Conventu ad iter in Imperium se accingeret, ut Serenissimus JOSEPHUS I. Rex Hungariæ ad Augustam Vindelicorum Rex æquè Romanorum renuntiaretur, & Imperiali diademate redimitus Augusti Patris in tractandis Reipublicæ gubernaculis Collega constitueretur, Comes Harrachius sub idem tempus plurimîs, iisque valde urgentibus negotiis distinebatur, qui licet curarum mole fermè opprimeretur, nulli tamen in tanta negotiorum multitudine pepercit labori, ut nostri quamprimùm desideriorum suorum composites evaderent. Statuit proinde temporis compendium inire, suâque auctoritate efficere, ut nostra causa ante instantem professionem ritè decideretur, qui sanè favor fuit inter singularissimos, & apertissimum paterni adfectûs indicium. Cæsare igitur in societate Augustæ Conjugis, & Regii Filii ad Imperialia Comitia tendente Supremum Cameræ Consilium de prædicto negotio nostro consultationem suscepit, omnique possibili industriâ & solertiâ, ut par est facere in rebus ad Cæsaris patrimonium pertinentibus, statum & qualitatem illius loci discussit. Ad extremum omnibus in utramque partem momentis exactè perpensis, conclusit tandem, posse Cæsarem citra præjudicium aliquod suarum facultatum huic petitioni subscribere, idque ob rationes superius a Comite Harrachio Supremo Cæsarei stabuli Præfecto expositas, factaque hujus rei Augustæ Vindelicorum coram Sua Majestate relatione Clementissimus Imperator, ut vetera beneficia novis cumlaret, ex innata pietate annuit, & fundum a facultatibus suis sequestratum nobis munificentissimè elargitus est; atque in hunc finem Decretum edidit, & ad Cameræ Consilium direxit sequenti formâ:

Comitis Harrachii in accelerando negotio favor.

Resolutio Cæsaris.

LEOPOLDUS.

Postquam Reverendis Patribus Excalceatis Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum combustum horreum in platea (ita dicta) picarum Vienna extra Urbis mœnia, quod ante obsidionem pro conservandis nostris curribus serviebat, pro aedificatione Ecclesie gratis cessimus: unde mandamus vobis clementissimè,

1689. *Et volumus, ut vos impetrantibus id non solum per assurationis Decretum notificetis, sed etiam mandetis alicui, qui ex Parte Nostra situm & horreum praedictis Religiosis tradat, & consignet. In hoc sit Voluntas Nostra &c. Augusta Vindelicorum die 19. Octobris 1689.*

Pro beneficio
gratiarum ac-
tio.

Augustissima
Domus Au-
striae nostrae
Provinciae
Fundatrix.

P. Joannes
ad fundandū
Venecias de-
stinatur.

V. Sanctissimæ ac Individuæ Trinitati ubique personent cum perpetuis laudibus Honor & Gloria; Pientissimo Cæsari LEO-POLDO I. (cujus anima cœlestibus deliciis perfruatur) Benedictio & Gratiarum actio, totique Serenissimæ Austriacæ Stirpi pro tam excellenti munere nobis collato perpetuæ accrescant prosperitates, sexcentis felicitatibus cumulatae. Porro cum ex Donatione fundorum gloriosum Fundatoris nomen resultet, nemo facile in controversiam vocaverit, spectatis tam multis & magnis beneficiis, quæ Augustissimus hic Monarcha Ordini nostro exhibuit, utpote, cujus incrementa & propagationem in suis Regnis & Provinciis plusquam Paternâ benevolentiam semper promovit, quod hucusque eadem Augustissima Domus continuata favorum serie facere non desinit, nemo, inquam, in controversiam revocabit, gloriosissimos Austriacæ Stirpis Monarchas non solum Cœnobii Viennensis, verum etiam totius Provinciae Josephinæ Fundatores censi debere, quod nos etiam ultrò profite-mur, eosque hęc Titulo colimus ac veneramur. Quamvis autem Titulus Fundatoris post se trahat Jus Patronatus, istud verò consuetis solemnitatibus minimè inductum fuerit, nec reciprocis obligationibus sese Provincia nostra Augustissimis Imperatoribus obstrinxerit; spontè suâ hæc tamen omnia coaluere sic, ut continuata beneficia (quæ nunc brevitatis causâ venerabundò silentiò prætereo) & exacta vicissim animorum nostrorum gratitudo non inferiora sint, sed facile cunctis Solemnitatum titulis æquiparari valeant, ut in sequentibus de iis frequens nobis recurret oratio.

VI. Priusquam ad hujus anni finem properemus, breviter memorandum nobis venit, quod superius jam attigimus, nimirum P. Joannem a S. Augustino apud Majores Ordinis potestatem efflagitasse Venetorum ditioni Sacrum Ordinem nostrum inducendi, quæ non minori ejus necessitate quam Germania laborare videbatur ob cruentissimum bellum, quò hæc Respublica cum gente Ottomanna terrâ, marique committebatur, unde non pauci illius Domini municipes in miserrimam Turcarum servitutem inciderunt, qui vix alia ratione certiùs in libertatem afferri possent, quam nostrorum Religiosorum studio & operâ. Ad-diderat autem, se, cum ante biennium circiter Venetiis aliquantisper substitisset, haud obscuris indicis observasse propensos civium & Nobilium animos ad Ordinem nostrum complectendum. Qua de causa noster Pater Petrus a S. Michaële Major & Generalis Minister, cui nihil magis erat in votis, quam Ordinis propagatio, die vigesima secunda Octobris Madriti convocato Definito-

nitioriō Generali consuetis solemnitatibus P. Joannem a S. Augustino declaravit Procuratorem Generalem, cum plena facultate Ordinem nostrum in Provincias Serenissimæ Venetorum Reipublicæ subjectas introducendi. Hanc plenipotentiam, quam Procuratoriam vocant, Noster P. Generalis Minister eidem apto tempore Romam præmiserat, ut quodocunque illum Venetiis adesse contingeret, hæc ei confestim ab aliquo Religioso nostro deferretur, Religiosus verò ille socium ejus deinceps Venetiis ageret. P. Joannes, utprimùm de nostri P. Generalis Ministri voluntate certior effectus fuit, tota animi contentione in id incubuit, ut sibi Viennæ apud Magnates præsidia pararet, quibus postea Venetiis juvaretur. Conquisivit proinde a Viris Summæ Auctoritatis commendatitias epistolas, quas etiam liberaliter sanè obtinuit. Nos tamen reliquis prætermisissis hanc unicam referemus, quam Augustissimus LEOPOLDUS Imperator ad Franciscum Udalicum Comitem a Turri & Valsallina, suumque tunc temporis Oratorem apud Rempublicam Venetiarum exaravit, & ita sonat:

1689.

Conquisit
Viennæ com-
mendatitias,

LEOPOLDUS Divinâ favente Clementiâ Ele-
ctus Romanorum Imperator semper Augustus.

Imperatoris
Epistola.

Generose, Fidelis, Dilecte: Tibi jam antè constare non dubitamus, Patres Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Discalceatos, quorum Institutum est Christianos ex barbarorum servitute redimere, in Provincias Nostras Hereditarias admissos esse, concessa ipsis in suburbio Viennensi Monasterii exstruendi facultate; Desiderant id ipsum sibi ab Illustrissimo Dominio Veneto concedi, Nostramque hunc in finem interpositionem adjectò libellò supplicì demissè flagitant; quam negare vel inde nolumus, quòd memoratum Institutum non minus pium, quàm laudabile, & exemplaris vitæ probitas eos mirum in modum commendat: Desiderium proinde dictorum Patrum Nomine Nostro nacta opportuna occasione, spèque effectus boni affulgente promovendum suscipies assistentiâ tuâ ipsis præstò futurus.

Datum Augustæ Vindelicorum die 28. Decembris 1689. Verùm ut sunt humana consilia variis vicissitudinibus obnoxia, supra recensita Nostri P. Ministri Generalis facultas cum mandatorum instructionibus Romam quidem pervenit, sed ibidem, nescio, quò fatò detenta fuit, ubi etiamnum in archivo conventûs S. Caroli ad quatuor fontes de Urbe asservatur. Et Epistola Cæsaris in originalibus Viennæ apud nostros in arcanis scriniis latet. Cur autem ea expeditio subitò evanuerit, satis exploratum non habeo: id pro comperto affirmare possum; venerandum illum Patrem nobiscum hic deinceps ad vitæ finem permanisse. Cæterùm annus iste lætissima coronide ad finem cucurrit, cujus tam auspicata

Omittitur ex-
peditio.

1690. fuere auxiliante DEO nostrae propagationis initia, ut plurimum annorum decursu vix, vel ne vix quidem similia sperari potuissent. Sed eò jam tandem aliquando relictò ingrediamur nunc

Coronatio
JOSEPHI Re-
gis Romano-
rum.

Fundi tradi-
tio.

Recognitionis
Scriptura.

VII. Annum a partu Virgineo millesimum sexcentessimum & nonagesimum. Mensis agebatur Januarius, cujus sextà & vigesimà Serenissimus Rex Hungarorum JOSEPHUS I. unanimi Principum Electorum suffragiò, Optimatum expectatione ac voto, totiusque Germaniæ jubilò Rex Romanorum magnificentissimà pompà renuntiatus, & pro recepto more Augustali diademate redimitus fuit. Quæ dum apud Vindelicos transiguntur, Vienne pervenit Cæsareæ Gratiæ ac Donationis, annò superiore nobis factæ, expeditum Decretum, quod tanquam legitimum, integrum, & nulla sua parte vel conditione deficiens recognovit supremum Cameræ Consilium. Hoc itaque tertiâ mensis Februarii Ministrum de gremio suo cum duobus Consiliariis, testibùs hujus facti futuris, ad nos ablegavit, qui Cæsareum illum fundum nuper petitem & exoratum præsentem quoque suburbano Judice ac Juratis inter consuetas solemnitates perpetuo jure nobis possidendum consignaret, quæ etiam omnia eadem adhuc die ante meridiem ritè confecta fuerunt, traditâ nobis super valida, firmâque possessione recognitionis scripturâ, quam de Germano idiomate in Latinum fideliter translata huic loco attexere libuit hîs verbis:

Postquam Sua Sacra Cæsarea Majestas Reverendis Patribus Exaltatis Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum exustum & vastatum horreum, in quo olim currus asservabantur, in platea picarum pro edificanda Ecclesia gratis cessit, & illis consignari clementissimè consensit, hinc relicta Inclita Cæsarea Aula Camera mandavit benignè per Decretum, ut eadem per suum Officarium præfatis Religiosis dictum horreum tradere, & consignare curret. Quod etiam ita factum est: quandoquidem hodie manè memorata Camera senior computista D. Joannes Gasparus Weidtmann Patribus illis suprâdictum horreum in presentia Judicis & Juratorum in præfata platea picarum actualiter cessit & consignavit. In hunc finem Religiosis illis hæc Recognitio nostræ Camera consiliariorum propria manu & illius consuetò Sigillò data fuit Vienna 3. Februarii 1690.

CAPUT XV.

Pro nostro Cœnobio fundamenta ponuntur.

I. **A**mpliatò fundò dilatata sunt quoque spatia charitatis, & grandis in DEUM concepta fiducia, quæ nobis spem fecit de quibusdam adhuc prementibus necessitatibus proximè eluèstandi. Tempus, cura, spes & patientia rebus quibusvis afflictis oppor-

opportunum adferre solet sive remedium, sive solatium. Ea hoc tempore erat Ecclesia nostra, ut ob commoditatem & affluentis populi devotionem in plures annos usum præbere posset, donec laxior aliqua in fundo recenter acquisito vastiore mole exurgeret. Bellè se ista habebant. Sed Religiosi nostri jam numerò tredècim ob arctæ habitationis angustias non paucis conflictabantur incommodis. Etsi verò meliore ac possibili modo, pendentibus per quinque hypocausta cortinis, separati rudia quædam cellarum simulacra decenter ac modestè incolerent, locus tamen servandis silentii legibus, & accuratæ tyronum educationi (rebus nimirum maximi momenti) non parùm adversabatur. Qua de causa Ichnographiâ Ecclesiæ & Monasterii ad architectonicæ artis regulas descriptâ, omnes in hanc sententiam abierunt, ut ædificii structura ibi inchoaretur, ubi præsentior necessitas præsentaneum remedium postulabat. Relictò igitur vacuò terræ spatiò pro Ecclesia construenda Monasterii fabrica decernitur. Quò consiliò probatò evulsa sunt rudera, ac de veteribus ruinis lapides eruti, iique in diversos cumulos digesti, ut pro jaciendis murorum fundamentis adhiberi possent. Convecta sunt plaustra calce & arenâ gravida, effosisque terræ visceribus omnia ad Primum Lapidem ponendum aptata fuère. Spes ad hæc aggredienda molimina in divite DEO, piorum beneficentiam movente, tantò firmior fuit, quantò majoribus experimentis comprobata. Nihil itaque de terrenis subsidiis solliciti Primi illi Patres curis omnibus eò collimabant, ut inculcata vitæ conversatione Regnum DEI unice exquireretur, & tyrones verbis ac exemplis ad capeffendum perfectioris statûs desiderium inflammarentur, religiosisque moribus solerter imbuerentur. Nec dubitabant, si ipsi sedulò in studio pietatis desudarent, cætera omnia juxta Increatæ Veritatis pollicitationem sibi cumulatissimè adjectum iri.

II. Geometricis octodecim pedibus effossa terræ profunditas per substratas tabulas ad ima præbuit descensum: quadratus Lapis planus & æqualibus angulis extentus disponitur, cujus superficiei crucis forma, quam Sacer Ordo noster in suis insignibus præferret profundius insculpta, ejusque cavitati alia consimilis ærea Crux inserta fuit, cui litteris solum initialibus sequentium verborum significationes incisæ visebantur; videlicet: Annò Domini M. DC. XC. Die xxiv. Maji Fuit Positus Iste Lapis In Constructionem Conventûs Fratrum Excalceatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum. His ita dispositis, ejus muneris peragendi honorem Celsissimo Principi D. Ernesto e S. R. Imp. Comitibus de Trauthson Episcopo Viennensi debitæ observantiæ ergò detulimus, demissè supplicantes, ut reliquis Ordini nostro collatis beneficiis hunc quoque favorem adjicere, & Primum Lapidem ædificandi Cœnobii fundamentis imponere velit, cum spe lactaremur minimè dubiâ, post tam gloriosum structuræ principium reliquam operis molem feliciter consurrecturam, brevique tempore ad fastigium perventuram, quod etiam propè ad miraculum ita evenit. Haud aspernatus

1690.

Habitant in
domo 13. Re-
ligiosi.De ædifican-
do Cœnobio
cogitaturFiduciâ in
DEUM.Primus lapis
ponitur.Ad primum
Lapidem po-
nendum invi-
tatur Princeps
Episcopus.

1690. est preces nostras Episcopus, sed solita benignitate illas gratanter admisit, diemque praefixit, quâ nos suâ praesentiâ honorare, operique manum admoveere constituerat. Ea fuit feria quarta post Dominicam Sanctissimæ TRINITATIS. Quâ, ut Sua Celsitudo ad nostram domum concessit, & duabûs ante meridiem horis magna cum pietate ad ima fundamenti loca descendit, Primum Lapidem benedixit, & solito ritu collocavit. Positus est autem Lapis in fronte ferè cœnobii nostri ad plagam Orientalem, cui nunc majores gradus, per quos ad dormitorium ascenditur, incumbunt. Priùs tamen, cum certum jam & indubitatum esset, Celsissimum Principem Episcopum adventurum, suâque manu Primum Lapidem positurum, nostri in schedula quadam initiales illas litteras, quarum superiùs mentionem fecimus, descripserunt eâ planè methodò, quam paulò antè Lectoris oculis subjecimus: ac deinde addiderunt, Primum hunc Lapidem a Celsissimo Principe Episcopo Viennensi positum fuisse. Hæc schedula Lapidi inserta, & ærea cruce obtecta, cum ipso Lapide fundamentis immerfa fuit.

Exordium fabricæ de quibus lapidibus?

Credita nomina dissoluta, unde & major nobis fides stetis.

Alia subsidia,

Prima fundatur memoria Missæ,

III. Sub his itaque faventibus auspiciis surrexit quotidie magis structura novi ædificii, quæ aliquamdiu illis lapidibus continuata fuit, quos nobis donati fundi Cæsarei rudera suppeditabant. His porrò deficientibus, cum aliæ nobis opes nullæ suppetere, de auxilio Sanctissimæ TRINITATIS confisi trium millium florenorum Rhenensium nomina contraximus, atque hoc ære operariis pactam mercedem quotidie persolvimus; nam cum debita priùs contracta fideliter diluissimus, major inde nobis fides apud exteros accessit, qui cum viderent nos in propria domo stabilitos, non dubitarunt nobis, quantumcunque vellemus, commodare. Hujus pecuniæ ope fabrica nostri monasterii strenuè promota fuit. Suppetias interim quoque attulit Viennensium pietas; Ordinis siquidem ac Instituti celebritate illecta & ejusdem incrementi studiosa, præsertim cum aliquot gentilium suorum ei jam adscriptos cerneret, alios autem propediem aggregandos sciret, larga manu nobis succurrit, suâque munificentia vires ad opus perficiendum adjecit. Enituit autem præ cæteris liberalitas Domine Eleonoræ Franciscæ piæ ac opulentæ Viduæ ex Nobilissima Lambergiorum Comitum Stirpe oriundæ, quæ consiliis Excellentissimæ Matris nostræ Comitissæ Harrachiae inducta, ut oblatam occasionem de Sanctissima TRINITATE in ejus pauperibus alumnis benè merendi in rem suam converteret, suis opibus nostram Ecclesiam locupletavit, & pro solatio, ac remedio suo perpetuam liturgiam cum perpetuo censu fundavit. Omnium eorum princeps, qui deinde hujusmodi pietatem secuti consimiles apud nos instituere memorias, atque adeò post mortem perpetua sibi suffragia, in cœlesti autem Regno æterna sibi præmia compararunt.

CAPUT

CAPUT XVI.

1690.

Annuae Theophoriae celebritati Viennae apud nostros
initium datur.

I. **N**ihil fuit antiquius & commendatum magis Ordini nostro, quam Institutionem Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti exquisitissima solemnitate celebrare. Multò prius ante ipsam institutam anniversariam ab URBANO IV. Pontifice Festivitatem INNOCENTIIUS hujus nominis Papa III. Primogeniæ illius a CHRISTO Institutionis causas eruditè non minùs quam eleganter ità exposuit: *Ut suam erga nos charitatem ostenderet, & nostram erga se charitatem accenderet, qui se dedit pro nobis in pretium, ipse tribuit se nobis in cibum; ut per pretium nos redimeret a morte, & per cibum nos aleret ad vitam, ut mortem nostram sua morte perimeret, & vitam nostram suâ vitâ nutriret.* Hactenùs Clarissimus ille Pontifex. Nos ad propositum gressus recipimus.

INNOCENTIIUS III. lib. 4. *Mysterios Evangelicæ Legis.*

II. Dominica dies erat, quæ Octavam Corporis CHRISTI excepit, eoque annò in quartam mensis Junii incidit. Hac itaque die, Sole jam ad occasum declinante, atque adeò immodicis caloribus valde jam imminutis e nostra Viennensi Ecclesia prodivit prima Theophoriae Supplicatio humili quidem, sed devotâ magis pompâ cum sola nostra religiosa Communitate paucis adhuc e plebe ac civibus præcedentibus, aut sequentibus, Hierothecam ferente Reverendissimò Dominò Gregoriò Mellicensi Abbate Ordinis S. Benedicti. Sequentibus autem temporibus postquam hæc annua devotio multitudini semper magis innotuisset, ut est gens Austriaca Principum suorum exemplò huic Mysterio colendo deditissima, ità crevit nobilium & civium confluxus, ut eâ recurrente die fidelium utriusque sexûs, omnis conditionis & ordinis multitudinem plateæ vix capiant. Peragitur nunc anniversariè ut summâ frequentia, ità quoque cultu longè splendidissimo, ac cito quotannis mitrato Præsule, qui pontificalibus insignibus ornatus Hierothecam per vicum ad quatuor ad hunc finem erecta altaria inter insignes phonsorum concentus & reclangentium tubarum festivos applausus defert, Nobilibus in hac sacra pompa Adolescentibus ex vicina Academia Statuum Inferioris Austriæ umbellam sustentantibus. Hos præcedunt ac sequuntur plurimi omnis sexûs, statûs, & conditionis homines cereas faces manibus gestantes, & devotissimo comitatu Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum circumducentes. Paucis: quidquid in nostro cœnobio elegans, aut pretiosum reperitur, totum ad augendum hujus solemnitatis splendorem, & promovendam fidelium devotionem tali die profertur; Hoc enim Divinissimum Mysterium est fons omnis Benedictionis, & totius futuræ nostræ felicitatis scaturigo.

Dominicâ post Octavam Corporis CHRISTI anniversaria solemnitas incepit.

Majore nunc solemnitate peragitur.

1690.

CAPUT XVII.

Brevis hodiernae Urbis Viennensis Descriptio.

Et Corollarium, in quo discutitur, utrum Ordo Sanctissimae TRINITATIS in his Regionibus proprias aliquando domos, fixasque sedes obtinuerit.

Propositum
narrationis.

I. **P**RO coronide hujus primi Libri, quamvis ad sequentium temporum narrationem pruriens jam calamus avidè festinet, operæ pretium, nec erudito Lectori ingratum fore putavi, si Topographicam aliquam descriptionem Urbis Viennensis subjecero, ejusque modernam faciem succinctò stylò delineavero. Succinctò dixi; quòd si enim omnia amplissimæ hujus Urbis ornamenta fusiùs aliquantò referre constituissem, finem nullum scribendi invenirem, & fortassis Lectori meo bilem moverem, quod in rebus vulgatissimis recensendis ejus patientià abuti præsumpserim. Dabo proinde operam, ut celebriora duntaxat cursim perstringam, ne quis supervacanei laboris me jure insimulare queat. Non ego autem istud nunc ago, ut fastidiosa disquisitione vetustissima hujus Urbis vocabula investigem, eaque velut ex suis ruderibus producam; sive enim illa Vindobonæ, sive Julio-bonæ, sive Viannæ, sive Flavianæ nomen habuerit, id equidem minimè moror, qui exesis vetustatis monumentis elucidandis, aut postdiluvianis fabulis confutandis animum non addixi. Mihi satis est, Urbem, cujus nunc descriptionem aggredior, Viennam vocari.

Urbis præto-
gativæ.

II. Vienna igitur, Urbs illa in toto orbe decantatissima, Inferioris Austriæ Metropolis, plurium Cæsarum natale solum & Sedes, Europæ Emporium, ac totius Christianitatis adversus Fidei hostes munitissimum Antemurale vasta mole propter ripas Danubii latæ planitiæ infidet. Aëris in hoc loco salubritas, situsque amœnitas tanta est, ut vix habeat, quod aliis oppidis invideat. Omnium rerum affluentiam ob præterfluentis Istri commodissimam navigationem non tantum ad necessitatem, verum etiam ad delicias uberrimè gaudet. Templorum cultu, ædium splendore, populorum multitudine, si non omnes Europæ Urbes superet, nulli certè admodum cedit. Hæc est denique Germanici Imperii Roma, & nova Carthago, sita sub temperato cœli climate, quod ab Æquatore recedit ad quadragesimum octavum Latitudinis gradum, adjunctis duobus & viginti minutis: Longitudinis verò quadragesimum gradum tangit.

Alter ortus
urbis a Sancto
Leopoldo.

III. Floruit quidem olim sub variis nominibus Vienna, sed post concussam Gothorum manu Romanum Imperium, hæc ipsa quoque civitas eandem fortunam experta est ab Hunnis, Avaris, aliisque barbaris gentibus, donec post plura sæcula Sextus Austriæ

Mar-

Marchio Sanctus nimirum Leopoldus, cognomento Pius, illam resuscitasset. Parta namque post debellatos hostes alta pace, ac securitate Sanctissimus hic Princeps circa initium duodecimi sæculi, cum locum hunc densis undique nemoribus obsitum, adeoque venationi aptissimum cerneret, varia imprimis excitavit turguriola in usum venatorum, quatenus ferarum recessus & latibula sagacius explorarent. His non multo post nobiliorem addidit domum, in quam ipse subinde a venationibus se reciperet, quæ a circumstitis betulis *Birckhoff* dicta, & successu temporum in palatium Principum Estorasiensium conversa fuit, ut domus illius inscriptio docet, & Sacellum in ea Divo Leopoldo consecratum rem magis confirmat. Post obitum S. Leopoldi filius ejus Henricus hujus nominis II. silvâ latius excisâ, splendidiorem ædem extruxit, eamque desertâ Cetii montis arce cum tota sua aula constanter incoluit, quæ post varias rerum vicissitudines Principibus ex alia in aliam urbis partem demigrantibus Patribus Carmelitis cessit, demum Patres Societatis JESU ejus possessionem adierunt, qui illam in Domum Professam converterunt, hac etiam nostra ætate nomen adhuc ab *Aula* retinentem. Principis exemplum subditi ejus certatim secuti, cœpère & ipsi in hoc loco domicilia condere, agros serere, vineas colere, ita ut locus iste antea desertus brevi in justæ civitatis speciem coaluerit, quæ Viennæ nomen a præterlabente ejus nominis fluviolo, velut olim a Vindone Vindobona mutuavit. Leopoldus VI. ejus nominis Austriæ Dux cognomento *Virtuosus* circa annum CHRISTI millesimum centesimum nonagesimum secundum quædam addidit ædificia, construxit mœnia, eaque variis superimpositis illius sæculi more parili distantia a se invicem recedentibus turribus, portisque distinxit, quarum una etiamnum firmissimi operis in urbe conspicitur, quæ *Altum Pontem* transeuntibus occurrit. Ex supradictis autem turribus adhuc nonnullæ extant circa *Rubram*, ut vocant, portam procera mole turgentés. Quamvis ne his quidem angustiis urbs diu acquieverit; confluentibus siquidem indies pluribus incolis, plura etiam surrexerunt ædificia, quibus sensim multiplicatis tandem in illam excrevit amplitudinem, quam hodie in ea miramur.

IV. Hæc urbs ad terrorem & invidiam hostium est munitissima, cujus peripheria licet in se non sit admodum magna, si aliarum urbium magnitudini conferatur, maxima tamen censeripotest, si Præsidium spectetur, cui in orbe vix aliud par reperitur. Suburbia ad teli jactum inde remota magnis æquiparantur civitatibus, subalternis divisa tribunalibus, nunc quoque post ultimi belli motus ab anno hujus sæculi quarto ad militaris Architecturæ leges vallibus, fossis, aggeribus & parmulis circumdata, rudiore imprimis quidem opere, nunc autem latius egesta humo saxibus & coctis lateribus vestiuntur. Portæ undique sublicio & pensili ponte instructæ accessum præbent. Quæ Orientem respicit, Danubius streperis undis præterfluens eam naturaliter munimento cingit. Quid ego nunc memorem populi multitudinem? Ea sanè

1690.

Domus S. Leopoldi nunc est palatium Principis Estorasi.

Aula prius PP. Carmelitarum nunc Domus Professa Soc. J.

Augetur civibus.

Unde dicta?

Portis & turribus munitur.

Munitissima nunc Præsidium.

Suburbia totæ magnæ civitates.

Fossæ, portæ, & pontes.

Danubius eandem munit. Populi multitudo anno 1713.

1690. tanta est, ut annò hujus sæculi decimò tertiò, singulorum capitum per parœcias censu inito, reperta sint decies octies centena & quinquaginta hominum millia Viennam inhabitasse. Eidem urbi nonnullis interjectis agris, vineisque in hortorum speciem excultis multa adhærent se mutuò complectentia oppida, novam quamdam suburbiorum faciem referentia. Duobus superioribus sæculis binis vicibus annò videlicet 1529. ab Solimano, & 1683. ætate nostra a Mahometo Turcarum Tyrannis validissimo exercitu oppugnata, Superum præsertim tutelâ & Ducum strenuitate rabidos hostium insultus invicta fortitudine semper elusit, & repressit: novis nunc autem propugnaculis & munitionibus aucta spem facit uberiores cujuscunque hostilis impressionis retundendæ, cor, scutum, & clypeus Romani Imperii.

Bis a Turcis frustra obsessa.

Archi-Episcopali Sede ornatur.

Templa majora & Ecclesie.

Concilium Viennense Anno 1267.

Episcopi recensentur.

Universitas.

V. In Ecclesiastica etiam Hierarchia, his nostris temporibus singulare decus obtinuit operâ & studio Augustissimi CAROLI VI. Romanorum Imperatoris, quando annò hujus sæculi tertiò & vigesimò Metropolitana Sede fuit exornata, ideòque INNOCENTIUS XIII. Pontifex Maximus Celsissimo Principi Dom. Sigismundo e Comitibus Kollonicziis Archi-Præsulum primo solemne Pallium concessit, cui postmodum etiam Romanam Purpuram adjecit. Viginti septem in hac urbe numerantur Tempa, in quibus eminet Metropolitana S. Stephani Proto - Martyris Basilica cum altissima turri opere Gothico de sectis lapidibus a veteribus Austriae Ducibus spectabili formâ constructa, loci sanctitate non minus quam antiquitate celebris. Præter domos Equestrium Ordinum unâ Teutonicorum, alterâ Melitensium tredecim numerantur Religiosorum collegia, Sanctimonialium septem, & plusquam triginta minores Ecclesie sive publica Sacella. In suburbiis verò viginti quatuor majores Ecclesie lætissimam faciem ostentant, quarum duodecim coetus Regularium possident, duæ Sanctimonialium usui inserviunt; minores aliæ Ecclesie sedecim reperiuntur, ut jam nihil loquar de aliis sacerdotiis, in quibus viget pietatis cultus & frequentia.

VI. Annò Domini millesimò ducentesimò sexagesimò septimò sedente in Apostolicæ Sedis cathedra Clemente IV. sextò Idus Maji Fr. Guido antea Cisterciensis Ordinis Prior Generalis, tunc verò Cardinalis Presbyter tituli S. Laurentii in Lucina Viennam huc ab eodem Summo Pontifice cum plena potestate missus, Sedis Apostolicæ Legatus ad reformandos Cleri populique mores Concilium celebravit: cui interfuere Joannes Pragensis, Petrus Pataviensis, Conradus Frisingensis, Leo Ratisbonensis, Bruno Brixienfis, Amalaricus Lavantinus Episcopi, multique Abbates, Præpositi, Archi-Diaconi & Decani. Saluberrima porrò hujus Concilii Statuta in omnibus ferè conciliorum collectionibus reperiuntur.

VII. Porrò si bonarum litterarum amore tenearis, vix alibi tuo affectui magis satisfacies, quam in hac regia Urbe; hic namque invenies celeberrimum Lycæum, scientiarum Universitatem, sacratori Minervæ dedicatas Athenas. Fridericus II. Romanorum

Im-

Imperator Viennæ ad annum millesimum ducentessimum trigessimum septimum scholas primus aperuisse memoratur, quas deinde Albertus II. Austriæ Dux annò ejusdem sæculi nonagesimò sextò confirmavit, donec eas tandem Rudolphus IV. & Albertus III. Austriæ Duces accedente Urbani VI. Pontificis consensu & Diplomate in Academiam erexissent, Legibûs & Statutis e Parisiensi Universitate inductis. Scientiarum facultates hîc quatuor omninò florent, nempe Philosophica, Medica, Juridica, & Theologica, quarum singulæ quatuor Nationes complectuntur; Austriacam nimirum, Rhenanam, Hungaricam & Saxonicam: cuiuslibet earum ex Alberti III. Archi-Ducis Austriæ partitione plures Nationes sunt adjunctæ; Austriacæ videlicet omnes quotquot ex Styria, Carinthia, Carnioliâ, Tyroli, Istria, Foro Julio & Italia sunt oriundi. Ad Rhenanam Nationem pertinent cis & trans Rhenani, item Bavari, Suevi, Alsatii, Francones, Hassii, Galli, Aragonii, Hispani & Belgæ. Hungaricæ Nationi accensentur Bohemi, Poloni, Silesii, Moravi & Slavi. Saxonicæ tribuuntur omnes Westphali, Frislandi, Thuringi, Misnenses, Brandeburgenses, Prussi, Livones, Lusatenses, Pomerani, cæterique populi transmarini Angli, Scoti, Hiberni, Sueci, Dani & Norwegi. Singulæ harum Nationum ab anno 1427. peculiare cœlites sibi in Patronos adsciverunt, quos etiam in Metropolitana Basilica S. Stephani Proto-Martyris quotannis Latina Panegyri & solemnissimi Sacrificiò religiosissimè venerantur: Austriaca quidem S. Leopoldum Marchionem Austriæ. Rhenana S. Ursulam Virginem & Martyrem cum sociabus. Hungarica S. Ladislaum Regem Hungariæ. Saxonica S. Mauritium cum Thebæa Legione Martyres colit. Idem non minori pietate observant quatuor facultates hujus celeberrimæ Universitatis: Theologica siquidem non dispari ritu veneratur S. Joannem Evangelistam, Philosophica S. Catharinam Virginem & Martyrem, Medica SS. Cosmam & Damianum Medicos & Martyres. Juridica S. Ivonem Presbyterum Advocatorum Patronum. Ex publicis Sacræ Theologiæ Professoribus primas obtinet Doctor ex Ordine Prædicatorum, alii autem septem sunt e Societate JESU. Præter istos alius quoque ex Ordine Eremitarum S. Augustini peculiarem Cathedralam habet, in qua Sacros Canones interpretatur. Juridica Scientia a quatuor hujus Facultatis Doctoribus traditur, Medicinam & Philosophiam octo Magistri docent; præter quos alii plures sunt e Societate JESU, qui Grammaticam, Poësim, Eloquentiam, Geographiam, Historiam, Mathematicam, linguas Græcam & Hebraicam explicant. Omnes largis dotati stipendiis. Unus universis præest Gymnasiarcha sub Rectoris Magnifici nomine, aurea veste hermellinis pellibus suffulta, epomide & pileo in publicis functionibus insignitus; cujus dignitas primò semestris erat, nunc autem in annum extenditur. Perpetuus Universitatis Cancellarius a limine foundationis est Cathedralis Ecclesiæ S. Stephani Præpositus. Quatuor etiam pro totidem Facultatibus quotannis eliguntur Decani. Universitas multis & magnis gaudet Privilegiis, quæ partim a Summis

1690.

4. Facultates.

&

4. Nationes.

S. Patronus
suique Nationi & Facultati.

Professores.

Magistratus.

Privilegia.

1690. Pontificibus, partim ab Imperatoribus, Austriae Principibus accepit, qualia sunt potestas ligandi & solvendi ab excommunicationibus, creandi Magistros & Doctores, Leges statuendi, & Jus ad S. Stephani Cathedralis Canonicos nominandi. Quibus pro colophone accedit Jus gladii & asyli.

Alia Schola
in Domo Pro-
fessa. Apud
PP. Benedi-
ctinos. Scho-
larum Piarum
Gymnasium.

VIII. His accenseri possunt classes Latinae Grammaticae in Domo Professa ejusdem Societatis JESU. Ipsi quoque Patres Benedictini, apud Scotos cognominati, juxta vetus & laudabile sui Ordinis Institutum erudiendae Juventuti utilem impendunt operam; nam praeter classes Grammaticae etiam Poësim & Rhetoricam, Philosophiam & Theologiam explicant. In suburbio reperitur Gymnasium PP. Scholarum Piarum, qui prima literarum elementa adolescentibus tradunt, eosque legere ac scribere docent, Arithmetica quoque, arte in omni negotio necessaria, imbuunt, insuper Grammaticam, Poësim & Rhetoricam copioso studentium numero addiscendam proponunt.

Academia
Nobilium.

IX. Praeterea in suburbio alia Academia haud procul a nostro Coenobio in loco peramœno reperitur, in qua Nobiles juvenes educantur. Habet haec Academia doctissimos Professores Philosophiae, Historiae universalis, particularis, & moralis, Politicae, Juris publici, civilis & municipalis, item Architecturae civilis & militaris. Docetur hic quoque ars gladiatoria, saltatoria, equestris; item idiomata Gallicum & Italicum. Hoc pacto egregie consulitur in patria nobilibus adolescentibus, eisque necessitas tollitur bonarum artium causâ longinquas provincias adeundi, utpote, qui domi cumulatissime inveniunt, quod saepe apud externos frustra quaesivissent. Haec Academia cum Augusto hippodromo a Statibus inferioris Austriae magno quidem sumptu, sed majore emolumento excitata fuit anno millesimo sexcentesimo octogesimo nono, & anno ejusdem saeculi nonagesimo quarto ad perfectionem & usum redacta ab Augustissimo LEOPOLDO I. Romanorum Imperatore in tutelam suscipi meruit.

Academiae
Pictorum,
Statuariorum,
Architecturae
militaris.

X. Occurrunt praeterea in hac urbe plures aliae Academiae, utputa Pictorum & Statuariorum ab Augustissimo JOSEPHO I. Imperatore anno millesimo septingentesimo quinto inductae. Quibus Augustissimus CAROLUS VI. Caesar bonarum artium Fautor & Assertor alteram addidit, militaris scilicet Architecturae, unde exercitatissimi prodiere Magistri, a quibus belli pacisque tempore tum in Praesidiis, tum in castris plurima in Republicam commoda resultant. Ad extremum hac nostra quoque aetate instituta fuit Academia Musicorum anno nimirum hujus saeculi vigesimo octavo.

Muscorum.

Alia discen-
tium collegia
non referun-
tur.

XI. Sed ne longius evagari cogar, silentio praetermitto alia studiorum collegia, Palladia tum publica, tum privata; patentes ad Litteratorum usum Bibliothecas, inter quas eminent Caesarea Vindobonensis non tantum structurae magnificentiam, sed etiam numero & raritate librorum instructissima, quae cum nobilissimis totius Europae Bibliothecis de palma contendit. Inscriptionem illius, cum mihi nunc opportunè ad manus venerit, huic loco subjungere libuit. Ecce illam!

CA-

CAROLVS. AVSTRIVS. D. LEOPOLDI. AVG. 1690.
 F. AVG. ROM. IMP. P. P. BELLO. VBIQVE.
 CONFECTO. INSTAVRANDIS. FOVENDIS.
 QVE. LITERIS AVITAM. BIBLIOTHECAM.
 INGENTI. LIBRORVM. COPIA. AVCTAM.
 AMPLIS. EXSTRVCTIS. AEDIBVS. PVBLICO.
 COMMODO. PATERE IVSSIT.

CIOCCCXXVI.

Nec recenseo Sanctorum Lipsana, pretiosorum cimeliorum conditoria, naturæ & artis miracula, aurearum telarum manufacturas, Indicæ terræ, quam porcellanam vocant, murrhino opere variegatæ fabricam, ubi pateræ & diversi generis vasa encaustica arte ad miraculum picta conficiuntur: quidquid demùm in variis mundi plagis miramur, hic collectum cernitur, quæ simul, junctimque spectata efficiunt, ut urbs ista sit breve quoddam totius orbis compendium.

XI. Sed neque illud decus silentiô est involvendum, quòd urbs tota, dum nox in cognatas vertitur tenebras, mille septingentis & quinque lampadibus per omnes vicos & plateas æquâ distantia dispositis ad æmulationem diei illuminetur. Opus istud, sicut olim, annò nimirum superioris sæculi octogesimo octavo a Comite Jøergero urbis gubernatore sapientissimè fuit institutum, ita diligenti continuatione propagatur. Quamvis autem lampadum istarum nutrimentum ingentes sumptus exhauriat, hi tamen tolerabiles videntur, quòd hoc pacto majori urbis commodo & incolarum securitati provisum maneat, dum tot ignes tenebrionum indices & observatores pervigilant ac prælucent. Præterea in biviiis per compita magnò numero dispositi sunt nocturni excubitores, qui ad omnem motum præsto sunt, & plures ingruente necessitate certis quibusdam signis convocare possunt: unde rariores hic eveniunt tumultuantium concursationes, nocturnæ molestiæ, aut rixæ. Sed receptui tandem canere libet; non enim mihi propositum est omnia urbis hujus decora prosequi; quæ si quis pro dignitate recensere velit, plura volumina compleat, necessè est. Mihi sufficit minimam eorum partem primoribus, ut ajunt, labris attigisse.

Nocturnæ lampades, & earum utilitas.

COROLLARIUM.

CONvertor nunc ad secundam hujus Capitis partem, in qua juxta promissum meum elucidare constitui, utrùm nimirum Ordo Trinitarius, ut nonnulli Historiarum Scriptores disertè affirmant, in his provinciis, quas nunc penetravit, fixa aliquando domicilia obtinuerit? Paradoxon id nobis aliquando fuit, nec alia de causa credebatur, quàm ob auctoritatem Scriptorum istud præfractè asseverantium, aliòsque in eandem opinionem

An ordo Trinitarius in his terris unquam floruerit?

1690. torrentis instar post se abripiendum. Quamobrem, cum tota hujus assertionis fides ex sola authorum traditione penderet, non perfunctoria instituta est hujus rei gratia inquisitio, an praeter nudam auctoritatem illam reperiri possent aliqua ejusdem rei certiora indicia. Sed adhibito omni conatu, indagine & solertia ab iisdem, quilibenter hoc decus Ordini asseruissent. nullum tamen in vetustis patriae monumentis, & synchronis tabulis hujusmodi rei vel obscurum inveniri potuit indicium; cum tamen de caeteris religiosis Ordinibus, qui unquam in his regionibus vel tenuiter floruerant, indubitata extent documenta: adeo, ut etiam de Templariorum equitum coloniis, quorum Ordo plusquam ducentis annis ante Lutheri exortam sectam in Viennensi Concilio extinctus fuerat, multis in locis supersint testimonia, & fama intemerata etiamnum perseveret. Ergone per Superum hominumque fidem! unus Ordo Trinitarius Redemptionis captivorum tam calamitosam sortem subivit, ut de eo in regnorum archivis & Scriptorum patriae commentariis nullum reperiri queat vestigium? Omni aetate gentes illae suos habuerunt accuratos Historiographos, qui minima quaeque, ut palam est, sollicitè annotaverunt; neque tamen ullus ex antiquis, aut ex recentioribus inventus fuit, qui simile quid scripsisset, aut cui res talis in mentem saltem venisset. Reliquorum Ordinum Religiosi olim Hussitarum rabie suis e cœnobiis pulsi in vicinas regiones, ubi Catholica Fides facta tectaque perstitit, commigraverunt, novas duxerunt colonias, & constanti famâ per ora hominum semper volitaverunt, quinimò depulsa persecutionum tempestate amissa monasteria postliminò recuperaverunt. Ast Trinitarius Ordo noster quò tandem demigraverit, minimè gentium constat. Constaret autem, si antiquitus unquam saltem ex his provinciis incoluisset. Bonfinius, Turocius, Istuanus in rebus Hungaricis de aliis affatim Ordinibus, nihil de nostro memorant. Szentivanius diligens rerum patriarum inquisitor docet disertè Ordinem nostrum prius nunquam in Hungaria floruisse. Idem de caeteris Regionibus Septentrionalibus, si Angliam, Scotiam & Hiberniam excipias, sentiet æquus rerum arbiter.

Ordo Templariorum licet deletus sit, de eo tamen multa testimonia extant.

In dissertatione Paralipomenica rerum memorabilium Hungariae parte 1. Decadis 3. Capitulo 80. num. 23.

CAPUT